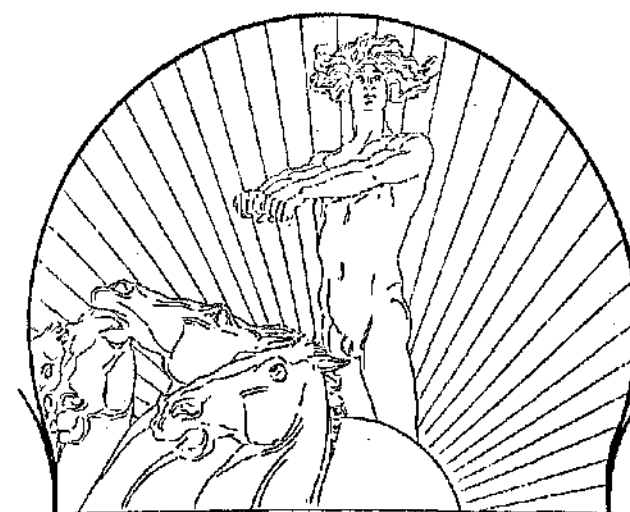

10 3568
10

“ΑΝΑΤΟΛΗ,”

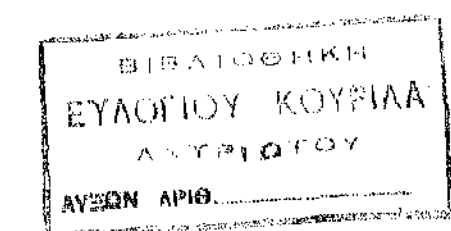
ΚΑΥ-1915
XV/11-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΑΘΗΤΙΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΔΑ

“ΑΝΑΤΟΛΗ,”

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙ
ΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΤΟΜΟΣ Α'—ΣΕΛΙΔΕΣ 410
ΕΙΚΟΝΕΣ 285—ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ 56

ΕΤΟΣ Α'—ΜΑΡΤΙΟΣ 1902
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1903

ΕΤΟΣ Α΄.-ΑΡ. 2

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1902

Ο ΣΥΡΜΟΣ

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΠΑΤΟΥ (DEMI-SAISONS)

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΧΟΡΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΩΝ ΑΤΟΙΔΩΝ
ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΝΕΗ

Κ^Α ΣΑΚΟΡΡΑΦΟΥ Δ^ΝΙΣ ΛΙΑΜΠΗ
Κ^Α ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ Κ^Α ΧΑΡΙΛΑΟΥ

Νεράϊδα βεγγολυγερή και γαϊτανοφρονδοῦσα
Πῶχεις τὰ μάτια ἐγγύφωτα καὶ δλόγλινα τὸ βλέμμα,
Πῶχεις γὰρ στέμματα μέτωπο καὶ τὰ μιλῶν σου στέμματα,
Ποῦσαι καὶ ἀπερηφάνευτη καὶ ἔλα χαμογελοῦσα —

Ρήγησσι περδινύστηθι! κυρὰ χιονολαιμοῦσα
Ποῦ ἀχνοροδίζει ἡ ἔρη σου μέλας τρισεύγενο αἶμα,
Ἀλαφροδοκίωτη ὡς ψυχὴ καὶ δλόχαρη σὺν πνέμμα,
ᾧ μοῦσα ἀγγελικὰδεσφῇ! ὃ νεραῖδοῦσα μοῦσα —

Σὰ εὐβολίῃς μοῦ φαίνεσαι καλὴ σὺν Ἀντιγόῃ
Καὶ ὡς Πηνελόπει φρόνημη καὶ ἀσύνκριτη καὶ μόνη
Καὶ ἀνθίζει ἡ γῆς καὶ χαίρειται ἐκεῖ ποῦ περπατῇς!

Καὶ ἄλλοτε, σὺν δλόγλικαι καὶ μυροφόρῳ ἀγρία
Μέσσι σπῆς γῆς τὰ βάσανα καὶ μετὰ τὴν ἐρημίαν
Σὺ μὲν καρδιὰ ἀλαβύστουνη σὺν χερίσιν καὶ κρατῆς!

Καὶ ἡ ψυχὴ σὺν χερίσιν σου γρυῖται τὰ δλανθισμένα
Τοῦ κρῖνον τοῦ γλυκὸφυχον τὸν ἔγω ἀνασπασμὸν
Καὶ μετὰ τῆς ἀγδονόγλινας καλῶς σου τὸν πάλιν
Ἀνατριχάζουν ἢ χορδὴς καὶτε καρδιῶν — ὀψμένα!

Καὶ σὲ μὲν ἄμνη ἀπόμνη καὶ βαρικοκοιμισμένη
Τὸ βλέμμα σου τὸ ἐγγύφωτο σὰ ἀεληνόφως σπάζει
Καὶ μὲν νομιμῶν δλόλεκη ξυπνίει καὶ ἀναστενάζει
Ποῦ σὲ γλυκοκρινεῖται κυρὰ καὶ ἐρωτευμένη!

ᾧ τὴν αἰθερογέφυγη ψυχὴ ποῦ ἀναζητῇται
Σὺν δλανθισμένα χερίσιν σου καὶ θάνατο καὶ ζῆση
Καὶ τὴν καρδιὰ ποῦ δὲ βυστῇ τὸν πόνο καὶ ἀντηχήσῃ!

ᾧ καὶ τὴν ἄμνη τὴν νεκρὴν ποῦ μέσα τῆς ξυπνίει
Μὲν τέτοιαι ἀεληνόλυσται καὶ ἀχρόλεκη νομιμῶν
Σὺ μὲν νεραῖδ' ἀειτάλινη καὶ σὺν ἐσέναι ὥρεται!

Μὴ καίποιες μοῖρες βάσανες ποῦ ἐπῆρανε σὺν ξένα
Καὶ τὴ μαρμαρωμένην μας Θεὰ τῆς ὠμορφίαν —
Ἀδελφὲς μὴ σ' εἶδαν καὶ ἔγαλμα σὲ θάρσυναν καὶ σένα
Καὶ πέθ' ἀπ' τὸν Ἀτλαντικὸν σ' ἐπῆρανε γὰρ μῆς;

Ὡς εἶσαι μαρμαρόχνη καὶ ὡς εἶσαι ἀφροπλάσμενη
Θυμίζεις καίποι' ἀθάνατα μαρμαρωμένα νεάτα!
Πῶς εἶδ' ἐσὺ ἡ Γαλιτεία θαρροῦν ζωντανευμένη
Καὶ δλόσπη ὡς τὰ γλυκὸφυχα τὰ κρῖνα τὰ δροσῖνα!

Μὲν ποῦ τῆς Καρυάτιδος τῆς πολυαγαπημένης
Ἐόπησε λέγον καὶ ἔφησε τῆς ἄλλης ἀδελφῆς τῆς!
Ἄραγε σὺ σὰ καὶ ἐξελίξῃς ἐκείνης στοιχειωμένης;

Μὰ δοφ σὲ βλέπω δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί εἶσαι:
Κάμμι καὶ τοῦ Ὀλύμπου μας μετὰ μάραρο χυμένη,
Ἡ μαρμαρένια ἐμμορφία τάχα ζωντανευμένη;

Καὶ εἶπα μετὰ μὲν δλόγλικαι κυρὴν ἀνατριχίλα:
Καὶ ἂν μαρμαρῶν τὰ λούλουδα καὶ ἂν πέσουνε τὰ φύλλα
Καὶ ἂν συννεφιάσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἂν κλαίῃ τὸν κόσμον ὅλο —
Κάτ' ἀπὸ τοῦ γαλήνιου σὰς σπητιοῦ τὸν ἔγω θόλο

Θάνατοβολοῦν ἀμύραντα σπῆν ἔρη σου λουλούδια
Καὶ θὰ φτερόνουν χαρῶν σὺν χερίσιν σου τραγούδια!
Θάνατοφρη ὁ ἥλιος σὰ γελῇ καὶ τὸ ἔβρο σου βῆμα
Ὡς τοῦ Φαλήρου θὰ γλυκοῖται τὸ ἐρωτευμένο κῆμα.

Καὶ εἶπα: καὶ ἂν τῇθη μαρμαρῶν καὶ ἂν πέσουνε τὰ φύλλα
Καὶ ἂν τρέχῃ ἡ φθινοπωρινὴ καὶ κυρὰ ἀνατριχίλα,
Λέγε μας γὰρ τὴν ἄνοιξιν καὶ γὰρ τὸ καλοκαίρι,

Γὰρ τὴν δροσὴν τῆς Κηφισοῦς καὶ τὸ μισοχάτο ἀγέρι.
Μὲν αὐτὸ σου τῆγονόλαο τρανταφυλλένιο στόμα —
Κέτσι, θὰ τὰ χαίρωμαστε καὶ τὸ χειμῶνα ἀκόμα.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ

Οὐχὶ μόνον ἡ Εὐρώπη ἀλλ' ὁ κόσμος ὁλόκληρος ἔρχεται νὰ διασκεδάσῃ εἰς Παρίσιους, νὰ δαπανήσῃ τὸ χρήμα του, καὶ δοκιμάσῃ τὰς ἀπείρους ἡδονὰς ἃς παρέχει, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων οὐδεμία ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνάγκη ἵνα σύρῃ τις τὸ παραπίτασμα. Τὸ βουλευθάρτον τῶν Ἰταλῶν εἶνε κέντρον ἑλξέως ὅπερ δυσκόλως δύναται τις νὰ διαφύγῃ. Τρίχουσι ἐκεῖ ἐκ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὀρίζοντος, οἱ μὲν ὑπὸ τὴν πρόρασιν νὰ περτωώσωσι ἐργασίας, οἱ δὲ νὰ συμπληρώσωσι σπουδὰς, καὶ ἄλλοι ὑπὸ διαφόρους ἄλλας προφάσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦναι τις ἐκ γρανίτου ἵνα ἀντιστῇ εἰς τὴν περιβάλλουσαν ἀτμόσφαιραν καὶ οἱ μᾶλλον ἰσχυροί, καὶ οἱ μᾶλλον γαλιβδῖνοι ὑποκύπτουσι. Τί εἶνε λοιπὸν τὰ ἄλλα τῆς Ἀμαθούσης, τῆς Κύπρου τὰ δάση, καὶ τῆς Ἀρμίδας οἱ κήποι; Τί θὰ ἐκκινῶν σήμερον ὅλον τὸ μυθολογικὸν λαχνοπαζάρον; ἔρωτᾷ ὁ Cyprie... Ὡς ἐξερχέσονται οἱ αὐτοὺς τοὺς μαγευμένους κήπους, διότι οἱ Παρίσιοι προσφέρουσι σήμερον πλείοτε καὶ μᾶλλον μυθῶδη.

Ἄλλ' εἶνε ἄρα γε μόνον αἱ ἡδοναὶ καὶ τὸ ἀπέραντον τῆς πρωτευούσης ταύτης ὑλικὸν μεγαλεῖον, τὸ μοναδικὸν αἰτίον τῆς παγκοσμίου αὐτῆς πεντοδυναμίας; Ἡ ἡ συντελουμένη ἐν αὐτῇ ὑπέροχος καὶ καταπληκτικὴ ἐργασία ἡ οἱ συναρπασμένοι τῶν πάντων ἄνθρωποι, ἅτινα πάντα παρουσιάζει ὁ κολλοσὸς οὗτος τῶν πόλεων ὁ καλούμενος Παρίσιος. Δὲν εἶνε μᾶλλον ἡ φλέγουσα διάνοια παντὸς ὅ,τι ὑπάρχει ὥραϊον ἐν τοῖς γράμμασιν ἢ ἐν ταῖς τέχναις ἡ ἀνακινουσα τὰ πάντα, θεμαίνουσα καὶ φωτίζουσα διέκην κορλιάζοντός τινος καὶ ὑπερεκζηλλόντος κρατῆρος;

Διὰ τὸν ἀγέρογον παρατηρητὴν, ὅστις δὲν παρατηρεῖ ἢ τὴν ἐπιφάνειαν μόνον καὶ δὲν ἐρευνᾷ τὸ βάθος τῶν πραγμάτων, οἱ Παρίσιοι εἶνε τὸ ζῆρον τῆς Ἀποκαλύψεως, ἡ Βαβυλωνίων, ἡ τὰ Σόδομα. Ἔστω. Ἄλλ' ὅμως ἐὰν τὸ πῦρ τοῦ οὐρανοῦ πέσῃ ἡ θετικὴ μῆνις θὰ φεισθῇ τῆς πόλεως ταύτης, διότι ἐμπερικλείει πολλοὺς ἐλεγκτοὺς. Ὡς ἦτο μεγάλη πλάνη ἐὰν ἐπίστευε τις ὅτι οἱ Παρίσιοι ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν ἀνηνρῶν τούτων φλῶν τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων. Ὡς ἦτο τὸ αὐτὸ λέγει ὁ Cyprie, ὡς ἂν ἐξελέμβαναι τις τὴν μουσικὴν τοῦ συντάγματος ὡς αὐτὸ τὸ σύνταγμα. Οἱ φιλέοργοι οὗτοι διασκεδάζονται δὲν ἀποτιλοῦσιν ἢ τὸ πομπῶδες μέρος τῆς παραστάσεως, ἀλλ' ἡ ἀληθὴς παράστασις ἔπεται ὅπουθεν μεγαλοπρεπῆς καὶ διδασκτικῆς. Πᾶσαν τῆς θερμῶδους ταύτης τύφνης, τῶν ὑλικῶν τοῦ βγλου καὶ τῶν ἐλαφρῶν γυναικῶν, αἵτινες ἔχουσιν ἀποβάλλει τὴν αἰδῶ μετὰ τῆς ζώνης τῶν, αἵτινες τρέφονται ἐκ τοῦ σκανδάλου, καὶ σκαπρίζουσιν ὄρθιαι ἐπὶ τῶν ποδῶν, ὑπάρχει ἔθνος μέγα, χρηστέηδες, ἀρωαίωμένοι, ὅπερ ἐργάζεται, ζητεῖ, συνδυάζει, ἐξευρίσκει ἐν τοῖς καλλιτεχνικοῖς ἐργαστηρίοις, ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις, ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις, ἐν τοῖς γυμνασίοις. Εἶνε ἡ ἀτελεύτητος αὐτὴ στρατιὰ τῶν ἐργατῶν παντὸς ἔργου, οἵτινες ἐξευρόμενοι πρῶτοι καὶ κοιμώμενοι τελευταῖοι παρασκευάζουσι καὶ ἐκδίδουσι τὸν ὑλικὸν καὶ πνευματικὸν ἄρτον τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶνε ἐκεῖ ἡ καρδιά τῶν Παρισίων, καρδιά ἥτις πᾶλλεται διὰ

πᾶσαν εὐγενῆ ἰδέαν, συγκινεῖται διὰ πᾶσαν ἀνακάλυψιν, προσπαθεῖ ἵνα εἰσδύσῃ πάντοτε καὶ μᾶλλον βαθύως εἰς τὸ κέντρον τῶν πραγμάτων. Εἶνε τὸ σύνολον τοῦτο τῶν καλλιτεχνῶν, τῶν σοφῶν, τῶν ἐπιστημονίων, τῶν συγγραφέων, ὅπερ καθιστᾷ τοὺς Παρίσιους μοναδικὴν ἐν τῇ κόσμῳ πρωτεύουσιν, καὶ ὅπερ δίδει τοσοῦτον βάρος εἰς τὰς κρίσεις καὶ ἀποφάσεις του, ὥστε οὐδεμία ἐπιστημονικὴ ἢ καλλιτεχνικὴ ρῆμη καθιερῶται πανταχοῦ τοῦ κόσμου, ἀνεῖ τοῦ ὑπερτάτου κύρους τοῦ παγκοσμίου τούτου κριτηρίου. Διότι οἱ Παρίσιοι τελειοποιοῦσι πᾶν ὅ,τι θίγουνσι, καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ἄνευ ὑπερβολῆς ὅτι οἱ Παρίσιοι ἐκ τοῦ ὅψους τοῦ ἀδαμαντίνου ὅρου, ὅπου ἐπῆξεν αὐτοὺς αὐτὸς οὗτος ὁ πολιτισμὸς, μὲ τὸ βλεμματικὸν βυθισμένον εἰς τὸ ἀπείρον, μὲ τὸ βιβλίον τῆς Σιβύλλης ἐπὶ τῶν γονάτων περιβάλλουσιν ὡς Πριάρεω τὸν κόσμον ὁλόκληρον διὰ τῆς περιπύξεως πάντα πολιτισμῶν. Ὁ δὲ πνέων ἀνεμος τῶν αἰώνων ἀποσπᾷ ἐκάστοτε ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐν φύλλων, ὅπερ ῥίπτει ὡς χρησμὸν ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Μέχρι τῶν σημερινῶν χρόνων δὲν ὑπῆρχαν κατὰ τὸν ὀγγῶ ἢ τρεῖς μόνον πρωτεύουσαι ἀσκήσασαι ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπεριόριστον ἐπιρροήν. Ἀθῆναι, ἡ κοιτὴς τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας, Ρώμη ἡ νομοδιδάκτικος καὶ Παρίσιοι ἡ πατρὶς τῆς ἰσότητος. Αἱ τρεῖς αὗται πόλεις, αἱ τρεῖς αὗται μητέρες παρήγαγον πάντα πολιτισμῶν. Ἀποσώρατε αὐτὰς ἐκ τῆς ἱστορίας, καὶ αὐτὰ θὰ μεταβληθῇ εἰς χάος.

Ἡ Ρώμη, λέγει ὁ ὀγγῶ, πομπῶδης ὡς συνήθως καὶ πλήρης ἀντιθέσεων, ἡ Ρώμη ἔχει περισσότερον μεγαλεῖον, ἡ Βενετία περισσότερον κάλλος, ἡ Νεάπολις περισσότεραν χάριτα, τὸ Λονδίνον περισσότερα πλούτη. Ἀλλὰ τί ἔχουσι λοιπὸν οἱ Παρίσιοι; Τὴν ἐπανίστασιν! Αἱ Ἀθῆναι ἠκολούθησαν τὸν Παρθενῶνα, ἀλλ' οἱ Παρίσιοι ἐκρήμνισαν τὴν Βαστιλλήν.

Διὰ τὸν περιορισθῆμεν εἰς πᾶν ὅ,τι ἔχει ἀρκούντως σαφηνισθῇ, καὶ χωρὶς νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὸ σιγῶως πολιτείας μυστηριώδεις, τρεῖς πόλεις ὁραταὶ ἐν πλήρει φωτὶ τῆς ἱστορίας εἶνε τὰ ἀναμφισβήτητα σημειώματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος...

Τὸ ἰδεώδες ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ἀκτίνων. Ἐκ τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ὥραϊου, τοῦ μεγάλου. Ἐξ ἐκάστης τῶν πόλεων τούτων παγάζει μία τῶν τριῶν τούτων ἀκτίνων. Αἱ τρεῖς αὗται ἀκτίνες συνηνωμένη ἀποτελοῦσι τὸ φῶς.

Ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐκπορεύεται ἡ ἀλήθεια. Ἐκλήθη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου μάρτυρος ἡ ὑπερτάτη ἀλήθεια: ἔλευθερία, ἰσότης, ἀδελφότης. Ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐκπορεύεται τὸ ὥραϊον. Ἐκ τῆς Ρώμης ἐκπορεύεται τὸ μέγα.

Εἰς τὰς τρεῖς ταύτας πόλεις ἡ ἀνθρωπίνη πρόοδος συντέλεσε τὴν ἐξέλιξιν τῆς. Συντέλεσαν αὗται τὸ ἔργον των. Σήμερον ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ δὲν ἀπορμεῖ ἢ εἰς σταυρὸς, ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐν ἐρείπιοις, ὁ Παρθενῶν, ἐκ τῆς Ρώμης ἐν φάντασμα, ἡ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία.

Ἀπείλουν αἱ πόλεις αὗται; Οὐχί, ἀπαντᾷ ὁ ὀγγῶ, τὸ ὅτι ὁρατὸς μόνον δὲν παρουσιάζει τὸν θάνατον τοῦ ὄντος, ἀλλὰ τὴν ζωὴν τοῦ πτηνοῦ. Ἐπὶ τῶν χαμαὶ κειμένων γιγαντωνδῶν σκελετῶν τῆς Ρώμης, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Ἱερουσαλὴμ,

πλανᾶται ἡ ἀποπτῶσα ἰδέα. Ἐκτὸς τῆς Ρώμης ἡ δύναμις, ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν ἡ Τέχνη, ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ Ἑλευθερία.

Ἔργον τῶν Παρισίων εἶνε ἡ διάδοσις τῆς ἰδέας: νὰ σκορπίσωσιν ἐπὶ τοῦ κόσμου τὴν ἀνεξάντητον δράκην τῶν ἀληθειῶν εἰς τὸ αὐτὸ τὸ καθήκον των, καὶ τὸ καθήκον τοῦτο τὸ ἐκτελοῦσι. Τὴν μεγαλοπρεπῆ πυρκαϊὰν τῆς προόδου εἶνε οἱ Παρίσιοι, οἵτινες τὴν ὑποδαυρίζουσιν. Ἐργάζονται διὰ τοῦτο ἄνευ ἀνγκωχῆς, ἄνευ ἀναπαύσεως. Ῥίπτουσιν εἰς τὴν πυρκαϊὰν ταύτην τὴν καύσιμον ὕλην τῶν δεισιδαιμονίων, τοῦ φανατισμοῦ, τοῦ μίσους, τῆς μωρίας, τῶν προλήψεων. Πᾶσαν τὴν νύκτα ταύτην μεταβάλλουσιν οἱ Παρίσιοι εἰς ρλόγα καὶ χάρις εἰς τοὺς Παρίσιους, ἀναβαίνει αὕτη καὶ διαχύνεται εἰς φῶς. Ἰδοὺ τρεῖς αἰῶνες καθ' οὓς οἱ Παρίσιοι ἠριαμθεύουσιν εἰς τὴν φαινήν ταύτην ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας, τρεῖς αἰῶνες καθ' οὓς σκορπίζουσι πολιτισμὸν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνίμους, καθ' οὓς διανέμουντι ἀρετῶδες τὴν ἑλευθερίαν τοῦ πνεύματος εἰς τὸν 16ον αἰῶνα διὰ τοῦ Ράβειαι, εἰς τὸν 17ον διὰ τοῦ Μολιέρου, εἰς τὸν 18ον διὰ τοῦ Βολταίρου.

Οἱ Παρίσιοι εἶνε ἡ δόξα τῆς Γαλλίας καὶ ἐν τῶν εὐγενεστέρων στολισμάτων τοῦ κόσμου. Πόσοι καὶ πόσοι, ἐκτὸς τοῦ Βίττωρος ὀγγῶ μετεμειρίσθησαν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ἠσθάνθησαν τὴν αὐτὴν στοργὴν διὰ τὴν εὐγενῆ πρωτεύουσιν. Τὴν ὀνόμασαν καρδίαν καὶ ἐγκέφαλον τῆς Γαλλίας, πρωτεύουσιν τῆς Εὐρώπης, τὸ κέντρον ὁλοκληροῦ τοῦ κόσμου, τὴν νέαν τοῦ πολιτισμοῦ πρωτεύουσιν. Εἶνε βέβαιον ὅτι οὐδεμία πρωτεύουσα ἔχει τὴν αὐτὴν ἀκτινοβολοῦν δύναμιν, ἐξασκεῖ τὸ αὐτὸ γόντρον, τοσοῦτον ἀπόλυτον, τοσοῦτον ἀνυπερέβλητον, σήμερον ὅτε οἱ κοῦφοι συμφοὶ καὶ νεωτερισμοὶ τῆς ἐπιβάλλονται μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ κόσμου. Εἶνε ἐν τῇ νεωτέρῳ κόσμῳ ἡ κατ' ἐξοχὴν πρωτεύουσα, τὸ ἐντευκτήριον τοῦ σύμπαντος, ἡ δευτέρα πατρὶς πάντων ἐκείνων, οἵτινες ἐξήσαν μίαν στιγμὴν ἐκεῖ, ἡ νοσταλγία πάντων ἐκείνων, οἵτινες τὴν ἐγκαταλείπουσιν. Ἐκεῖνος ὅστις δὲν μεταβαίνει ἐκεῖ ἡ διὰ μίαν μόνον ἡμέραν δὲν δύναται πλεῖον ἀνεῖν ὀλίφως ν' ἀποσπασθῇ ἐκ τῆς πρωτευούσης ταύτης, ἥτις, κατὰ τὸν Θεόφιλον Γωτίε εἶνε ἡ συγκέντρωσις τῆς νοητικότητος, τῆς ἐνεργητικότητος, τῆς δυνάμεως, τοῦ πλούτου, τῆς πολυτελείας, τῶν ἡδονῶν ἡθροισμένων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνοϊκὸν σημείον, θερμὴ τις γῆ ὅπου πᾶσα ἰδέα ὀριμάζει ταχέως, ἐστὶ τις φεγγεβολοῦσα ἡμέρας καὶ νυκτός, θέατρον μὲ μηδέποτε διακοπτομένης παραστάσεως, αἰθουσα χοροῦ ἡ υποδοχῆς διαρκῶς ἡνεωγμένη. Εἶνε ὁ τόπος συγκεντρωμένων, μετεωρισμένων ἐν τῇ μᾶλλον ἐξοχῇ ἐκφράσει του, τὸ ἄκρον ἄκρον τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, διότι ἐκεῖ συναντῶνται οἱ αἱ φιλοδοξίαι, οἱ αἱ μεγαλοφύαι, εἰς τὰς φλέβας τῶν Παρισίων ρεῖ τὸ αἷμα τῆς Γαλλίας, ὁ φωσφόρος τοῦ ἐγκεφάλου των ἀποτελεῖται ἐκ τῆς φλογὸς ὅλων τῶν πνευμάτων, ἅτινα ἀπορροφᾷ, καὶ ἅτινα προστρέχουσιν ἐκεῖ ἀπὸ Βορρᾶ καὶ Μεσημβρίας, ἐξ Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν. Διότι οἱ Παρίσιοι, οἱ ἀληθεῖς αὐτόγλοιοι Παρίσιοι εἶνε ὀλιγαριθμότεροι ἢ ὅσον ἡδυνάτο τις νὰ πιστεύσῃ.

Ἡ πολλαπλὴ τῶν Παρισίων ψυχὴ ἀποτελεῖται ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν ψυχῶν συγμνημένων ματὰ τῆς ἰδικῆς των, καὶ παρουσιάζει μᾶλλον τὴν Γαλλίαν ἐν τῇ συνόλῳ τῆς, ἢ πάσας ἐκείνας τὰς τοπικὰς καὶ ἐπιχωρικεύουσας πρωτοτυπίας τῶν διαφόρων διαμερισμάτων. Πάντας τοὺς ἐπαρχιώτας οἱ Παρίσιοι τοὺς ἐλεπτινύουσιν, τοὺς ἐκπαιδεύουσιν, διδάσκουσιν αὐτοὺς τὴν γλῶσσάν των καὶ ἀποκαλύπτουσιν μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς αὐτοὺς τὰ μυστικά των, ἀποκαθιστῶσιν ἀληθεῖς Παρισίους, οὓς δὲν δύναται τις ν' ἀναγνώσῃ ὡς ἐτερόγλοιας.

Εὐρισκόμεθα, δηγείται ὁ Gauhier, ἐννοεῖ ἐπὶ τῆς τραπέζης κατὰ τὸ ἑλληνικὸν παράγγελμα «οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν Χαρίτων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πλείονες τῶν Μουσῶν». Ἡ περιέργεια ὤθησεν ἡμᾶς νὰ ἐρωτήσωμεν τοὺς συνδαιτυμόνας μας περὶ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των. Δὲν ὑπῆρχε παρὰ εἰς Παρί-

σίους ἐκ Παρισίων. Οἱ ἄλλοι δὲν ἦσαν Παρίσιοι ἢ κατὰ τὸ γοργὸν τοῦ πνεύματος, τὴν ἐλαφρὰν εἰρωνείαν, τὴν τελείαν γυναικίαν τοῦ κόσμου. Καὶ πράγματι, ἐν καὶ εἶχον γεννηθῇ εἰς τὰ μᾶλλον ἀντίθετα σημεία τῆς Γαλλίας, οἱ μὲν παρὰ τὸν πρῶτον ὠκεανόν, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς κυανῆς Μεσογείου, ἄλλοι εἰς τὴν κατὰφυκτον Νορμανδίαν, καὶ ἄλλοι εἰς τὰς γιονοβλήτους κλιτύας τῶν Πυρηναιῶν, δὲν ἦσαν διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἀμυγεῖς Παρίσιοι. Εἶχον πάντες ἀναπνεύσει νῆοι τὸν ζωογόνον ἐκείνον ἀέρα τῶν Παρισίων, εἶχον οἱ πάντες βλαπτισθῇ εἰς τὸν λουτήρα ἐκείνον τοῦ πνεύματος, εἶχον ἐνωτισθῇ τῆς λάλου καὶ αἰωνίας ἀδολασχίας των, διδάσκουσας πλείονα ἢ τὰ μεγάλα καὶ παπαλαιωμένα βιβλία, εἶχον δυνῆθαι νὰ λάβουν τὸ μέτρον τῆς ἀληθοῦς ἀξίας των, συγκρίνοντες ἐαυτοὺς πρὸς ἀληθεῖς σοφοὺς, πρὸς ἀληθεῖς πολιτικούς ἀνδρας. τοῦθ' ὅπερ ἡμποδίζει αὐτοὺς νὰ ᾔνε ἀνόητοι ἢ μωροί. Οἱ Παρίσιοι ὅ,τι καὶ ἐν λέγουσι καὶ κάμνουσι, δὲν εἶνε ἡ πρωτεύουσα τοῦ διαμερισματος τοῦ Σηκουάνα, οἱ Παρίσιοι εἶνε σύμβσις τῆς Γαλλίας. Τὴν ἀνακεκολλητοῦσι, καὶ ἀποτινοβολοῦσιν ἐπ' αὐτῆς, εἶνε ὁ ἐφθαλμὸς αὐτῆς, ἡ καρδιά, καὶ ὁ ἐγκέφαλος, ἡ θερμότης, τὸ φῶς, ἡ διάνοια. Ἐὰν οἱ Παρίσιοι ἐσθένουντο τὸ σκότος θὰ ἐκάλυπτε τὴν Εὐρώπην, ὡς, ἐὰν ἐσθένοντο ὁ ἥλιος, αἱ μυριάδες τῶν ἀστέρων τοῦ στερεώματος δὲν θὰ ἡδύναντο νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ μοναδικὸν τοῦτο φῶς, ὅπερ μόνον φέρει τὴν ἡμέραν. Ὡς ὑπῆρχε σὰκ καὶ εἰς τὰ μᾶλλον φαινὰ πνεύματα. Ἐὰν οἱ Παρίσιοι δὲν ὑπῆρχον πόσον θὰ ἦτον ὁ κόσμος βαρὺς, βραδυκίνητος, πληκτικός. Ἡ εὐτραπέλεια των ἐλαφρὰ καὶ φωτεινὴ ὡς μελίσσα εἰς ἀκίνητη χρυσὴν πλῆττει καὶ κεντᾷ τὴν μωρίαν, ἥτις ἀπόλλυται τὸν ἔγκον τῆς. Ἐν τῇ σπινθηροβολοῦσῃ χαρᾷ των ὑπάρχει θεία τις λάμψις. Ἡ ἐλαφρότης των δὲν εἶνε ἡ φρόνησις περυγίζουσα. Νὰ φέξῃ τις αὐτοὺς δι' αὐτὴν εἶνε τὸ αὐτό, ὡς ἐὰν ἐμῆμετο τὸ πτηνὸν διότι δὲν περιπατεῖ διὰ τῶν ὁδῶν μὲ ταχυδρομικὰ ὑποδμήματα. Διὰ νὰ ἔχῃ τις πνεῦμα, καλαισθησίαν, χάριτα, διὰ νὰ μάθῃ νὰ ὀμιλῇ, νὰ ἐνδύηται, νὰ ἀρίσκη, πρέπει νὰ μεταβῇ εἰς Παρίσιους, ὡς οἱ Ρωμαῖοι μετέβαινον εἰς Ἀθῆνας, καὶ ὅταν ἔχῃ τις τὴν ἐπίνευσιν τοῦ διαιτητοῦ τούτου τῆς κομψότητος, δύναται νὰ παρουσιασθῇ πανταχοῦ, βέβαιος ὅτι θὰ εἶνε εὐπρόσδεκτος.

Διὰ τὴν τέχνην δὲν ὑπάρχουσιν ἢ οἱ Παρίσιοι, οἵτινες δικάζουσιν ἀνεκκλήτως, καὶ διανέμουνσι τοὺς στεφάνους. Ὅταν τις δὲν ἐγειροκορηθῇ ἐν Παρίσις, καὶ ἂν ἀκόμη ἐπευφημήθῃ ἐν Λονδίῳ, Πετρούπολει καὶ ἀλλοχοῦ δὲν εἶνε ἡ δόξα τῶν ἐπαρχίων. Φρικτὴ τις εἰς τὴν ἰδέαν τῶν ἀλλοκώτων πέλων, τῶν γελῶν ἐσθῆτων, τῶν κοσμημάτων τῶν κτηνωδῶς πλουσιῶν, ἅτινα θὰ ἔφρασαν ἡ οἰκουμένη, ἐὰν οἱ Παρίσιοι ἔπαυον νὰ διδῶσι τὸν συμμόν, σκορπίζοντες τὴν χάριν των καὶ εἰς τὸ μικρότερον βῆκος. Αἱ γυναῖκες θὰ ἐγίνοντο ἄσχημοι.

Ναί, καὶ θὰ τονθορύσωσι τὰ μεμψίμοιρα πνεύματα, οἱ σχολαστικοί, οἱ σοβαροί, οἱ βύαι οὓς σκοτίζει τὸ εὖθυμον φῶς, ναί, ἀλλ' οἱ Παρίσιοι εἶνε κοῦφοι, στεροῦνται σοβαρότητος. Σοβαρότης, ἡ ὥραία αὕτη ἐφεύρεσις τῆς νεωτέρης ὑποκρισίας, διὰ νὰ ἐξευτελίσωσι τὰ χαρίεντα πνεύματα, σοβαρότης, τὸ σκυθρωπὸν τοῦτο καταφύγιον, ὅπου οἱ μωροὶ ἀναμασσῶσι σωφρολῶς τὰς σπανίζουσας ἰδέας των. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐσποφιν ταύτην ἀπατῶνται. Οἱ Παρίσιοι δὲν εἶνε τοσοῦτον κοῦφοι ὅσον φαίνονται, δὲν ἐκαστολοῦνται μόνον περὶ τοὺς συμμούς, τὰς ἐταίρας, τὰ ἱποδρόμια, τὰ θέατρα, τοὺς δημοσίους χορούς, τὰ ὥραία γέμματα, τοὺς περιπάτους. Ζητοῦσιν, ἐφευρίσκουσι, δημιουργοῦσιν, εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν πόλις τῆς διανοίας καὶ τῆς ἐργασίας, ἐργασίας ἀδιαπύπτως λυσώδους, πυρετώδους, ἡμερησίας καὶ νυκτερινῆς. Ἐν τῇ μακρῇ ταύτῃ πόλει, ἥτις συνοεῖ πάσας τὰς ἀντιθέσεις, ἥτις εἶνε λαλιὰν ὁμοῦ καὶ γαλήνη, δύναται τις νὰ δαπανᾷ ἐκτομυμύρια ἢ νὰ ζῇ μὲ τρίακοντα σολδία τὴν ἡμέραν, δύναται κατὰ βούλησιν νὰ ᾔνε ὁ ἐρημικὸς κάτοικος τῆς Θηβαίδος ἢ ὁ θερμῶδης οἰκίτωρ δημοσίας πλατείας, νὰ μὴ γνωρίσῃ οὐδένα, ἢ νὰ

* Συνέχεια: ἴδε σελ. 40.

γνωρισθῇ μετὰ τοῦ κόσμου ολοκλήρου. Δύνασαι νὰ ἐκλέξης μεταξὺ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἡδονῶν. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς-λὰς καὶ ὀργιώδεις νύκτας τοῦ Mardi-gras ἢ τῆς Misa-rème, ὅτε αἱ ὁδοὶ εἶναι ἀνάστατοι ὑπὸ τὰς κορυφὰς καὶ τὴν χάλαζαν τῶν Confetti, καὶ οἱ τροχοὶ τῶν ἀμαξῶν φλέγουσι τὰ λιθόστρωτα μὲ τοὺς σπινθηροβολοῦντας δίσκους των, καὶ πυρκαῖα ἐκ πολυελαίων καὶ λυχνιῶν φωτίζει τὰς ἐξωγραφη-μένας ὁλοὺς τῶν καπηλείων τοῦ συρμοῦ, ἐὰν ὑψώσῃς τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ ὑψηλοῦ πατώματος, μέχρι τοῦ ὁποίου ἀδυνατεῖ νὰ φθάσῃ ἡ φωτοχυσία τῶν ὁδῶν, θὰ ἰδῇς διὰ τοῦ παραπετάσματος νὰ ὑποτρέμῃ δίκην ἀπόμεμακρυσμένου τινὸς ἀστέρου ἡ ἀσθενὴς λάμψις λυχνίας συντρόφου ἀγρόπνου μελέτης καὶ νυκτερινῆς σπουδῆς. Ἐκεῖ σοφὸς τις ἐπιστήμων μελετᾷ τοσοῦτον ἀπερροφημένος ἐκ τῶν σκέψεων του ὅσον ὁ φιλόσοφος τοῦ Ρέμπραντ ἀπασχολημένος μετὰ ζέσεως εἰς τὴν λύσιν προβλήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἰσως τὸ μέλλον τοῦ κόσμου. Ἱστορικός τις δίδων ζωὴν εἰς τὸ παρελθὸν διὰ τῶν μαγικῶν του ἐπικλήσεων, ποιητὴς συνδέων καὶ λύων τὸν τόρδιον δεσμὸν τῶν δραμάτων του, ἢ ἐκτοξέων πρὸς τὸν οὐρανὸν διαπύρους καὶ ἀρμονικὰς στροφάς.

Μεθ' ὅλην τὴν φαινομενικὴν ἐκλυσιν τῶν Παρισίων ἐν μέσῳ τῆς μυρμηκίας ταύτης τῶν ὁδῶν καὶ λεωφόρων, καὶ πλατειῶν του ἵστανται πάντοτε ὄρθιοι οἱ στυλῖται οὗτοι τῆς διανοίας ἀμείριμοι περὶ τοῦ ὄχλου, ὅστις θορυβεῖ ὑπὸ τοὺς πόδας των.

Κατηγοροῦσιν ἐν τούτοις τοὺς Παρισίους, ὅτι περιφρονοῦσι τὴν ἀρετὴν, καὶ ῥίπτονται ἀκάθεκτοι εἰς τὰς ὕλικας ἀπολαύ-σεις. Ὅποια πλάνη ἢ ὁποία συκοφαντία! Αἱ κτηνώδεις αὐταὶ ὁρέξεις δὲν ὑπάρχοντι εἰς τὸν χαρακτῆρα των. Ἡ ἀβρότης αὐτῶν, ἡ κομψότης, αὐτὴ ἡ ἐκ τοῦ κόρου ἀμβλύτης δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτοὺς τοιαύτην κατὰπτωσιν, καὶ ἡδονῶν χυδαϊότητα. Ἡ λαίμαργία αὐτῶν δὲν ζητεῖ ἢ ὀλίγα καὶ ἐκλεκτὰ ὄψια, ἢ κραιπάλη αὐτῶν δὲν ζητεῖ ἢ τὴν ἐλαφρὰν μέσην τοῦ καμπανίτου, μινύοντος τὸν ἄργυρον τοῦ ἀπρόου του μετὰ τῶν ῥόδων, ἄτινα στίφουσι τὸ κύπελλον. Ἡ ἀκο-λασία των ἐλάχιστα κατὰ βάθος σαρκικὴ τέρεται μετὰ τρεχάτων ταινιῶν καὶ ἀνθῶν, εἰς ἑρωτοτρόπους καὶ εὐτρα-πέλους ὀμιλίας, εἰς αἰσθηματικὸν λήρους καὶ παραδοξότη-τας. Ἐξ ὥραίου στόματος προτιμῶσι τὸ δῆγμα μᾶλλον ἢ τὸ φῶμα. Ἡ ἄκρα αὐτῶν φιλοκαλία ἐξιδανικεύει, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὕλην, τὴν δυσκίνησιαν αὐτῆς ἀντικατέστησε διὰ πτερυγίων. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ φαγητά, τὸ κρέας δὲν εἶναι πλέον σὰρξ τις ἀσπαίρουσα, ἀλλ' ἄρωμα, κρίσσα, μύρον, ὅπερ ἐξατμίζεται, ἀγνοεῖ τις πολλάκις τί ἔφαγε, ἀλλ' ὅποια φαγητά, ὅποια ἀρώματα, καὶ ὁποῖος τρόπος περὶ τὸ παρα-θέτειν ταῦτα, καὶ προσφέρειν ἐξ αὐτῶν. Οἱ Παριῖοι δὲν ἔχουσι τὴν κτηνώδη γαστριμαργίαν τῶν ἄλλων πόλεων, τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπασχολούμενον ὑπὸ ἐκλεκτῶν ἀντικειμένων τῆς τέχνης, τῆς κομψότητος, ἐν κόσμῳ ολοκλήρῳ ποικί-λων πραγμάτων, ἅτινα λάμπουσι καὶ ἀνανεοῦνται ἀπαύ-στως ἐμποδίζε αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐμπέσωσι καὶ βυθισθῶσιν εἰς τὴν ὕλην. Δὲν θὰ εἶνε ποσὸς παράδοξον νὰ ὑποστηρίξῃ τις ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην πρωτεύουσαν δύναται τις νὰ εἶνε μᾶλλον νηφάλιος, μᾶλλον ἀγνός, μᾶλλον ἡθικός ὅσον ἐν Παρίσι. Δὲν θὰ ἐπικαλεσθῶμεν ἄλλην ἀπόδειξιν ἢ τὴν πολυάριθμον στρατιὰν τῶν μισθοφόρων τῆς ἡδονῆς ἑταιρῶν, καὶ φιλερώτων νυμφῶν, αἵτινες γνωσταὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Cooettes μαρτυροῦσιν ἀρετὴν τιμίων γυναικῶν, ἣν οὐδ' αὐ-τὸς ὁ ἔρως ἐκπορθεῖ εὐκόλως, εἰς μάτην πολλάκις θυσιαζὼν τὸν καιρὸν του.

* Ὡς ἀφῆσκαμεν λοιπὸν εἰς τοὺς ταρτούρους τῆς φιλοσο-φίας, εἰς τοὺς ἀναμασσητάς τούτους ἐώλων καὶ τετριμμένων κοινοτοπιῶν τὰς βαναύσους φανασίας των ὅπου οἱ Παριῖοι παραβάλλονται πρὸς τὴν μεγάλην ἑταίραν τῆς Βαβυλώνας

* Neufankreich, Paris und die Franzosen, Ida Kohl.

ἐλαύνουσιν ἐπὶ τοῦ ζῶον τῆς ἀποκαλύψεως, οἱ γῆραιοι οὗτοι Παριῖοι διὰ τὴν ἱστορίαν των, οἱ ἡρώικοι διὰ τοὺς ἀγῶνας των, οἱ ἐξοχοὶ διὰ τὴν καλλιτεχνίαν καὶ βιομηχανίαν των, οἱ μοναδικοὶ εἰς ἐπιστημονικὰς προόδους, οἱ γόνιμοι εἰς φιλε-λεύθερα καὶ φιλόφθονα δόγματα, οἱ Παριῖοι, περὶ τὸν ἄξονα τῶν ὁποίων περιστρέφεται ὁ κόσμος, διότι εἶνε οὗτοι:

Οἵτινες, ἡμέραν καὶ νύκτα ἀρτυρίζουσι

τὴν Γῆντα—τὴν Ἑυρύστην—

διὰ τοῦ κήδους καὶ τοῦ τηγάνου των.

Τὰ ἔργα τὰ τελεσθέντα ἐν Παρίσις μετὰ τὴν ἀνδρῶν τῆς γαλλικῆς αὐτοκρατορίας μετέβηλον τοὺς Παρισίους εἰς τὴν θαυμασιωτέραν τῶν πόλεων τοῦ κόσμου. Αἱ νέαι ὁδοὶ παρέχουσι τὸ ὀραϊότερον δεῖγμα τῆς εὐθυγράμμου ταύτης ἀρχιτεκτονικῆς ἰδιαζόντως εὐνοουμένης ὑπὸ τῆς καλιαθη-σίας τοῦ κοινοῦ. Ὁ ἀρχιτεκτονικός οὗτος τύπος ἀποκαλύ-πτεται μὲ τὰς μᾶλλον τελείας καὶ ἐμπληκτικὰς ἀναλογίας τοῦ πλάτους, τοῦ ὕψους καὶ τοῦ μήκους, ἰδίως ἐν τῇ ὁδῷ Rivoli. Ἐν τῇ βουλευσάτῳ τῆς Σεβαστοπόλεως, ἐν τῇ Avenue de l'Opera, ἐν τῇ ὁδῷ Λαφαιγιέ, ὅπου ἡ ἀμε-ριανὸς εὐθὺς τῶν γραμμῶν ἐξαφανίζεται εἰς μακρὰν καὶ ἀπέ-ραντον ἀποψιν. Αἱ ἐπιδιορθώσεις καὶ ἀποκαταστάσεις ἄλλων δημοσίων μνημείων, ἰδιαίτερος τῆς ἰονικῆς Βιβλιοθήκης, τῆς σχολῆς τῶν Ὑδραίων Τεχνῶν, τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων καὶ τῆς Ste Chapelle ἐμελετήθησαν καλῶς καὶ ἐξετελέσθη-σαν λαμπρῶς ἐκτὸς ἀσχεμάντων ἐξαιρέσεων. Πανταχοῦ ὅπου καὶ ἂν στρέψῃς τὰ βλέμματα πρὸς τὰ μέρη ταῦτα τῶν νέων Παρισίων εὐρίσκεται τὴν αὐτὴν θεματικὴν μεγαλοπρέπειαν, τὰς αὐτὰς εὐρείας ἀναλογίας. (Οἱ ξένοι πίπτουσι ἐν ἐκστάσει πρὸ τῶν γραμμῶν τούτων ἀπεράντων καὶ μεγαλοπρεπῶν ὁδῶν, πλακισιουμένων ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ πολυπόρφων οἰκῶν μετὰ ἐξ καὶ ἐπὶ τὰ πατωμάτων.

Ἄλλ' οἱ παλαιοὶ Παριῖοι βλέπουσι μὲ ζηλότυπον ὄμμα τοὺς νέους Παρισίους, οἵτινες καθιερώσαντες πανταχοῦ τὴν εὐθείαν γραμμὴν δὲν ἐρείθισαν τοῦ γραμμικοῦ καὶ ἀπρόοπτου ὅπερ διέκρινε τὴν παλαιὰν μητροπόλιν. Μέρμεροντι τὸν βου-λεσάτῳ τούτων καὶ μνημείων, ἅτινα ἐξ ὑπερβολικῶς πρὸς τὴν συμμετρίαν ἔρωτος ὁμοιάζουσι πάντα πρὸς ἄλληλα. Οὕτως ἡ οἰκοδομὴ αὐτὴ ἡ ἔχουσα στύλους κορινθιακοὺς μετ' ἀετώματος εἶναι ἡ Μαιελεινίτις. Καὶ ἡ ἄλλη οἰκοδομὴ ἡ ἔχουσα ἐπίσης στύλους κορινθιακοὺς μετ' ἀετώματος εἶναι τὸ Χρηματιστήριον. Καὶ ἡ τρίτη αὐτὴ οἰκοδομὴ ἡ ἔχουσα τοὺς αὐτοὺς κορινθιακοὺς στύλους μετ' ἀετώματος εἶναι σιδηροδρο-μικὸς σταθμός. Καὶ ἡ τετάρτη ἐκείνη οἰκοδομὴ ἡ ἔχουσα ἐπίσης στύλους κορινθιακοὺς μετ' ἀετώματος εἶναι φυλακὴ. Καὶ ψέγουσιν ἔστιν ὅτε εὐλόγως τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ταύτην μὲ τοὺς ἀπαραιτήτους στύλους καὶ τὰ ἀετώματα, ἐφαρμο-ζομένην εἰς πάντα, καὶ προσιδιάζουσιν ἐξ ἴσου εἰς στρατιῶ-νας καὶ ἀνάκτορα. Οἱ ἀρχαῖοι Παριῖοι ἀριθμοῦσι πολλοὺς τοὺς φανατικούς θαυμαστάς των, ὁ δὲ P^{re}sideren ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ δεσπόζοντος πύργου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἀπὸ τοῦ κέντρου τούτου καὶ τῆς καρδίας τῶν παλαιῶν Παρι-σιῶν ἔγραψε τὰς ὥρας σκέψεις τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ὅστις ὄρθιος ἐπὶ τοῦ πύργου τούτου ἐκλαμβόσκει ἀπαύστως ὑπὸ τῆς θέας τῶν σημερινῶν Παρισίων. Ὅποια ἐν αὐτοῖς ἐπισώ-ρευσις θαυμασιῶν. Ὅποια μεγαλοπρεπὴς ἔκφρασις χώρας τινὸς καὶ αἰῶνος. Εἶνε ὀρατοὶ τοιοῦτοτρόπως θεώμενοι οἱ Παριῖοι ἄνευ ὀρίων, ἄνευ τέλους. Ἀλλὰ τί εἶνε λοιπὸν ἰδῶν, καὶ ἐκεῖ, περαιτέρω, καὶ πανταχοῦ, ἑρπετῶ ὁ πολιοῦχος ἄγιος τοῦ ὥραίου τούτου πύργου, αἱ ὁδοὶ αὐταὶ αἱ καταλήγουσαι εἰς κοινὸν κέντρον, αἱ μακραι καὶ ἀπέραντοι αὐταὶ σειραὶ ἀνακτόρων καὶ οἰκιῶν λευκῶν, ὡς κεκονιαμένα μαντωλεῖα; Ἀληθὺς εἶνε πλέον ἢ καινουργῶν. Ἐπὶ τῶν ἑρείπιων ἀρχιτε-κτονικῆς ἐξαφανισθείσης ἡ νέα Ἀναγέννησις καθιέρωσε τὴν εὐθείαν γραμμὴν. Ἡ εὐθεῖα γραμμὴ εἶναι ἡ διέπουσα τὰς ὁδοὺς ταύτας, τὰς παρόδους καὶ τὰ βουλευσάρτα. Διατί; Ἡ εὐθεῖα γραμμὴ θὰ εἶνε λοιπὸν τὸ σύμβολον τῆς ἐποχῆς ταύ-

της; Ἡ ἀδυσώπητος αὕτη εὐθύτης ὑπάρχει ἐπίσης καὶ εἰς τὰ πνεύματα;

Ὅχι, ἀπαντᾷ ὁ Ἀπόστολος οὕτως τὸ βλέμμα εἰσδύει εἰς τὰ νέα ἀνάκτορα καὶ εἰς τοὺς μυχοὺς μάλιστα ἐκείνων οἴτι-νες τὰ κατοικοῦσι. Βλέπει ὅτι συγχυσὶς μεγάλη καὶ ταραχὴ ἐπέσκηψεν εἰς τὰς γενεὰς ταύτας παραδεδομένας ἤδη εἰς πᾶν εἶδος διεγείσεως. Βλέπει ὅσα ἐξηγλημένα καὶ ἐξουθενω-μένα ὑπὸ τῶν ἀγῶνων καὶ τῆς πάλης χαμερποῦς ἐνεργητι-κότητος, καὶ ἅτινα ἡ ἀπογοήτεσις ἀναμένει εἰς τὸ τέλος. Βλέπει ἄλλους, οἵτινες τὰ πάντα ἐπιχειροῦσιν περὶ τῶν πάντων ἐπλανήθησαν ἄλλους, οἵτινες ζητοῦσι νὰ ἀπαλλαγῶ-σιν ἀπὸ τὴν συντρίβουσαν ἀνίαν τοῦ μαλθακοῦ βίου των. Οἱ πάντες φαίνονται δυσιπαστοῦντες διὰ τὴν ἐπαύριον, καὶ εἰς ἡδονὰς ἡλίθιας, καὶ εἰς ματαιότητα ἐπονειδίστους, καὶ εἰς λατρείας ἀνεπίαιστος καὶ χυδαίας ζητοῦσι νὰ λοημονήσων τὴν προεγγισιν τῆς ἰσότητος.

Ἀλλὰ βλέπει ἐπίσης ἄνδρας οἵτινες διανοοῦνται ἀκόμη, ἐργάζονται ἀκόμη, θέλουσιν ἀκόμη, καὶ δύναται ἀκόμη. Ἐάν οἱ ἄλλοι κλίνοντες πρὸς τὴν στείρωσιν καὶ τὸν θάνατον διαγείρουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν οἶκτον, οὗτοι ἰσάμενοι πρὸς τὸ πλευρὸν τοῦ μέλλοντος εἶναι τολμηροί. Δι' αὐτοὺς τετέλε-σται ἡ πίστις τοῦ Πασχάλ ὅσον καὶ αἱ ἀληθινοὶ τοῦ Ρήτο-ρος. Μετ' ἀποφάσεως ἐμπνεομένης ἄλλως ἢ αἱ ἀποφάσεις τοῦ Decartes, μετ' ἀποφάσεως, ἥτις ὥρμησεν ἐκ τῆς βρα-δύτητος, καὶ κατὰ τὴν ἀπειλητικὴν, ζητοῦσι τὴν ἀλήθειαν.

Δι' αὐτοὺς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι πλέον ἡ μύθος ἢ ποίησις δὲν εἶναι ἡ ἀνάμνησις, τὸ ἰδεῶδες δὲν εἶναι ἡ λόγος, τὸ αἰσθημα δὲν εἶναι ἡ παράδοσις, τὸ ὄνειρον δὲν εἶναι ἡ ἐγρήλυμα. Δι' αὐτοὺς οἵτινες θέτοτελέσωσι τὴν ἐποχὴν ἐξ ἧς θὰ ἀπορρέσῃ ἡ ἀλή-θεια, εἶνε μακρὸς ἡδὴ χρόνος καθ' ὃν ὁ κόσμος ἀναμένει ἐκεῖνο ὅπερ μόνον ἡ ἀλήθεια δύναται νὰ τῷ παρασχεῖ ἐπλανήθησαν οἱ ἀνακλινόμενοι οὗτοι τοῦ ἡθικοῦ σύμπαντος, ἐδιδασθήσαν, καὶ ἡπατήθησαν ὑπὸ τῶν θεωριῶν, ὑπὸ τῶν συστημάτων, ὑπὸ παντός, εἰς τὸ πάντων, καὶ ὅφ' ἐαυτῶν. Δὲν θέλουσι πλέον νὰ πιστεύῃ τις ἀκόμη ἐκ συνήθειας ἢ ἀναγκαστικῶς εἰς τὴν ἀπο-κάλυψιν, εἰς τὸ δικαίον τοῦ ἰσχυροτέρου, εἰς τὰς συνθήκας, εἰς τὰς μυθολογίας τοῦ παρελθόντος.

Διότι δὲν ὑπάρχει ἡ ἢ ἀλήθεια, ἥτις εἶναι ἀλήθεια, καὶ ταύτης μόνον ἔχουσιν ἀνάγκην αἱ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία, ἡ ποίησις, αἱ τέχναι, πᾶν ὅ,τι πληροὶ τὸν ἡθικὸν κόσμον, ὅστις κυβερνᾷ τὸν ὕλικόν. Καὶ διὰ νὰ πραγματοποιήσωνι πρὸς οὗτον

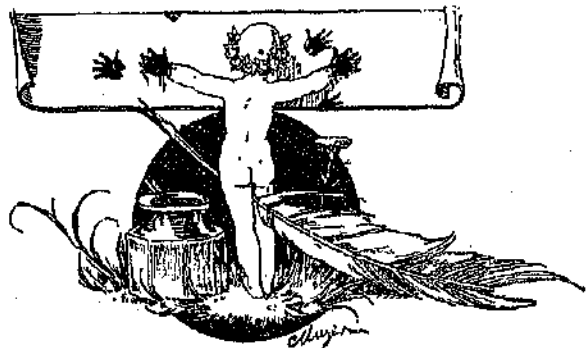
θρίαμβον θὰ ἀφαιρήθῃ ἐκ πάντων ἡ καλύπτρα, θὰ ἐξακριβώ-σωνι τὸ πᾶν, τὰ πάντα θὰ ἀρνηθῶσι, τὰ πάντα θὰ βασανί-σωνι, καὶ θὰ καταρρίψωνι τὰ πάντα. Καὶ θὰ βασίλευσιν τυραννικῶς καὶ ἐν πλήρει τρομοκρατίῃ ἡ κριτικὴ τῆς ἀναλύ-σεως καὶ τῆς ἐρεύνης. Θὰ εἶναι ἡ ἀνατομία παντός ὅ,τι ἡγάπα τις καὶ ὅπερ ἴσως θὰ μείνῃ ζῶν εἰσέτι. Θὰ εἶναι ἡ ἀναπόφευ-κτος ἀποθέσις τῆς ὕλης. Δυστυχῶς ὁ Ἁγιος Ἰακώβος ἀντι-θέτως πρὸς τὴν οὐρανίαν πατρίδα του ἔχει ἰδέας λίαν ὕλι-στικὰς, φρονῶν ὅτι πάντα ταῦτα θὰ κατολήξωσιν εἰς τὴν ὕλην. Ἐργαστήρια, ἀναφωνεῖ, ἅτινα καπνίζετε μακράν, καὶ περιβάλλετε πανταχοῦ τὴν ὁρασίν μου, ναυπηγεῖα, ὧν οἱ κρότοι ἀντηχοῦσι μέχρις ἐμοῦ, ἐργαστήρια, ἀποθήκαι, τυπο-γραφεῖα, χημικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἐργαστήρια, ἅσπερα τοῦ σοφοῦ, πολυπληθεῖς βιομηχανίαι μυρμηκιοῦσαι καὶ θορυβοῦσαι περὶ ἐμοῦ, πᾶσα ἡ ἐργασία, ἣν παρουσιάζεστε, εἶνε διὰ τὸ μέλλον τοῦτο. Καὶ σὺ, Ἰησοῦ, θεῖς σύντροφέ μου, εἶνε ἄρα οὗτος ὁ κόσμος τὸν ὅποιον ἀναιρεῖσαι πρὸς τὰς ὄχλους τῆς θηλάσεως τῆς Γαλιλαίας; οὐχὶ ἀναιμριβόλους, ἀλλ' ἴσως ὀνει-ρεύσαι τὸν κόσμον ὅστις θὰ ἐπακολουθήσῃ.

Μηδεὶς ἐν τούτοις ἂς νομίσῃ ὅτι ἡ εὐθεῖα γραμμὴ ἡ τοσοῦ-τὸν ἐκλαμβώσασα τὸν Ἁγιὸν Ἰακώβον, καὶ ἐναντίον τῆς ὁποίας κόπτονται φανατικοὶ τινες λάτρες τῶν παλαιῶν Παρι-σιῶν, ἐκτείνεται πανταχοῦ τῆς παρισινῆς μητροπόλεως. Τὰ τρεῖς τέταρτα τῶν ὁδῶν τῶν παλαιῶν Παρισίων εἶναι ῥυθμικὰ μᾶλλον ἐκ δυσώδους καὶ μέλανος πηλοῦ ὡς κατὰ τοὺς χρό-νους τῆς κλασικῆς βαρβαρότητος. Οὐδὲν ἔχονος τέχνης, οὐδε-μία κομψότης, οὐδὲν αἰσθημα γραμμῶν. Καὶ πόσαι ἀκά-θαρτοι οἰκισμοί, πόσαι οἰκαὶ ῥαγιστικαί, πόσα σεσχυρωμένα οἰκήματα κεκαλυμμένα ὑπὸ πέτρης καὶ ἀροχορδόνων, ἐστε-ρημένα ἀέρος καὶ φωτός, ἄνευ ἡλίου, ἀνάξια νὰ κατοικη-θῶσι, καὶ ὑπὸ κονίλων ἀκόμη ἢ χοίρων! Εἶνε κυττὰ μᾶλλον ἐξ ἀμμοκονίας ἐφ' ὧν εἰσι διηνοιγόμεναι τετραγωνικαὶ ὅποι με ὑπερεκτείνονται σιδηρὰ ἐλάσματα. Τὰ Κρατὶς τῶν Ὀττεντό-των ὅπου δὲν δύναται τις νὰ εἰσέλθῃ ἢ τετραποδοθεῖ, τὰ σπήλαια τῶν Τρωγλοδυτῶν, αἱ καλύβαι τῶν Λαπώνων εἶνε ἐνδιαιτήματα τερπνὰ ἀπέναντι τῶν παρισινῶν τούτων τρα-γῶν, ἐξ ὧν μόνων ἐὰν κρήνῃ τις τοὺς Παρισίους δὲν δύναται ἢ νὰ ἐπικροτήσῃ εἰς τὸ λεγθῆναι,

O Paris, Paris, ville qui oser le laisser
appeler de temps en temps Athènes par les flatteurs.

[Ἐπετι συνέχεια]

M. I. ΔΕΣΚΑΛΑΗΣ

ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΙ

(Γεώργιος Α. Μαυροκορδάτος † 9 Ιανουαρίου 1902)

Τ. Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Οι Μαυροκορδάτοι ή Μαυρογορδάτοι, ως έγράφοντο μέχρις 'Αλεξάνδρου του 'Εξ απορρήτων, εγράφοντο δὲ καὶ αὐτὸς οὕτω κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖν τοῦ βίου αὐτοῦ, μνημονεύον-
ται κυρίως ἐν Χίῳ ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ὡς ἀρχοντικὸν γένος. Ἀπετέλεισθαι δὲ τὸ γένος τοῦτο ἐκ τῆς συναφείας δύο ἀρχοντικῶν γενῶν, τοῦ τῶν Μαυρῶν καὶ τοῦ τῶν Γορδάτων.

Οἱ μὲν Γορδάτοι διέτριβον κατὰ τὴν βασιλείαν τῶν ἐν Νικαίᾳ Βυζαντινῶν βασιλέων (1204-1261) ἀρχομένου τοῦ ΙΙ' καὶ μέχρι τοῦ τέλους αὐτοῦ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ κατὰ τὸ θέμα τῶν Θερκησιῶν, ὅπου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διέτριβε καὶ ἡ Λύλη, ἐν Νυμφαίῳ*. Διαβάντες δὲ εἰς Χίον, τελευταῖος τοῦ ΙΙ' ἢ ἀρχομένου τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἡγεμόνων τοῦ Ἰκονίου (Νουλτσουκιδῶν), διέμειναν αὐτοὶ, μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ὡς γένος ἐπιφανές, οὐ ὑστατος ἀπόγονος φέρεται Κωνσταντῖνος ὁ Γορδάτος, δια-
πρεπὴς πρόκριτος, συγγραφεὺς καὶ διδασκαλός, φίλος τοῦ λογιωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου τοῦ Νοταρᾶ (1709-1731) καὶ τοῦ διδασκαλοῦ τοῦ γένους Μακαρίου τοῦ Πατμίου. Οἱ δὲ Μαυροί, ἀφ' ὧν κατ' ἀρρενογονίαν φαίνονται τὴν ἀρχὴν ἔχοντες οἱ Μαυρογορδάτοι, γένος ἀρχοντικὸν πολλοῦ τῶν ἑλληνικῶν νήσων κατὰ τοὺς μέσους χρόνους ἐξηπλωμένον ἤδη [κατὰ τὸν ΙΙ' αἰῶνα ἐν Βυζαντίῳ (710) ἐπὶ Ἰουστινιανῷ Β'**] ἐμφανίζεται μετὰ ταῦτα ἐν Χίῳ, διέμεινε δ' αὐτοὶ ἀμύμον καὶ ἀδιάκριτον σχεδὸν ἀπὸ τῶν κυρίως λεγομένων Μαυροκορδάτων, τῶν ἀπογόνων Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ 'Εξ απορρήτων, μέχρι τοῦ 1822.

Διότι οὗτοι μόνον τοῦ γένους, οἱ ἀπόγονοι τοῦ 'Εξ απορρήτων καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, παρέλαβον καὶ διετήρησαν τὴν διὰ τοῦ (κ) γραφῆν τοῦ ὀνόματος, ἣν ὁ 'Εξ απορρήτων εἰσήγαγεν, οἱ δὲ λοιποὶ Μαυρογορδάτοι, πολλοὺς ἀποτελέσαντες οἴκους ἰδία φέροντας παραπῶνα, καὶ πολ-
λαχοῦ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀποική-
σαντες καὶ μέχρι τοῦδε ζῶντες, ἐτήρησαν τὴν ἀρχαίαν ἐπα-
νυμίαν Μαυρογορδάτων. Τῶν Μαυρογορδάτων δὲ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ 'Εξ απορρήτων Ἀλεξάνδρου διέμειναν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ πολιτικὰ πράττοντες καὶ ἡγεμονεύον-

τες ὑστέρων τῶν παριστρίων ἡγεμονιῶν (1709-1786), ὅπου καὶ διέμειναν μέχρι τῆς σήμερον κλάδοι τινεῖς, ἄλλοι δὲ ἀπέφυγον εἰς Ῥωσσίαν. Οἱ ἀπόγονοι ὅμως τοῦ Ἰωάννου παρέμειναν ἐν Χίῳ καὶ αὐτοὶ διέβησαν εἰς Σμύρνην* καὶ εἰς ἄλλους τόπους. Τούτων δὲ εἰς, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, ἔδωκεν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς υἱὸν τοῦ ἐπιφανοῦς γιογεννατικοῦ οἴκου Γρημυλλῆ, ἐπόθεν προέκυψεν ὑστέρων ὁ ἐξελληνισθεὶς ἀρθόδοξος Χριστὸς οἴκος Γρημυλλῆ.

Τὸ γένος Μαυροκορδάτων ἔδωκε μεγάλους διερμηνεὺς τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ καὶ ἡγεμόνας τῇ Μολδαβίᾳ καὶ Βλαχίᾳ. Μέγας διερμηνεὺς ἐγένετο ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος γεννηθεὶς τῇ 1636**. Τῶν λογιωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ τυ-
χάνων, διορίσθη καθηγητὴς τῆς Μεγάλῃς τοῦ γένους Σχο-
λῆς (1665-1671), Μέγας Λογιστὴς τῶν Πατριαρχείων (1691) καὶ μέγας διερμηνεὺς τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους τῇ 1673. Ὡς τοιοῦτος ἐπρέσβευεν εἰς Ἑρμανίαν τῇ 1688 καὶ ἔλαθε μέρος ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Κάρλοβιτς. Τῇ 1698 ἀνῆλ-
θεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἔξ απορρήτων, ἥτοι ἐμπιστοῦ ὑπουρ-
γοῦ τῆς Τουρκίας* διὰ τῶν ὑφίσταται δ' αὐτοῦ ὑπουργογράτων ἐφάνη ἐπωφελεστάτος τῇ τότε δουλεύοντι ἑλληνισμῷ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπελθόντος τῇ 23 Δεκεμβρίου 1709, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς τὸ ἡγεμονικὸν τῆς Μολδαβίας ἀξίωμα ἀνύψωσιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικολάου (6 Νοεμβρίου 1709), ἡγεμονεύσαντος ἐπὶ τινος μῆκος καὶ καθαιρεθέντος. Τῇ 1716 ἀνγορεύθη ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας καὶ ὡς τοιοῦτος διετέλεσε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (3 Σεπτεμβρίου 1730).

Ὑστέρων ἡγεμῶν εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος (1711-1769). Μετὰ τοῦτον ὁ Ἀλέξανδρος (1742-1812). ἔβητα ὁ Ἰωάννης (1754-1819). Ὁ νῦν ἐπιζῶν Νικόλαος Α. Μαυροκορδάτος, πρεσβευτὴς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἐν Βυζαντίῳ, ἐγεννήθη ἐν Τεργέστη τῇ 16 Νοεμ-
βρίου 1837. Ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Παρίσις τὰ Νομικὰ καὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας. Ἀσπαζόμενος τὸ πολιτικὸν στάδιον ἐξελέγη βουλευτὴς, διορίσθη ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ τέλος πρεσβευτὴς ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς δι-
δοχὴν τοῦ Α. Κουντουριώτου ἀπὸ τοῦ 1888. Τούτου ἀδελ-
φός ἦτο ὁ τῇ 9 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἐν Παρίσις ἀποβιώσας Γ. Μαυροκορδάτος.

Ὁ Γεώργιος Μαυροκορδάτος ἦτο υἱὸς τοῦ ἐν τῷ ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι δοξαζθέντος καὶ πρωτοπουργοῦ τῆς Ῥω-
σσίας ἐπὶ Ὀθωνος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου (1791-1865) καὶ τῆς Χαριελέας Ἀργυροπούλου, ἐγεννήθη δὲ τῇ 23 Ἀπρι-
λίου 1839. Μετὰ τὴν ἐν Παρίσις συμπλήρωσιν τῶν σπου-
δῶν αὐτοῦ διορίσθη ἀκόλουθος ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ῥω-
στικῶν, εἰτα δὲ Πρέσβης ἐν Ῥώμῃ τῇ 1867. Ὡραῖος, ὡς πάντες οἱ ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ, ἐνυμφεύθη τῇ 1863 ἐξ ἑρω-
τος τὴν κόρην τοῦ ἐν Βιέννῃ ἐγκαταστημένου ὁμογενοῦς ἐκα-

* Ἐξ αὐτῶν κατήγετο ὁ Δημήτριος Σ. Μαυροκορδάτος λόγιος γεννηθεὶς ἐν Πασσαράβῃ τῇ 8 Ὀκτωβρίου 1821. Ὁὗτος συγγρα-
φεὺς ἱκανῶν ἔργων καὶ ὑπουργὸς τῆς παιδείας ἐν Ἑλλάδι γενόμε-
νος τῇ 1863 ἀπέθανε τῇ 8 Ἰουλίου 1872. Ἦδε τὴν ἐμὴν Νεοε-
λληνικὴν Φιλολογίαν.

** Κατὰ τὴν σημείωσιν ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Π. Λάμπρου: Κατάλογος κωδίκων τῶν Μονῶν τῆς Ἀπόστολῃς. Ἀθήναι 1899 σελ. 21, ὁ Μαυροκορδάτος ἐγεννήθη ἐν Βυζαντίῳ τῇ 7 Νοεμ-
βρίου 1641. Ἦδε καὶ Π. Ρ. Νεζλέντση, Ἐπιστολαὶ Ἰωάννου Καρυστοῦ ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορ. καὶ Ἑθν. Ἐταιρείας τῆς Ἑλ-
λάδος 1902.

Ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΡΑΛΛΗΣ
ΕΝ ΤΩ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩ ΤΟΥ

τομμοριούχου βαρώνου Σίμωνος Σίνα Εἰρήνης (1840-1881). Ἐίχεν ἐπιδοθῇ ἐν τε Βιέννῃ καὶ Παρίσις, ὅπου μετὰ τὴν ἐκ-
τοῦ δημοσίου βίου ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἰδιώτην, εἰς τὸν
καταρτισμὸν Νεοελληνικῆς βιβλιοθήκης, ἐξ ἐντύπων καὶ χει-
ρογράφων. Ἀφειδῆς δὲ εἰς τὰς ἀγορὰς αὐτοῦ κατάρθωσι νὰ
συμπληρώσῃ ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς
τυπογραφίας μέχρι σήμερον ἑλληνικῶν βιβλίων, ἥτις θεω-
ρεῖται μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς. Ἀπὸ δεκαετίας παθὼν
σωματικὴν νόσον, ἀπασαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐστρέφεν εἰς
τὴν παροχὴν τῆς ὕλης καὶ τῶν μέσων τῇ φιλέλληνι καθη-
γητῇ E. Legrand πρὸς ἔκδοσιν τῆς Bibliographie Helli-
énique εἰς πέντε ὁγκώδεις τόμους (1885-1895) μετὰ
πανομοιούτων γραφῆς καὶ ὑπογραφῶν τῶν λογίων Ἑλλή-
νων ἀπὸ τοῦ ΙΕ' μέχρι ΙΖ' αἰῶνος, ἐν ἐπεξεργασίᾳ δ' ἐύρη-
ται ὁ 5' τόμος, ὁ μέλλων νὰ περιλάβῃ τὸν ΙΗ' αἰῶνα. Χάρis
εἰς αὐτὸν πολλὰ εἰδήσεις ἱστορικαὶ προήλθον εἰς φῶς, δημο-
σιευθεῖσαι ἐν τε Βυζαντίῳ, Βενετίᾳ, Πετρούπολει καὶ Παρίσις
ὑπὸ Μ. Γεδεών, Κ. Σάβα, E. Legrand, Ἀθ. Παπαδοπού-
λου Κεραμέως κ.τ.λ. Εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἡ πλουσία
βιβλιοθήκη τοῦ λογιῶ ἀνδρὸς ἰδωρεῖτο εἰς τὴν, ὑπὸ ἐποψὴν
Νεοελληνικῆς φιλολογίας, πενήκτῃ ἑθνικῇ ἡμῶν Βιβλιο-
θήκῃ. Ὁ νεκρὸς τοῦ Γεωργίου Μαυροκορδάτου ἐταρχεινθῇ
ἐν Παρίσις καὶ ἐκοιμήθῃ καὶ ἐτάφη ἐνταῦθα, ὅπου ὑπάρ-
χει περιλαμπρὸν Μουσεῖον τῆς οἰκογενείας Μαυροκορ-
δάτων, εἰς οὗς ἦδη καὶ ὁ πολλαχῶς παρ' αὐτῶν ἡθικῶς καὶ
ὠλικῶς εὐεργετηθεὶς E. Legrand καθηγητὴς τῆς νεοελλή-
νικῆς ἐν Παρίσις ἀνέβηκεν αἰώνιον μνημεῖον τὴν περὶ αὐτῶν
μονογραφίαν: Généalogie des Maurocordato de Cons-
tantinople, Paris 1885-1900. Μονογραφίαν περὶ αὐτῶν

συνέγραψεν ἐπίσης καὶ ὁ γυμνασιάρχης Χίου κ. Γ. Ι. Ζολώτας
καὶ ὁ ἀνώνυμος (Εὐγ. Ρίξος Παγγαβῆς) ὁ ἐκδοὺς τὸ Livre
d'un des Phanariotes (Ἀθήναι 1892 σελ. 71-79).

Τοῦ Γεωργίου Μαυροκορδάτου θανόντος ἀλλήρου καὶ τοῦ
ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου
μὴ ἔχοντος ἄρρεν τέκνον (διότι ὁ τε πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ
Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ* καὶ
ὁ δευτερότοκος Γεώργιος ἀπέβησαν, ὁ μὲν ἐν Παρίσις τῇ
24 Σεπτεμβρίου 1883, ὁ δὲ ἐν Θεσσαλονικίᾳ τῇ 1895), τὸ
περίπυστον τοῦτο γένος μέλλει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκ θήλυγο-
νίας τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ τῆς κυρίας Μπαλτατζῆ, θυγατρὸς
τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου, φέροντος σὺν τῇ πατρικῇ καὶ
τῇ μητρικῇ ἐπώνυμον. Αἱ ἐπιζῶσαι θυγατέρες τοῦ Νικολάου
Μαυροκορδάτου ἐνυμφεύθησαν ἡ μὲν Σοφία τῇ Ἀλεξάνδρῳ
Δ. Σούτσῳ ἀντισυνταγματάρχῃ τῷ ἱππικοῦ, ἡ δὲ Χαρίκλεια
τὴν πρῶην νομάρχην Μαγνησίας Γεώργιον Μπαλτατζῆν.

Τ. Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Μετὰ τὴν παρούσαν μελέτην περὶ Μαυροκορδάτων θὰ ἀκολου-
θήσῃ ἡ οἰκογένεια τῶν Μαυρογενῶν, ὧν μέλος ἐπιφανές, ὁ Ἀλέ-
ξανδρος Σ. Μαυρογενῆς, διορίσθη ἐσχάτως ἡγεμὼν τῆς Σέρμου.

* Ὁ λόγιος Ἀλέξανδρος ἦν τῶν ἄριστα συγκεκορημένων
ἀθλητικῶν ἡμῶν γλωσσομαθῆς καὶ εὐρυμαθῆς διακρίθη διὰ τὰς
τοπογραφικὰς αὐτοῦ γνώσεις. Καὶ περισπούδαστον δὲ ἔργον τοπο-
γραφικῶν ἐξέδοτο τῇ 1889. Ὁ τὰς γραμμὰς ταύτας γράψων
μὲνεται τῶν ἐκδομένων, ἔς καὶ μετὰ τὸν Γερμανὸν A. Michhli-
er καὶ R. Lipsius ἐποιήσμεθα ἐπὶ μακρὸν ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν.

ΔΥΟ ΗΡΩΕΣ*

(Νηρούτακα ήθη. — Διήγημα).

III

Παρήλθον ακόμη δύο εβδομάδες. Ένα πρωί εις τὴν Μονὴν ἐλήφθη ἐπιστολὴ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἱεράρχου πρὸς τὸν Νεκτάριον καὶ Φίλιππον, ἀγγέλλουσα τὴν προσεχῆ ἀφίξιν τοῦ Συνεσίου, καὶ διατάττουσα νὰ ὑποδεχθῶν τὸν Ἰγούμενόν των, ὡς ἐμπρέπει εἰς μοναχοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς ὑφισταμένους. Ὁ τρόπος σας, ἰσχυμπεραίνειν ὁ ἐπίτροπος, θὰ ἐλκύσῃ ἐφ' ὑμᾶς τὴν εὐμένειαν ἢ τὴν δυσμένειαν τοῦ ἱεράρχου.

Ἡ ἐπιστολὴ δὲν ἐπεδέχετο σχόλια καὶ τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα ἠτοιμάσθη νὰ συμμορφώσῃ τὸ τε πρόσωπον καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐπιφάνειαν μὲ τὴν περίστασιν.

Ἦτο Κυριακὴ, ὅτε τὸ φέρον τὸν Συνεσίον ἀτμόπλοιο ἐφθάσε. Ἐξῆλθεν οὗτος εἰς τὴν προκυμαίαν ὑπέροπτε ὑψύχην, μὲ τὸ πλεόν αὐθαδὲς ὕψος του. Τὸν ὑπεδέχθη ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἱεράρχου, ἱερεῖς τινες καὶ οἱ φίλοι του, καὶ τοὺς ἡσπάζοντο ὅλους τόνον—ὅλ' ἔλεγες—ἐγκάρδια, ὥσάν τὰ φιλήματα ἐκεῖνα νὰ προήρχοντο ἀπὸ τὸ εὐκρινέστερον, τὸ τιμιώτερον στόμα καὶ ὥσάν νὰ τὰ ὑπηγάρευε ἡ θερμότερα καρδιά. Τὰ ὑποζύγια ἥσαν ἔτοιμα, (τὸ καλλίτερον μοῦλαρι τῆς Μονῆς ἦτο, ἔννοεῖται, διὰ τὸν Συνεσίον) καὶ μετὰ ἐλαφρὸν πρόγευμα εἰς τοῦ ἐπιτρόπου, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μονήν, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἱερεῖς. Ἦτο ἀνυπόμονος νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν Μονήν, ἀφ' ἧς εἶχε φύγει μετὰ περιφρόνησιν, διὰ νὰ δείξῃ ἐκ νέου ὅποιός τις εἶνε ὁ ἀνθρώπος τὸν ὅποιον ἔδιωξαν, πῶς εἰζεύρει ν' ἀνταποδίδῃ τὰ ἴσα καὶ μὲ τόνον μάλιστα, ὅτι ἔχει γρόνθους διὰ τοὺς ἐγλήρους του—τοὺς ἀντιθέτους μέσα κ' ἔξω—καὶ ἄλλου εἶδους ὅπλα πρὸς προσέλκυσιν ἰσχυρῶν φίλων.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸ Ἰγουμενεῖον, σκιῶς, θρασύς, ἀπότομος. Τὸ προσωπικὸν τὸν ἐδέχθη παραταγμένον εἰς τὴν αὐλήν, συνεσταλμένον καὶ ταπεινόν. Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ ἔλειπον δύο τρεῖς καὶ ὁ Συνεσίος τοὺς ἐσημαίωσε. Ἐστάθη ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸν μαρμαρίνον ἐξώστην τοῦ ἰγουμενεῖου, ὅπουθεν ὠμίλησεν εἰς τὸ δῆμον.

— Ὁ ἀγαπῶ, εἶπε μὲ τὴν βροντώδη καὶ ἔρρινον φωνήν του, ἐκεῖνους ποῦ μ' ἀγαποῦν καὶ συμφωνοῦν μαζὶ μου τοὺς ἄλλους, τοὺς ἐναντίους, τοὺς περιφρονῶ, οὕτε θέλω νὰ τοὺς ξέρω, γιατί δὲν ἔχω κανένα ἀνάγκην, κανένα, ἀκούτε; κανένα ».

Καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου εἶχε προηγουμένως ἡ μητέρα του.

Χωρὶς νὰ τὸ ἔννοῃ, ὠμίλησε ρητορικώτατα ὁ Συνεσίος δὲν ἠγάπα τὰ ἄνθη, οὐτὲ τὰ χρώματα καὶ τὸ εἶπε καθαρά, «σταρένια» τὸ δὴ λεγόμενον, ὡς ἤρμοζεν εἰς τὴν θέσιν του τὴν σημερινήν, καὶ τὸ ὑπήκουον ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, ψιθυρίσαν, διὰ τοῦ στόματος τοῦ παππᾶ Φιλίππου, ὅστις ἔξενε τοὺς μύθους τοῦ Αἰσώπου: «οὐ σὺ μὲ λοιδορεῖς, ἀλλ' ὁ τόπος».

Τὸ εὐνοούμενόν του καλογηράκι, ὁ παχουλὸς καὶ ἀφράτος Ἀμβρόσιος ἔσπευσ' εὐθὺς νὰ τοῦ προσφέρει τὸ σῆμας του. Τοῦ ἔκαμε μετάνοιαν καὶ τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι, ὁ δὲ Συνεσίος τὸν ἐφίλησε καὶ εἰς τὰ δύο τοῦ μάγουλα. Τὸν ἠρώτησε περὶ

προσώπων καὶ πραγμάτων, ὁ δὲ Ἀμβρόσιος τοῦ ἐξέθεσε ἐν λεπτομερεῖα, ὅ,τι ἔξενε ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς φυγῆς του μέχρι σήμερα, προσθέσας ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ Νεόφυτος ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ τοὺς τὸν ἐπαναφέρῃ.

— Καὶ πῶς; δὲν περνούσατε καλὰ; ἠρώτησεν ὁ Συνεσίος. — Κακὰ καὶ ψυχρά, ἄγιο ἡγούμενε· εἶπεν ὁ Ἀμβρόσιος· μήτε φαί καλῶς πρέπει μήτε τίποτα. Καὶ δουλιὰ πολλή.

— Τὴ δουλιὰ;

— Ὁ παππᾶ Φίλιππος μ' ἔπειπε στὰ χωράφια κάθε μέρα· καὶ ἂν δὲν ἐφοβότανε τὸν πανιερώτατο, θὰ μ' ἐδίωγνε.

— Τὸ ζῶο! εἶπεν ὁ Συνεσίος· ἔννοια σου, Ἀμβρόσιε! θὰ εἶσαι καλῶς πρῶτα· τώρα καὶ μεῖς θὰ τοὺς δεῖξουμε.

Ὁ Ἀμβρόσιος ἡσπάζθη, ἐκ νέου τὴν χεῖρα τοῦ Συνεσίου, ὅστις, μετὰ τινὰς στιγμὰς, ἐπανέλαβε.

— Ἄκουσε, Ἀμβρόσιε, δὲν εἶδα ἔδω τὸν Ἀνθίμο· ποῦ νὰ βρισκεται;

— Ἔγω νὰ τὸν διῶ ἀπὸ τὰ ψέ, ἄγιο ἡγούμενε· ἀπῆλθον ὁ Ἀμβρόσιος.

— Ὡς εἶν' ἔδω, βέβαια, εἶπεν ὁ Συνεσίος, μὲ κάποιον διαταγμὴν εἰς τὴν φωνήν. Διότι ἔξενε ὅτι ὁ Ἀνθίμος δὲν ἦτο εἰς τὸ κελλί του.

— Ὅλο τὸ διάστημα ἔδω ἦταν, ἄγιο ἡγούμενε.

— Ἄκουσε Ἀμβρόσιε, εἶπε μετὰ τινὰ σκέψιν ὁ Συνεσίος, νὰ πᾶς νὰ βρῇς τὸ Σταυράκι νὰ μοῦ φέρῃ τὸν Ἀνθίμο ἔδω· μόνος αὐτὸς θὰ ξέρῃ ποῦ εἶνε· πήγαινε γρήγορα.

— Ὁ Ἀμβρόσιος ἐξῆλθε τρέχων.

Ὁ παππᾶ Νεκτάριος καὶ ὁ παππᾶ Φίλιππος παρεῖδον τὰ σκῆπτρα εἰς τὸν νέον ἡγούμενον ὅμοι μὲ τοὺς λογαριασμούς των, οἵτινες, ἐξελεγγχθέντες ὑπὸ ἐπιτροπῆς, εὐρέθησαν ἀνεπιληπτοὶ καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ κελλία των μὲ τὴν συνείδησιν ἡσυχον, πρᾶγμα τὸ ὅποιον πολλοί, διακρισταὶ δημοσίων, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ εἰπωσιν. Ὁ Συνεσίος, μὲ τὸ ὕψος τῆς ἀλώπεκος τὸ ὅποιον ἔπαιρνε ὅταν τοῦ ἐβραζέτο, τοὺς ἐπεριποιήθη ὅσον ἡμπόρεσε καλλίτερα, ὁμιλῶν ἀνεξικακῶς καὶ διὰ τοὺς ἐναντίους του, ἐνῶ ἡ κυρία ἀφορμὴ τοῦ μαλίστου τρόπου του ἦτο ὁ ἀφορισμὸς τῶν ἀντιθέτων, προσάπτων δὲ τοῦ Νεκταρίου καὶ Φιλίππου, οἵτινες, μετὰ τοῦ Κυρίλλου, ὁ ἀπετέλειον τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον. Οἱ ἀγαθοὶ ἱερεῖς, ἐνθ' ἐγνώριζον ταῦτα, ἐπροσποιήθησαν ὁμῶς—καὶ πῶς ἄλλως νὰ κάμουν—ὅτι πιστεύουν εἰς τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους του. Ἐσεβάσθησαν τὴν διαταγὴν τοῦ ἱεράρχου των, φυλάξαντες τὴν γνώμην των περὶ τοῦ ποιοῦ τοῦ Συνεσίου, ἡ φιλαυτία τοῦ ὁποίου εἶχε λάβει τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἀφίξεώς του σφοδρόν, ἂν ὅχι καὶ ἀπροσδόκητον κτύπημα.

Ὁ Συνεσίος, τοιοῦτος ὅποιος ἦτο, ἐρρῶνει ἀδυστάτως, ὅτι ἦτο καλὸς ἀνθρώπος, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ εἶνε ἄλλος καὶ ὅτι ἦσαν κουτοὶ ὅλοι οἱ ἀντιφρονούντες. Ἦτο πεπεισμένος ὅτι, πράττων ὡς ἐπαρτε, δὲν κάμνει τίποτε ξεχωριστὰ ἐκ τῶν ὅτι αὐτὰ πράττουν καὶ οὕτω φέρονται, ἑκαστὸς κατὰ τὸν τρόπον του καὶ εἰς τὸν κύκλον του, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὰ ἐννέα δέκατα τῶν ἀνθρώπων, ἡ μεγάλη δηλαδὴ πλειονότης καὶ ἡγανᾶται κατὰ τὸν ἀντιθέτων, οἵτινες τὸν ἀντεπολιτεύοντο· ἀλλὰ καὶ δὲν τοὺς ἐφοβέτο· αἱ διαμαρτυ-

ραὶ των, ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν παρουσιάζοντο, δὲν τὸν ἐτάραττον διόλου, ἀπ' ἐναντίας τὸν διεσκέδαζον κατὰ τινὰ τρόπον, ὡς δίδουσαι εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν ν' ἀντεπεξέρχεται, δεικνύων οὕτω τὴν δύναμιν τοῦ ραδιοσυγκροτοῦ πνεύματος. Δὲν τὸν ἐτάραττον λοιπὸν ποσῶς αἱ ἐπιθέσεις των, μάλιστα ἐγίνετο θρασύτερος ἀπέναντί των, διότι, ὡς ὁ καλὸς στρατηγός, ἐφρόντιζε νὰ ἔχῃ ἐξησφαλισμένα τὰ νῶτα, στήριζων αὐτὰ πρωτίστως ἐπὶ εὐνοίας ἰσχυρᾶς, ἣν ἐγνώριζεν ἐπιτηδεύειν νὰ ὑποβάλῃ. Μία μόνη διαμαρτυρία—μόνη αὕτη—ἴσως διότι λίαν ἐκφραστικὴ ἐν τῇ ἡμερότητι, ἐν τῇ ἀρνητικότητι τῆς, ἦτο δι' αὐτὸν ἀνυπόφορος, ἦτο ἓνα κτύπημα, τὸ ὅποιον, ἂν δὲν καταβάλλῃ εὐθὺς, ἀφίνε ὁμῶς πληγὰς, αἰτίνες εἰμποροῦν νὰ εἶνε ἀνίατοι. Ἦτο μία διαμαρτυρία ἐξ ἐκείνων, αἰτίνες ἐαδύνον εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τοῦ μᾶλλον πεπωρωμένου, ὅστις, ἡμπορεῖ μὲν νὰ προσποιῇται ἀπάθειαν, ἀλλ' ἄδυναται νὰ λησμονήσῃ. Καὶ διαμαρτυρία τοιαύτη, ὀρθομένη ὡς βουὸν ἐνώπιόν του, διαμαρτυρία καταπληκτικῶς, τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσην ταπεινότερος ἦτο ὁ τινάσσων αὐτὴν ἐκάστοτε εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Συνεσίου, ἦτο ἡ διαμαρτυρία τοῦ ταπεινοῦ Ἀνθίμου, τοῦ καλογηροῦ τοῦ ἀφανοῦς, τοῦ πτωχοῦ καὶ ἀδυνάτου.

Ἐίχε μνηύσει τοῦ Σταυράκη νὰ τοῦ τὸν στείλῃ ἀφεύκτως τὸν ἥθελε· ἐπιθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετ' αὐτοῦ, ἤθελε νὰ τὸν κάμῃ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, ἔτοιμος καὶ εἰς θυσίας νὰ προβῇ, ἵνα τὸν κερδίσῃ. Δὲν τὸν εὐχαρισταῖσαν τόσον αἱ ἐπιτυχίαι του, οὐδὲ ἡ, διὰ ποικίλων τεχνασμάτων, προσέλκυσις τοῦ Ἀνθίμου! Ἐπιθυμῶν, ἂν ὅχι ἄλλο, τοῦλάχιστον νὰ τὸν οὐδετερώσῃ, νὰ τὸν ἀποπλίσῃ. Καὶ ἔκαμνε σχέδια, διὰ τίνος τρόπου νὰ τὸν ἐλκύσῃ. Τὶ διαβόλο—ἐσκέπτετο—δὲν ἄλλαξε αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος; ὁ ἴδιος θὰ εἶνε πάντα; δὲν θὰ βάλῃ καὶ αὐτὸς μυαλὰ; Ἐδῶ ἄλλοι καὶ ἄλλοι, ψέμματα ἢ ἀληθινὰ, ἀδιάφορο—μὲ συμπαιδοῦν, καὶ ὁ Ἀνθίμος, τὸ τίποτα δηλαδὴ, μοῦ ἀντιστέκεται... καὶ μὲ τί τρόπο! Ἐπρεπε νὰ μὴν προσέχω, νὰ μὴ μὲ μέλῃ· μὰ κ' ἐγὼ δὲ ξέρω γιατί δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ ἓνα τόσο μικρὸ ἄνθρωπο. Ἐπειτα καὶ οἱ χωριανοὶ τὸν ἀγαποῦνε καὶ δὲν μποροῦν νὰ μοῦ συγχωρήσουν, πῶς φύγει ἐξ αἰτίας μου· ἀκούς ἐκεῖ ζωότητα! καὶ τί τοῦ κάνω ἐγὼ καὶ φύγει;... Ἐκαμνε τὰς σκέψεις αὐτὰς τὴν ἐπαύριον τοῦ ἔρχομου του, ὅταν παρουσιάσθῃ ἱμπρός του ὁ Σταυράκης.

Δὲν τὸν εὐρίκα, ἡγούμενε, τὸν Ἀνθίμο, εἶπε. (ὁ Σταυράκης ποτὲ δὲν τὸν ἔλεγεν ὄχιον).

— Τὶ θὰ πῇ δὲν τὸν εὐρίκα; δὲ θὲς νάτονε βρῇς, εἶπεν ἐν ἀγανακτήσει ὁ Συνεσίος.

— Ἀς τὸνε γυρέψῃ ὅποιος θέλει, εἶπεν ὁ Σταυράκης, καὶ ἂν τὸνε βρῇ, ἐγὼ πληρώνω.

— Τὶ λόγ' ν' αὐτά; Ἐσὺ ξέρεις ποῦ εἶνε, γιατί ἔχετε τὰ ἴδια καύκαλα.

— Βέβαια καὶ ξέρω, εἶπε μὲ κάποιον πείσμα ὁ Σταυράκης.

— Μὴ χωρατεύῃς μαζὶ μου, Σταυράκη, εἶπεν ὁ Συνεσίος.

— Δὲν ἔχω καμμιὰ βρεξὶ νὰ χωρατεύω· ὁ Ἀνθίμος ἔκαμε ὅ,τι ἔκανε πάντα· σὰν ἡμάθετε πῶς ἔργεσαι, ἐπῆρε τὸ κομπδεμά του καὶ ἂν τὸνε πιάσῃς. Ἐπῆγγαινε στὰ μαθημένα του.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ὁ Συνεσίος ἐσιώπησε.

— Πάντα τοῦ ἦτανε ζῶο τετράποδο καὶ τέτοιο ζῶο θ' ἀποθάνῃ! εἶπεν ἐγερθεὶς ἐκ τῆς ἔδρας του καὶ διασχίσας μὲ βίαν τὸ δωμάτιον.—Θαρρεῖς πῶς τὸνε λογαριάζω; ἐπρόσθεσε μὲ θυμόν. Ἀφοῦ εἶν' ὁ ἴδιος, ἔς κάμῃ καλὰ μὲ τὸ μυαλό του.

Ὁ Σταυράκης ἐβλεπε χαϊρεκκάως τὴν ἐξαψιν τοῦ Συνεσίου.

— Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην εἰσῆλθεν ἓνας χωρικός, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἓνα παιδί, τὸ ὅποιον ἐκράτει κάμποσα κοτόπουλα.

Ὁ Σταυράκης, ἄμα τοὺς εἶδε, ἀπεσύρθη χωρὶς νὰ χαϊρετάσῃ.

— Καλημέρα, ἄγιο ἡγούμενε, εἶπεν ὁ χωρικός.

— Καλὸ στὸν Γιάννη, πέρασε κάθησε.

— Τὰ πουλιὰ ποῦ μοῦπες ἐψέ, εἶπε δεικνύων τὸ παιδί μὲ τὰ κοτόπουλα.

— Ἀμβρόσιε, ἐφώναζεν ὁ Συνεσίος.—Κάθησε, Γιάννη. Ὁ χωρικός ἐκάθησεν. Ἐν τῷ μεταξύ εἰσῆλθεν ὁ Ἀμβρόσιος.

— Πάρε τὰ πουλιὰ μέσα· εἶπεν ὁ Συνεσίος.

Ὁ Ἀμβρόσιος ἐπῆρε τὰ πουλιὰ καὶ ἀπεσύρθη μαζὶ μὲ τὸ παιδί τοῦ χωρικοῦ ὅστις δὲν ἦτο ἄλλος, παρὰ ὁ Μανάρας ὁ λαθρέμπορος ὁ φίλος τοῦ Συνεσίου.

— Εὐχαριστῶ, Γιάννη· καὶ τί νέα;

— Ἀς τὰ λέμε καλὰ, εἶπεν ὁ Μανάρας.

— Ἐγὼ δὲν ἤυρα καιρὸ, μὲ τὸν πολὺ κόσμον, νὰ σ' ἐρωτήσω· τί κάνεις; πῶς πᾶν αἱ δουλιαὶ;

— Δὲ μπορῶ νὰ παρακονεθῶ, ἄγιο ἡγούμενε, εἶπεν ὁ Μανάρας· μόνο γιὰ τὴ δουλιὰ ποῦ ξέρεις, τίθεται ξεχωριστὸ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ φυγες.

— Καὶ γιατί; ἠρώτησεν ὁ Συνεσίος.

— Αἶ, δὲν τὰ ξέρεις; οἱ νέοι ἡγούμενοι εἶνε χριστιανοὶ! εἶπε μειδιῶν ὁ Μανάρας.

— Καὶ μεῖς τί εἰμαστέ; Τοῦρκοι; εἶπεν ὁ Συνεσίος, εὐθὺς δὲ κατόπιν ἐπρόσθεσε.— Ἀς κάμουν καλὰ μὲ τὸ νοῦ τους· ἐμεῖς θὰ ζήσωμε μὲ τὸ μυαλό μας.

— Σωστό, ἄγιο ἡγούμενε.

— Δὲ μοῦ ἐξηγᾶς τώρα, Γιάννη, ἐκεῖνα ποῦ μοῦ γραφες;

— Γιαυτὸ ἦρθα τὸ περισσότερο, εἶπεν ὁ Μανάρας.

— Τί τρέχει, πῆς μου, καὶ ὅ,τι περᾶ ἀπὸ τὸ χέρι μου, θὰ τὸ κάμω γιὰ χατήρι σου· εἶπεν ὁ Συνεσίος.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Μανάρας καὶ χαμηλότερα ἐπρόσθεσε.

— Καθὼς ποῦ σοῦ γραφᾷ, ἡ Ἀνουσά μου, τὴν ξέρεις, μ' ἔχει ἄνω κάτω μὲ τὸ πείσμα τῆς.

— Ναι, ξαναπέμνουντα, νὰ τὰ καταλάβω.

— Ἐν ἓνα καλὸ παιδί, ἄγιο ἡγούμενε, ἓνα παλληκαρι μάλαμπα· θέλω μαθεῖς νὰ τῆς τὸνε δώκω γι' ἄντρα καὶ δὲ μπορῶ νὰ τὸνε καταφέρω.

— Δὲν εἶνε, θαρρῶ, ὁ Γιάκουμος ὁ Σαῖνταλῆς; ἠρώτησεν ὁ Συνεσίος.

— Ὁ ἴδιος, ἄγιο ἡγούμενε· ἓνα παιδί φωτιά μοναχὴ στη δουλιὰ καὶ ἄξιος ποῦ δὲν ἔχει παῖρι, μάλιστα—ἐπρόσθεσε χαμηλὰ—γιὰ τὴ δουλιὰ ποῦ ξέρεις.

— Τόνε ξέρω, τόνε θυμοῦμαι· λαμπρός! καὶ γιατί δὲν τὸνε θέλει;

— Ἀνοήσιες! Ἀγαπήθηκεν, λέει, μ' ἔκανε μικρὸ, τῆς Ἐλένης τῆς Κασαρῆς τὸν τρίτο γιόδο. Καλὴ φαμελιά, δὲ σοῦ λέω, μὰ πολλὰ παιδιὰ καὶ ὁ μικρὸς αὐτὸς σὰ γυναῖκα εἶνε τίθεται ὁμπρὸς τὸν Γιάκουμο.

— Ἐγὼς δίκαιο, Γιάννη. Αὐτοὶ οἱ Κασαροὶ ἐμένα ποτὲ δὲ μ' ἀρέσανε, γιατί εἶνε καὶ μὲ τὸ ἄλλο κόμμα, εἶπεν ὁ Συνεσίος, καὶ ἐπρόσθεσε.— Καὶ τί θὲς τώρα, Γιάννη;

— Νὰ μοῦ κάμῃς τὴ χάρι νὰ τῆς μιλῆσῃς, γιατί ἐμένα αὐτὴ τὴ φορὰ δὲ μ' ἀκούει. Ἡ μάνα τῆς συμφωνεῖ μαζὶ τῆς καὶ δὲ θέλω σκάνταλα.

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ Γιάννη, εἶπε μετὰ τινὰ σκέψιν ὁ Συνεσίος· ἐγὼ θυμοῦμαι πῶς ἡ γυναῖκα σου καὶ ἡ κόρη σου εἶχανε πάντα πνευματικὸν τοὺς τὸν παππᾶ Δημήτρη· δὲν τοῦ κάνεις λόγο...

— Ἦτοι ἴσια, ἄγιο ἡγούμενε, φοβοῦμαι πῶς ὁ παππᾶ Δημήτρης εἶνε σύμφωνος μαζὶ τῶνε, γιατί εἶνε πολὺ φίλος μὲ τοὺς Κασαροὺς.

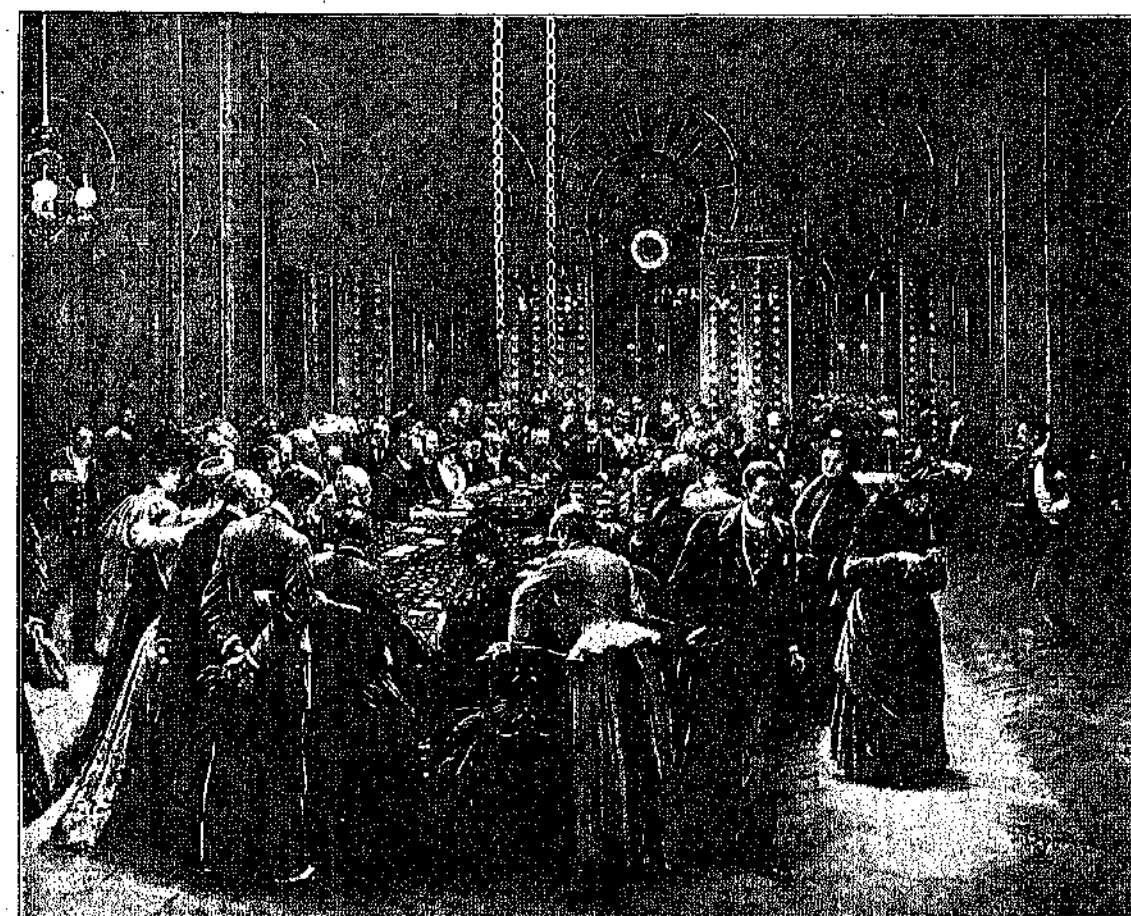
— Ἐπερίμενε νὰ μοῦ τὸ πῆς αὐτό, Γιάννη. Ἀ, αὐτὸς ὁ παππᾶ Δημήτρης! Ἐδῶνα μεγάλο πρᾶμμα νὰ λείπεν ἀπὸ δῶ αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος.

Ὁ Μανάρας δὲν ἀπήντησε. Ὁ Συνεσίος ἐπανέλαβε μετὰ τινὰς στιγμὰς. Μὰ δὲν τὸνε φοβοῦμαι μήτ' αὐτόν, γιατί ἐπνεύθισα νὰ παλεύω. Ἀκουσε, Γιάννη· θὰ περάσω ἀπὸ τὸ χωριό σου σὲ λίγες μέρες καὶ βλέπομε. Τώρα ἔχω ἄλλας φασαρίας.

* Συνέχεια· ἴδε σελ. 4.

Η ΦΑΡΑΓΕ ΤΟΥ ΒΑΤΕΡΛΩ
U. CHECA

ΤΟ ΜΟΝΤΕ ΚΑΡΛΟ
J. BERAUD

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΟΥ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΥ
P. JAMIN

ΟΡΦΕΥΣ
J. CONSTANT

Ὁ Μαννάρας ἠγέρθη.—Ἡ εὐχή σου, ἔγιε γούμενε, εἶπεν, ἡσπάζθη τὴν χεῖρα τοῦ Συνέσιου καὶ ἀπῆλθε.

IV

Ἡ Μονή, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Συνέσιου, προσέλαβεν ἐντελὲς ἀλλοίαν ὄψιν, τὴν ὅψιν παλαιῶν ἡμερῶν. Τὸ σεννὸν, τὸ σιωπηλὸν ἐνδιαίτημα, ἀποβαλὼν κατὰ μέγα μέρος τὰ πένθημα, τὰ καλογηρικὰ, περιεβλήθη στολὴν φαιδρᾶν, στολὴν κοσμικὴν. Τὸ ἐνέπνεε τώρα ἄνθρωπος ἄλλος, ἄνθρωπος ἀγαπῶν νὰ γελᾷ διαρκῶς καὶ ν' ἀστείεύηται, εἰς οἰανδήποτε ὥραν, ὅπουδῆποτε καὶ εἰς βάρος οἰουδῆποτε καὶ ἐκτός τῆς Μονῆς καὶ εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς καὶ ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἀδιαφορῶν ἐν ὁ γέλωτος, ἡ ἀστεϊότης του, ἦσαν τοιαύτης φύσεως, ὥστε νὰ προκαλέσων σκάνδαλον ἢ νὰ γενήσων οἰανδῆποτε ὁδύνην εἰς τὸν καθ' οὗ τὸ ἐπιβουλον σκῶμμα. Ὅλα ἐκεῖνα ὅπου τὸν διεσκόδαζον τὰ ἀπεκάλει ἀάστεια» χωρὶς διάκρισιν. Ἀστείον ἦτο δι' αὐτὸν τὸ ν' ἀνέγειρῃ, ἐν αὐτῇ τῇ ἱερᾷ μυσταγωγίᾳ, διὰ καρφίδος, τὰ ὀπίσθια τοῦ φελονίου τοῦ παπᾶ Κυρίλλου, καθὼς καὶ τὸ νὰ διαλύσῃ συνοικέσιον, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ εὐχαριστήσῃ φίλον του, ἄνθρωπον τοιούτου τῶν ἀρχῶν του. Τόσον καιρὸν μακρὰν τῆς φωλιᾶς του, μακρὰν τῶν προσφιλῶν ἐξῆν του, ἐνστολῆς γῆρας, κ' ἐπανελθὼν μετὰ τόσους μόθους, ἐζήτησε νὰ κερδίσῃ τὸν ἀπολεσθέντα χρόνον. Ἀπεμάκρυν' εὐθὺς κάθε κουτὸν ἀπὸ πλησίον του καὶ περιστοιχίσθη ἐκ νέου μὲ τὸ γνωστὸν ἐπιτελείον του, μὲ τὸν εὐνοούμενον Ἀμβρόσιον ἐπὶ κεφαλῇς, τὸν ἐξ ἀπορρήτων του αὐτὸν, ὅπου ἐγνώρισε τόσα, ἀλλὰ τὰ ὅποια δὲν ἐτόλμα ν' ἀποκαλύψῃ, ἔχι διότι ἤθελον ἐρυθρίασῃ οἱ τοῖχοι, ἀλλὰ διότι τὸν ἐπέβλεπεν ἡ σιδηρᾶ χεὶρ τοῦ Συνέσιου τὸν ὅποιον ἔτρεμε. Ὑφρόντισε καὶ περὶ τῶν παραστάσεων τῆς ἐσπέρας, τὰς ἐκανόνισαι καὶ χωρὶς νὰ βραδύνη, ἐνησχολήθη εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ γεύματος, τὸ ὅποιον ἤθελε νὰ δώσει, ἵνα ἐορτάσῃ τὴν ἑπάνοδόν του κ' εὐχαριστήσῃ τοὺς φίλους του. Ἦθελε συγχρόνως καὶ νὰ ἐκπλήξῃ τοὺς ὑποτακτικούς του, ἱερεῖς καὶ λοιπούς, νὰ τοὺς δείξῃ, δηλαδή, ὅποῖός τις εἶνε ὁ Συνέσιος, τὸν ὅποιον οἱ ἐχθροὶ του ἐνόμιζον ἐπὶ ἐξάντωσης.

Ὅθεν τὴν ἡμέραν τοῦ γεύματος, ἀπὸ πρωίας, ὅλοι, ἀπὸ τῆς ἡγουμένης μέχρι τοῦ τελευταίου ἀναγνώστου, ἦσαν εἰς κίνησιν. Ὁ Συνέσιος εἶπεν ἐν ἑνὶ ὁμίᾳ νὰ λείψῃ τίποτε» ἐκεῖνο ὅπου ἤθελε νὰ λείψῃ, ἦσαν ἡ σεμνότης ἀφ' ἑνός, καὶ ἡ γλισχρότης ἀφ' ἑτέρου· αὐτὰ εἶνε κληρὸς τῶν μικρῶν, τῶν κουτῶν, τῶν καλογήρων τῆς αὐλῆς· αὐτοὶ ἄς μετροῦν ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ κομβολόγι καὶ ἄς τρώγουν ψωμὶ ξηρό· δὲν εἶνε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἴσοι· καὶ ἀποῦ ἄγραφοι, αἰώνιοι νόμοι κελεύουσιν ταῦτα, δὲν θὰ μεταβάλλῃ τὴν τάξιν αὐτὴν ὁ Συνέσιος.

Ἡ τράπεζα ἐστήθη εἰς τὸ μέσον τῆς εὐρείας αἰθούσης τοῦ Ἡγουμένου, ἔστεινε δὲ ὑπὸ τὸ βάρος. τῶν ἐπιτραπέζιων σκευῶν. Ἦσαν δὲ παρατεθειμένα κατὰ τὸ ῥωσικὸν ἔθος — τὸ ὅποιον ἤρεσκε πολὺ εἰς τὸν Συνέσιον — πρῶτον τὰ ὀρεκτικά.

Καὶ τί καλὰ δὲν ἔβλεπες ἐκεῖ ἐπάνω; Ὑποβολιές, ἀνθότυρα, ξυνότυρα, λούζες, λουκάνικα, κοπανιστὴν, ἐλῆες καὶ χαβιάρι ἀκόμη μαῦρο, ποῦ τὸ εἶγε φέρι ὁ ἴδιος Συνέσιος. Ἀκριβῶς εἰς τὰς 11 ἔφθασαν οἱ φίλοι ἀπὸ τὴν χώραν περὶ τοὺς δεκαπέντε, εὐθυμοὶ καὶ πειναλέοι καὶ τοὺς ὑπεδέχθη ὁ Συνέσιος μὲ ἀγκάλας ἀνοικτάς καὶ μὲ τὸ μεῖδιμά του ἐκεῖνο ὅπου ἔλεγε τόσα, ὥστε νὰ μὴν εἰσεύρῃ ἕνας τί ἔλεγεν ἀκριβῶς, τὸ ὅποιον ὅμως διόλου δὲν ἠπάτα τοὺς φίλους, οἵτινες ὑπέφεραν μόνον τὸν Συνέσιον ἐνῷ τὸν περιεφρόνουν. Τινὰς ἐξ αὐτῶν, τοὺς οἰκιοτέρους, τοὺς ἡσπάζθη εἰς τὰ χεῖλη θορυβωδῶς καὶ χορταστικά, δὲν θὰ ἡδύνατο δὲ κανεὶς νὰ ὀρίσῃ τὴν φύσιν τοῦ φιλήματος τούτου καὶ θὰ τ' ἀνόμαζεν ἀπλῶς φιλημα... Συνέσιου, φιλημα τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἡγουμένου· καὶ τοῦ φιλήματος τούτου ἐποιεῖτο ἀφειδῇ χρῆσιν ὁσάκις ἡ περιστάσις τὸ ἀπῆτει. Ἦτο καὶ ὀλίγον ψυχολόγος ὁ Συνέσιος καὶ ἤξευρεν ὅτι δυσκόλως ἀνθίσταται τις εἰς φιλήματα καὶ εἰς ἐναγκαλισμούς, οἵτινες δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶνε, παρὰ ἐνδείξει ἀγάπης.

Πρὶν καθήσουν εἰς τὴν τράπεζαν, οἱ ζωηρότεροι ἐκ τῶν ξένων, ἤθελον νὰ διασκεδάσουν ὀλίγον μὲ τὸν Ζωρζάκη τὸν τρελλόν, τὸν ὅποιον εἶδαν σκυρμένον νὰ καθαρίζῃ μ' ἑνα μαχαίρι μερικὰς κηλίδας ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς αὐλῆς. — Ζωρζάκη! εὐρήκεις τὴ σκιά σου; τοῦ ἐφώνησαν ἀπὸ μακράν.

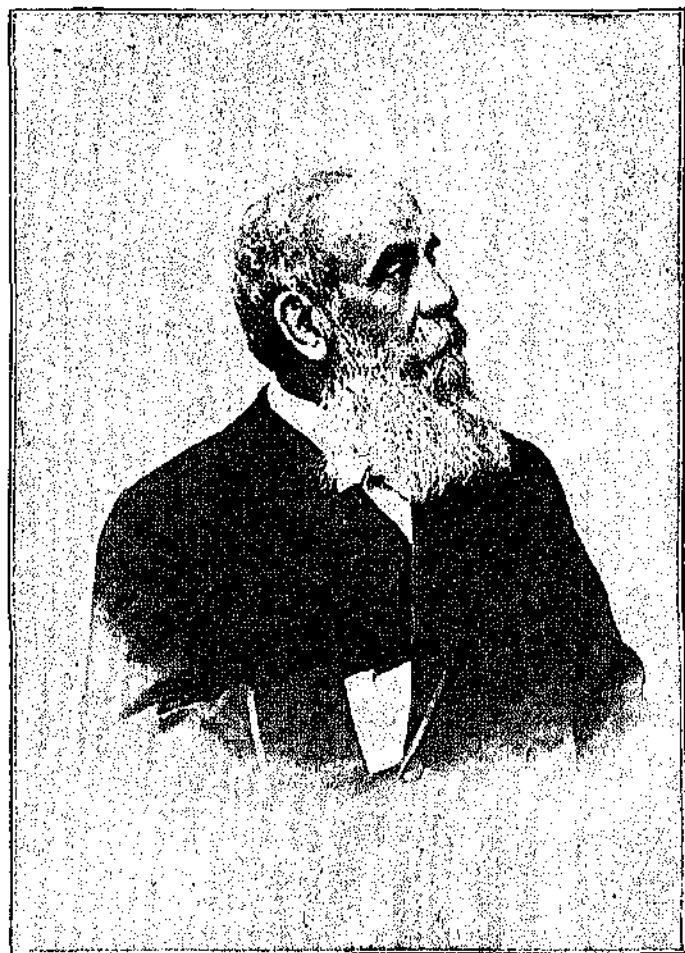
Δύο τρελλοὺς εἶχεν ἡ Μονή, τὸν Ζωρζάκην καὶ τὸν Φραζέσκον. Ὁ πρῶτος, μετρίου ἀναστηκτατος, ἐξήκοντούτης ἀνῆρ, εὐρύστερνος, μὲ τὰ σκέλη καμπύλα, ξανθός, μὲ γαλανὰ, ἡμέρα μάτια καὶ μὲ μίαν ἐνδυμασίαν αἰαῖς ἐπιπτυγαῖς τῶν ῥακίων ποικίλην, τοιούτου μὲ χίλια δυὸ μπαλώματα, τὸ ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ μὲ χονδρὰ πεδίλα εἰς τοὺς γυμνοὺς τοῦ ποδᾶς, ἦτο ἡ δραστηριότης προσωποποιημένη· οὔτε μίαν στιγμὴν δὲν ἐνοοῦσε νὰ καθήσῃ. Ἦτο κυρίως μάγειρος τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ κτηνοτρόφος καὶ πτηνοτρόφος καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελες· πρᾶος, ὀλιγόλογος, εὐγενὴς τοὺς τρόπους, σοὺ ὠμιλοῦσε, αἰγαλὰ πάντοτε, μὲ προθυμίαν καὶ μόνον ἐζήτει τρόπον νὰ σ' ἀφήσῃ διὰ ν' ἀρχίσῃ καὶ νὰ κάμῃ. Καὶ ὅταν δὲν εἶχε τι ἄλλο, ἐκαθάριζε τὰς κηλίδας τῆς λιθοστρώτου αὐλῆς.

Νέος εἶχεν ἀγαπήσῃ μίαν γειτονοπούλάν του καὶ συγγὰ ἐτραγῶδει ὑπὸ τὰ περὶ αὐτῆς, συνοδευόμενος ἀπὸ ἀρμόνιον. Ἐκεῖνη ὅμως ἡδιαφύρει ἐντελῶς· δὲν τὸν ἤθελε τὸν Ζωρζάκην κ' ἐγελούσε μὲ τὸ αἰσθημά του. (Ὁ Ζωρζάκης ὅμως ἐπέμνε καὶ δὲν ἀφῆκε τὸ τραγοῦδι καὶ εἰς τὸ ἀρμόνιον, παρὰ τὴν ἡμέραν ὅπου ἐστεφανώμενος ἐκεῖνη... Χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ παράπονον, ὁ Ζωρζάκης ἔφυγεν εὐθὺς εἰς τὰ ξένα· ἐταξέιδευσεν ἐπὶ τινα καιρὸν καὶ ἐπέστρεψε παρὰ φρων... ἀλλὰ μὲ μίαν γλυκειάν, μίαν ἡρεμὸν παραφροσύνην, μίαν παραφροσύνην φρόνιμον, ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις. Σοὺ ὠμίλει ὀρθά, λογικά, διὰ κάθε πρᾶγμα καὶ εἶχε μόνον μίαν ἰδέαν ἐπιμονον... Ἐζήτει τὴν ἀπολεσθεῖσαν σκιά του... κάπου κρυμμένην, αἰγμάλωντο τούτου ἡ ἐκείνου, ὡς ἔλεγεν. Αὐτὴν ἐζήτει, αὐτὴν ἤθελε νὰ εὕρῃ καὶ τότε μόνον θὰ ἐγίνετο ἄνθρωπος. Καὶ τὰ ἔλεγε ταῦτα ἡρέμα, χωρὶς παράπονον, μὲ τὸ μεῖδιμά εἰς τὰ χεῖλη.

[Ἐπεταὶ συνέχεια]

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ

ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΜΑΡΑΣΛΗΣ

Ἰδετε τον, ὦ Πανελλήνες! Ἡ Ὀλύμπιος κεφαλὴ του ἡ προσπεινέζουσα μὲ βλέμμα ἀέτιον πρὸς κἀτι ἀγνωστον καὶ θνητὸν, κἀτι ποῦ πλατῆται οὐκ ὀνειρον δόξης διὰ τὴν Πατρίδα μας ἐπὲρ τὸν αἰθέρα, ἰδετε τὴν πῶς καθελώναι ἐπὶ θυμῶν τὴν ψυχὴν μας καὶ πῶς ἐπὶ τὴν φωνεῖν τῆς ἀγαθότητος ἀντιφεγγίζει ἐνὸς λευκοῦ ὡς κρῖνον χαρμηλῆς τὴν αἴγλην.

Ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, τὰ ἀγλαὰ τῆς ὡραίας μας Πατρίδος τέκνα, ἀπερχόμενοι ὅπου οἱ Παράδεισοι τοῦ Θεοῦ μας τοὺς καλοῦν. Ἀποδημοῦν καὶ φεύγουσιν οὐκ ἀδιαβατῆρα πονεῖα εἰς τὰ Ὀρᾶντα. Κ' αὐδὼς τώρα, ἡ δόξα ἡ Ἑλληνική, διὰ τὴν γεγραμμένην τὴν Κορυφὴν ἀδελφοῦται ἐκεῖ Ἐπάνω μὲ τὴν ἀμοιβὴν μᾶς δόξης Ὀρᾶντας.

Ἰδετε τον! Μόνος αὐτὸς μᾶς ἔμεινε! Ὁ Γρηγόριος Μαρασλῆς. Ὁ Βενιαμὴν δ' ἐπιφλημένος τῆς Ἑλλάδος, ὁ κύκνος δ' ἐνγενέστατος ὁ ἄδων τὴν θείαν μουσικὴν τῶν ἐμποδῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Αὐτός, πρὸς ὃν τὸ ἔθνος εἰς κάθε του ἀνιστολὴν, ἀποσκοπεῖ ἐνστικτικῶς, προσαγορεῖται τὴν δόξαν τῶν λευκῶν τριχῶν του καὶ τῆς μεγάλης του καρδίας τὰ ἀσθένηματα.

Ὅλοι, ὅλοι ἀπέθαναν, μὲ τὴν ἀγάπην εἰς τὸ στόμα ὅλοι, καὶ μὲ τὴν ἀπῆλτα μὴς Μεγάλης Πατρίδος εἰς τὸ βλέμμα. Καὶ ἐκ τῶν Ἑσπερίων μόνος αὐτός, ὁ κυκλώπειος τὸ δέμας καὶ ὡς βουτὸν μεγαλοερεπέστατος αὐτός, μόνος αὐτός ἀπὸ τοῦ ὅπου τοῦ ἀνιστολῆς σήμερον, Πανελλήνιος, τὴν φάλαγγα τῶν Ὀρᾶντων ἐκείνων.

Ἄλλ' ὁ Γρηγόριος Μαρασλῆς δὲν εἶναι μόνον ὁ εὐεργετὴς ὁ ἐθνικός διὰ τῶν δωρεῶν. Δὲν εἶναι μόνον ὁ προστάτης τῶν δυστυχῶν καὶ τῶν ἐγκαταλειμμένων. Ὁ πατριώτης δὲν εἶναι μόνον, μὲ τιμὰς πατριῶτον μεγαλειοβόλου, Ἑλλήν.

Εἶναι ἀκόμη καὶ κἀτι ποῦ ἐπὶ τὸν Ὀρᾶντὸν τὸν ἀριστοκρατικὸν τῆς Ἑλλάδος πρῶτον φορὰν ἀπέτειλεν. Εἶναι δ' περικλειὸν φιλοδοξίαν τηλεσκοπῶν διὰ τῶν γραμμάτων. Τῆς περαιομένης φιλοπατρίας ὁ σηματοφόρος καὶ μύστης. Κἀτι

εἰς ἕλιν ποῦ σοῦ ἐπενθυμίζει τὸν Κερδῶν, ἀλλὰ καὶ κἀτι εἰς πνεῦμα ποῦ σοῦ ἀναπολεῖ τὸν Λόγιον. Εἶναι τὸ ἰδεῖν ἀπὸ τῆς φυλῆς μας. Ἄλλος διὰ τὴν Ἑλλάδος μας ἐκ Μεδικῶν Λαυρέντιος, ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ἐκείνης ψυχᾶς, αἱ ὁποῖαι ἐνυμνολοῦσαν τοὺς ἀγῶνας τῆς ἱστορίας μας καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας. Μία τις ὑπέροχος σύμμορσις πνεύματος πραγματικῶ καὶ πνεύματος τῶν Τεχνῶν καὶ τοῦ Ὄρατου. Τ' ἀνοικτόκαρδόν του χαρμηλῶς μᾶς δίδουν ὅλον τὸν τόπον μᾶς μοῦσης μυστικῆς ποῦ φέρεται μέσα του. Καὶ ἡ μετὰ τὴν ἡ τετραγωνική, τὸ διάγραμμα ἐνὸς τοῦμου

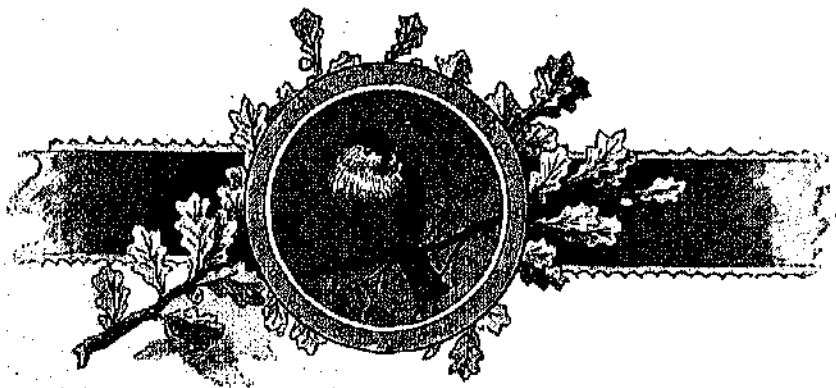
τοῦ πλοῦτον ναυτίλου, ποῦ ἐπεπόνησε διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος του.

Ἡ Ἀκαδημία του ἀπ' ἐνός, ἡ πρᾶξις. Ἡ Βιβλιοθήκη του ἀπ' ἑτέρου, ἡ ἰδέα. Τὸ ἔθνος εἶχε πᾶν ἀπὸ σχολαστικὴν ἀπερτοφίαν. Καὶ ὁ Ἑλλήν τῆς Ὀδησοῦ ἐφιλοδόξησε πρῶτος αὐτὸς πρὸ αὐτοῦ νὰ θέσῃ τὸν πρῶτον ἐπιστομὸν φραγμὸν. Τὸ ἔθνος ὠδύνετο εἰς ἐξέφρασιν πνευματικῆς τροφοῆς. Καὶ ὁ Ἑλλήν τῆς Ὀδησοῦ ἐφιλοδόξησε νὰ σκορπίσῃ κατὰ ἀριστοκρατικῶ πνεύματος τὰ φῶτα σὲν τόπον μᾶς.

Ἡ Ἀκαδημία δι' αὐτοῦ λαμβάνει ὅλην τὴν τιμὴν τὴν πραγματικὴν τοῦ μεγάλου τῆς ἀρχαίου ὀνόματος. Ἀκαδημία ἔργων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν μας καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας μας καὶ κατὰ τοὺς πόθους μας. Περιουλλέγει αὐτὴν ὑπὸ μίαν στέγην καὶ ἐπὶ ἑνα ἄκρωμα, τὸ ἄκρωμα τῆς προστασίας του. Ἡ Βιβλιοθήκη δι' αὐτοῦ λαμβάνει ὅλην τὴν ἐκφρασὴν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ αἰῶνος τοῦ πολιτισμοῦ. Κατὰ τὰ ἰδιαιτέρως καὶ τὰς ἐμπνεύσεις μας καὶ τὰς ἐλπίδας μας. Κἀθε ἀθλητὴν τοῦ ἐγκαταλείπει μὲν διὰ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν στερεῶναι αἰώνιον.

Καὶ εἶναι, οὕτω, ὁ Γρηγόριος Μαρασλῆς ὁ φανὸς ὁ τηλεσκοπός, δι' οὗ καθε Ἑλληνικὴ ψυχὴ, ἔργων ἢ πνεύματος, θὰ ἴδῃ τὸν μέγαν εὐεργετὴν τοῦ μέλλοντος. Καὶ εἶναι, οὕτω, ὁ Γρηγόριος Μαρασλῆς ἀνδρὶς ἐμπνευστός, πρὸς ὃν καθε Ἑλληνικὴ ψυχὴ, ὡς ἔθνος ἢ ὡς ἄτομον, θ' ἀπειλῇ ὡς πρὸς πόλον ὀρᾶντων παραδείγματος, πρὸς δόξαν τῆς.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Τὸ μοναδικὸν τοῦτο ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν πρακτικὸν παν-
διδακτῆριον τὸ ὅποιον ἐφειλκυσε ἐκ τῶν πρώτων τὴν
προποχὴν τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, ἰδρύθη διὰ Βασιλικοῦ
Διατάγματος πρὸ ἐννεαετίας, ἐν Πειραιεὶ, ὅπου διήρυσεν τὰ
δύο πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του, τῇ ὑποστηρίξει τοῦ δήμου
τῆς ἐμπορικῆς πόλεως.

Μετατεθείσα ἡ Ἀκαδημία εἰς Ἀθήνας, βραίνει ἐτησίως
ἀπὸ προόδου εἰς πρόοδον, ὡς δεικνύει ὁ ἐνταῦθα πρακτικὸς
μενός πίναξ τοῦ αὐξήσαντος ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν καὶ τῶν
ἐτησίων ἐξόδων αὐτῆς.

	Σπουδασταὶ	Ἔξοδα
Α'. ἔτος 1894—1895	110	Δρ. 32.463.70
Β'. » 1905—1896	125	» 61.487.60
Γ'. » 1896—1897	172	» 60.342.20
Δ'. » 1897—1898	147 (ἔτος πολέμου)	» 70.231.05
Ε'. » 1898—1899	197	» 80.887.65
Σ'. » 1899—1900	204	» 123.585.40
Ζ'. » 1900—1901	252	» 167.357.50
Η'. » 1901—1902	290	»

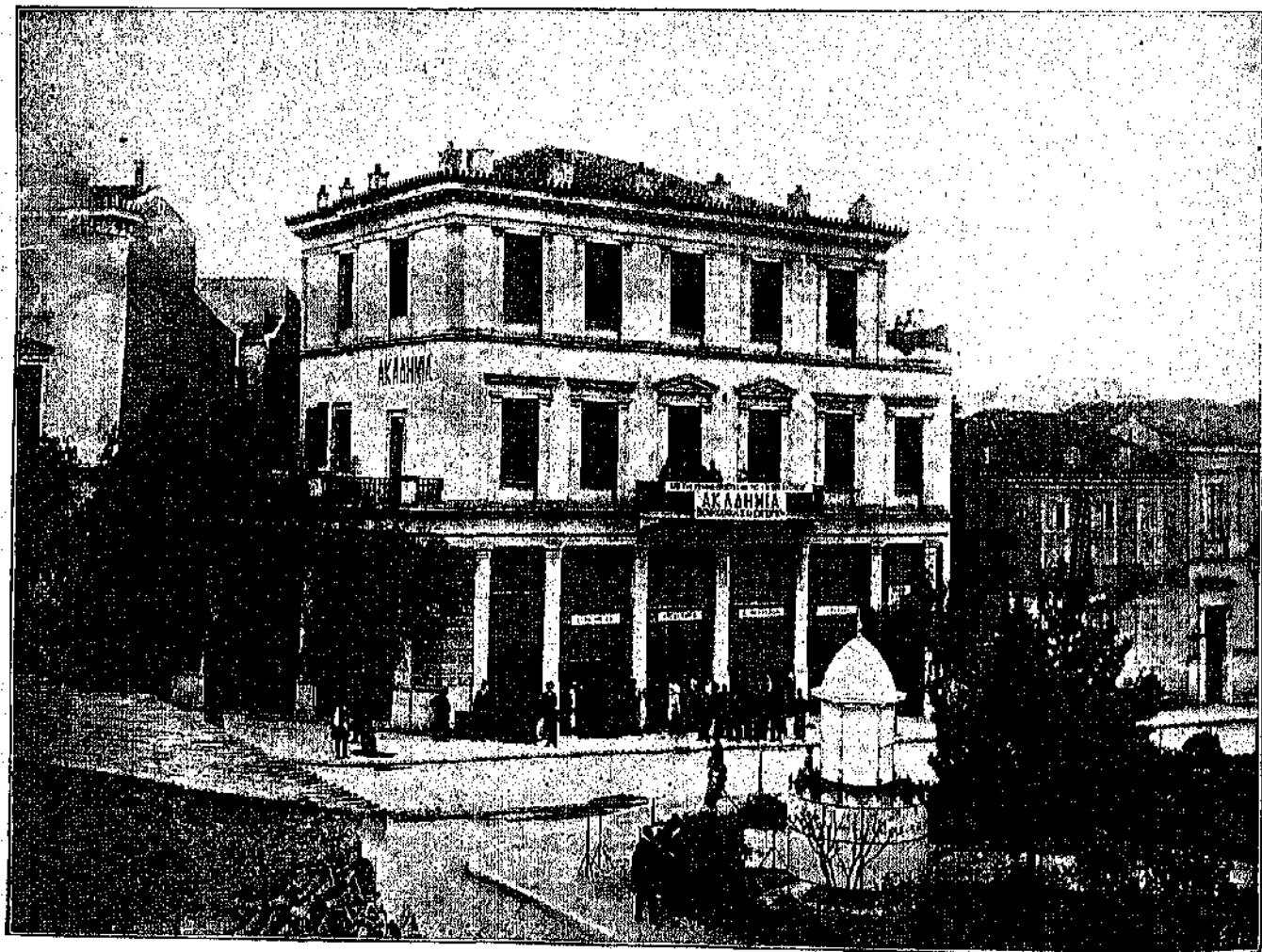
Ἄξιον σημειώσεως εἶναι, ὅτι τὸ ἴδρυμα τοῦτο, ζωντανὸν
παράδειγμα τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡ ἰδιωτικὴ προ-
νομοσχολία ἐν Ἑλλάδι, οὐδεμίαν ἔτυγεν ὑποστηρίξεως ἡ ἐν-
σχύσεως ἐκ μέρους τοῦ κράτους. Ἐντυχὼς δὲ μὲν εὐρίθηνεν

ἄλλοι παράγοντες, οὐχὶ μικροί, οἱ ὅποιοι συνετέλεσαν εἰς
ἐπιβίωσιν τοῦ ἰνστιτούτου.

Οὕτως ὑποστηρίχεται ἡ Ἀκαδημία ὑπὸ διαφόρων δυνάμεων
τοῦ κράτους ἐν οἷς πρωτεύουσιν οἱ τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ
Πειραιῶς. Ἡ ἐν Τεργέστη Ἑλληνικὴ κοινότης ἀπένειμεν
εἰς αὐτὴν τὸ Οἰκονομικὸν βραβεῖον, ἡ Γεωργικὴ Ἑκκλησία
Λαρίσης ἐδωκεν ὡσαύτως χρυσοῦν βραβεῖον εἰς τὰ προϊόντα
τῶν ἐργαστηρίων τῆς Ἀκαδημίας, καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν
Πατριαρχεῖον τὴν περιέβαλε διὰ τῆς προστασίας του, θεω-
ροῦν αὐτὴν ὡς φάρον τῆς ὀρθοδόξου κατὰ τὴν ξένων πρα-
κτικῶν σχολῶν, αἵτινες ὑποκρύπτουσι σκοποὺς διαφόρους.

Τὸ σπουδαιότατον ὅμως σημεῖον τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἐπι-
τυχούσης δράσεως τῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἡ Ἱψὴ Πρὸστασία
δι' ἧς περιέβαλεν αὐτὴν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων
Γεώργιος Α'. Ὁ ἀνώτατος ἄρχων ἤρχισε νῦν λαμβάνων
πρωτοβουλίας, ὅπως ἡ τάξις τοῦ Ἰνστιτούτου γείνη πρακτικω-
τέρα. Ἐνώρησε δὲ ὅτι ἡ ἀνεκτίμητος ὑποστήριξις, ἣν παρέχει
εἰς τὸ πανελλήνιον πρακτικὸν πανδιδακτῆριον, θὰ συντελέσῃ
πολὺ εἰς τοῦτο.

Ἐνταῦθα δὲ ζητητέα ἐν γίνεαι ἡ ἀφορμὴ τῆς μεγάλης
ἐπιτυχίας τῆς Ἀκαδημίας. Αὕτη ἔτυγε τὴν ψυχολογικὴν
στιγμὴν, καθ' ἣν τὸ Ἰνστιτούτον ἀπεκδηλώσῃ ἐκ τῆς πληθώρας

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

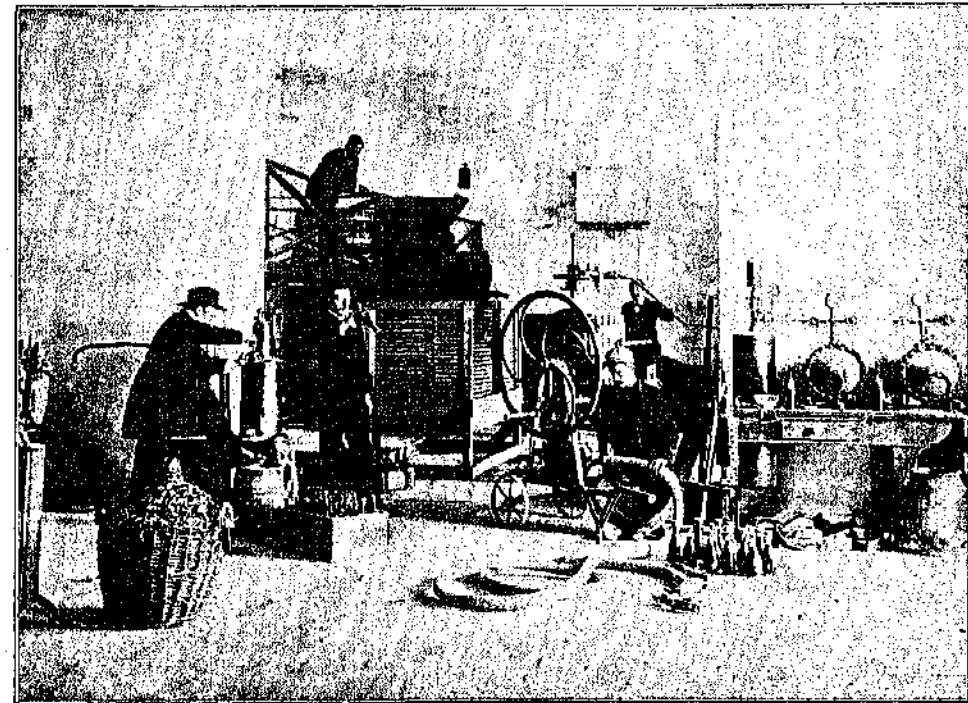
τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν, ὡς ἐκ
τῆς μονομεροῦς καὶ ὑδροκεφαλικῆς
μορφώσεως αὐτῶν, ἥτις μᾶς ἤγαγεν
εἰς τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν καὶ εἰς
τὴν κατὰ χιλιάδας ἐκπατρισμὸν, εἰσ-
γαγε πλήρεις καὶ ἄρτιον σύστημα
πρακτικῆς ἐκπαιδεύσεως, κατάλλη-
λον ἀκριβῶς διὰ τὸν τόπον καὶ προ-
αρμοζόμενον πρὸς τὰς ἀνάγκας αὐ-
τοῦ. Ἡ Ἀκαδημία δὲν εἶνε ἀπο-
μνηστικὸν ξένων διδασκτῶν, ἀλλ' εἶνε
ἴδρυμα ὅλως πρωτότυπον, μοναδικὸν
ἐν τῇ κόσμῳ εἰς τὸ εἶδος του, εἶνε
τέκνον τοῦ τόπου καὶ τῶν ἀναγκῶν
αὐτοῦ. Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶνε τόπος
μεγάλων βιομηχανιῶν· ἔχει πρὸ παν-
τός ἀνάγκην νὰ ἐνισχύσῃ τὰς γεωρ-
γικὰς αὐτῆς βιομηχανίας, νὰ ἐκμε-
ταλλεῖται δηλαδὴ τὰ προϊόντα αὐτῆς.
Διὰ τοῦτο ἡ Ἀκαδημία περιέλαβε
καὶ ἐφάρμοσεν εἰς τὸ πρόγραμμά
της πάντα τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα
στοιχεῖα· εἰσὶ δὲ ταῦτα :

- α') Θεωτικὴ προπαιδεύσις.
- β') Παραγωγή τῶν προϊόντων.
- γ') Κατεργασία καὶ ἐκμετάλλευσις.
- δ') Ἐξαγωγή καὶ καταναλώσις.

Τοὺς κλάδους τούτους ἀντιπροσωπεύουσιν αἱ ἐν τῇ Ἀκα-
δημίᾳ λειτουργοῦσαι διάφοροι σχολαί, ἧται :

- Τὸ Προπαιδευτικὸν Σχολεῖον.
- Ἡ Γεωργικὴ Σχολή.
- Ἡ Βιομηχανικὴ Σχολὴ μετὰ ζυμοτεχνικοῦ καὶ ἐλαιουρ-
γικοῦ τμήματος.
- Ἡ Μεταλλουργικὴ καὶ Μεταλλευτικὴ Σχολή.
- Ἡ Ἐμπορικὴ Σχολή.

Ἄλλ' ὅ,τι κυρίως χαρακτηρίζει τὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὴν
διακρίνει πάντων τῶν λοιπῶν ἐν τῇ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ
πρακτικῶν διδασκτῶν, εἰσὶν αἱ ἐκτελούμεναι ἐν τοῖς ἐργα-

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑΣ

στηρίοις αὐτῆς ἐν μεγάλῳ ἐφαρμογῇ τῆς θεωρητικῆς διδα-
σκαλίας. Ἐν τῇ δι' ἀτμοῦ λειτουργοῦντι σαπωνοποιεῖᾳ τῆς,
μεταβάλλουσιν οἱ σπουδασταὶ χιλιάδας ὀκιάδας ἐλαίου εἰς
σάπωνα ἀγνὸν καὶ ἀμειπτον. Ἐν τῇ ἐλαιουργίᾳ παρά-
γουσιν ὡσαύτως ἐν μεγάλῳ ἔλαιον οὐχὶ κατώτερον τῶν ἰτα-
λικῶν καὶ γαλλικῶν. Ἐν τῇ οἰνοποιεῖᾳ χιλιάδες ὀκιάδες
σταφυλῶν μεταβάλλονται εἰς οἶνους ἐξόχους. Ἐν τῇ γαλα-
κτοκομίᾳ παράγονται εἶδη τυρῶν ἀρίστα, ἐφάμιλλα τῶν
ἐυρωπαϊκῶν. Ὡσαύτως παρασκευάζουσιν οἱ σπουδασταὶ ἐν
τοῖς εἰδικοῖς ἐργαστηρίοις οἰνοπνεύματα, ποτά, ἀρώματα,
ἔξος, ζύθον καὶ μεταβάλλουσι πάντα τὰ ὑπολείμματα τῆς
οἰνοποιίας εἰς χρῆσιμα προϊόντα.

Τὸ χημικὸν καὶ τὸ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον, ἐν οἷς
ἀσχοῦνται οἱ σπουδασταὶ τῆς Ἀκαδημίας, εἶνε ἐκ τῶν
τελειοτάτων τοῦ εἶδους των. Οἱ τῆς Γεωρ-
γικῆς Σχολῆς σπουδασταὶ ἀσχοῦνται εἰς τὴν
καλλιέργειαν τῆς γῆς ἐν τῇ Γεωργικῇ σταθμῇ
Ἀθηνῶν, καὶ ἐν τοῖς παραρτήμασι τῆς Ἀκα-
δημίας εἰς τὴν τεχνητὴν ἐκκόλαψιν, εἰς τὴν
σποροτροφίαν καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν ὑγιᾶν
σπόρων.

Τὸ ἐμπνευματολογικὸν μουσεῖον χρησιμεύει
εἰς τοὺς σπουδαστάς τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς,
ἡ ὀρυκτολογικὴ συλλογὴ καὶ ἡ τῶν φυσικῶν
ὀργάνων εἰς τοὺς τῆς Μεταλλευτικῆς καὶ
Βιομηχανικῆς. Καὶ τέλος ἡ πλουσία εἰς εἰδικὰ
ἔργα βιβλιοθήκη εἰς ἅπαντας τοὺς καθηγητάς
καὶ σπουδαστάς.

Τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀκαδημίας ἀποτελεῖ-
ται ἐκ 47 εἰδικῶν καθηγητῶν καὶ βοηθῶν,
τῶν ἐξῆς :

Ἀραβαντινὸς Περικλ.	Καυποπόρογλος Γε. Α.
Ἀποστολίδης Ἀναστ.	Καποδιστριας Α.
Βαλβης Σταμ.	Κισσόπουλος Α.
Βελλῆς Κωνστ.	Collin Joseph
Βογιατζῆς Νικ.	Κορινθῆς Γεώργ.
Γεωργιανόπουλος Ἀλέξ. Ν.	Κοιταλέξης Ἰωάν.
Γεωργιάδης Δημ.	Κυριαδῆς Γεώργ.
Deanworth James	Κωνσταντινίδης Κ.
Ζήλιος Ἀθαν.	Λάμπρος Μιχαήλ
Θεοδοσίον Βασ.	Μαριαδάκης Ἰωάν.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ

Μητσάπουλος Κωνσ.
Μουρατίου Λορέντ.
Μπαλάνης Π.
Μπασιάνος Πάνος
Πολιστάκης Φώτ.
Παπαβασιλείου Σωκρ.
Παπαβασιλείου Λορέντ.
Παπαϊωάννου Κωνσ.
Πετρίδης Γεώργ.
Πολυμάρτης Θεμιστ.
Περαγιάλλος Αρθόδοξος
Παπαϊωάννου Κωνσ.
Ρίδος Κωνσ.

Ραζέλος Γεώργ.
Ρουσόπουλος Λορέντ.
Ρουσόπουλος Ο. Α.
Ρούτσος Βασίλειος Ν.
Ρουσοπούλου Έλ.
Σαβήρης Σωκρ.
Σκουτρίδου Άγγελος
Σαηλιδάκης Βασ.
Σταυριδής Στάμ.
Σταυρίδης Γεώργ.
Φάλακας Φιλ.
Φαλακράκης Λορέντ.
Φραγγιλάκης Εδύρ.

Χελιδνίτζ Θεόδωρος

Πρὸς διάδοσιν τῶν πρακτικῶν γνώσεων καὶ ἀναζωπύρηνσιν τοῦ πρὸς αὐτὰς ζήλου τῶν Ἑλληνοπαίδων, ἐκδίδει ἡ Ἀκαδημία καὶ μηνιαίον Δελτίον. Τοῦτο κυκλοφοροῦν εἰς 12500 ἀντίτυπα εἶναι τὸ εὐνοτάτον καὶ μᾶλλον διαδεδομένον φύλλον τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, εἰσδύον πανταχοῦ, ὅπου ὑπάρχουσιν Ἕλληνες. Κατήντησε δὲ ὁ γενικὸς σύμβουλος τῶν βιομηχανῶν, γεωργῶν καὶ ἐμπορῶν, καθόσον διὰ τῆς ἀλληλογραφίας αὐτοῦ λύει πάσας τὰς ἀπορίας, τὰς παρουσιαζομένας εἰς τὸ ἔργον ἐκείνου αὐτῶν.

Τὰ διάφορα τμήματα εἰσὶν ἀκόμη διασπαρμένα εἰς διάφορα εἰκήματα. Τὸ κεντρικὸν κατὰστημα ἐνθα αἱ αἰθυσσαι διδασκαλίας, τὰ γραφεῖα τῆς διευθύνσεως καὶ τοῦ Δελτίου, τὰ χρηματ. κ.λ. καίτι ἐπὶ τῆς πλατείας Κάνιγγος, τὸ Οἰκοτροφεῖον εἰς μεγαλοπρεπὲς καὶ ἡλεκτρορῳτιστον μέγαρον τῆς ὁδοῦ Πιννακίων, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Ὀμιλος ἐν τῇ ὁδῷ Αἰό-

λου, τὸ δὲ Οἰνοποιεῖον, Σαπώνοποιεῖον καὶ Ἐλαιουργεῖον εἰς τὰς ὁδοὺς Ψαρομυλῆγγου καὶ βασιλείας Ἡρακλείου καὶ τέλος τὸ Διευθυντήριον εἰς τὴν πλατείαν τῆς Ἐλευθερίας. Καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ τίς; Ἐκείνος ἐν δὲν ὁ ἀρνηθῇ οὐδεὶς ὅτι ὑπῆρξεν ἐπὶ τόσα τῶρα ἔτη ἡ ψυχὴ τοῦ ἰδρυμάτος, ὁ ἐν Ἑλλάδι ἐξιδανικευτὴς τῶν ἔργων, ὁ ἀνευ λόγων μόνον καὶ μετὰ μετριοφροσύνης συνετῆς ἐργάτης τῆς ἀληθείας κ. Ὅθων Ρουσόπουλος. Δημιουργὸς ἐκ τοῦ μηδενός. Πραγματικὸς ἐπιλεκτός. Ἰμμορσητὴς μιᾶς ἐποποιίας εἰς εἶδη καὶ πράγματα καὶ πλοῦτον. Ἀνὴρ ἐκπροσωπῶν ὅσον ὅλοι τοῦ αἵματος τὸν πολιτισμὸν ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ συγγέντρωσις ὁμοῦ τοῦ ὅλου εἰς ἓν μέρος χάριν τελειοτέρας λειτουργίας καὶ ἐπιβλέψεως, εἶνε πλεόν ζήτημα ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος, διότι ὁ μεγάλῃμος ἐν Ὁδησσῷ ὁμογενὴς Γρ. Μαρκελῆς δωρεῖ εἰς τὸ Ἰνθὺος μεγαλοπρεπὲς μέγαρον, εἰς ὃ θὰ ἐγκατασταθῇ ἡ τόσον εὐδοκίμως λειτουργοῦσα Νομ. καὶ Ἑμπ. Ἀκαδημία.

Χρυσὴν κατακλιθεὶς εἰς τὸ ἄρθρον μας ἀποτελεῖ ἡ δαιμονία του αὐτῆ ἀπόφασις. Τὸ πρακτικὸν πνεῦμα πυργώνεται οὕτω εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐλπίδων μας, ὑπερπυρηνώτατον. Ἡ ὁδὸς τῆς Προόδου διανοίγεται εὐέλπιδι διὰ τὸ Ἰνθὺος καὶ ὁ ὀρθοτομῶν τὴν ὁδὸν αὐτὴν εἶναι ἐξ ἴσου μεγαλοειδέατης ὅσον καὶ ὁ πρὸς νίκας καὶ θριάμβους ὁδηγῶν τοὺς στρατοὺς του. Ὁ Γρ. Μαρκελῆς, σηματοφοροῦν τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ κύρος τοιοῦτου ἰδρυμάτος, γίνεσθαι ὁ εὐγενέστατος θεμελιωτὴς τῆς αὐταρκείας τοῦ Ἑθνους, καὶ τῆς αὐτοπαρέχειας του ὁ ἀδελφάντινος μοχλὸς διὰ τὸ μέλλον του.

E. K.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ*

ΕΝ ΤΩ ΝΕΑΠΟΛΙΤΑΝΙΚῷ ΜΟΥΣΕΙῳ

Ποῖον λοιπὸν τὸ μυστήριον τοῦ μεγάλου τῶν; Πῶς κατορθοῦσι ὁ περιφανὴς Ἀργεῖος ἀνδριαντοποιὸς νὰ ἐξεγείρῃ τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου πλάττων ἀνδριάντας ἀνεῦ τῶν σπουδαιωτάτων τούτων παραγόντων τῆς τέχνης;

Ἀπλούστατα διὰ τοῦ καλλῶς. Ἀλλὰ καλλῶς ὥς ἰδιόρρυθμον, ἀποκλειστικῶς ἀναδειχθέντος ὑπὸ τῆς πελοποννησιακῆς Σχολῆς. Δὲν εἶνε ἡ σαγηνεύουσα ὠραιότης τοῦ Πραξιτέλειου Ἑρμοῦ, οὐδὲ ἡ τοῦ «Σατύρου» καὶ τῆς «Κνιδιάς», οὐδὲ τὸ ὕψηλόν καὶ ἰδεώδες, ἀνέφικτον καὶ ὑπεράνθρωπον κάλλος τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἢ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου. Τὸ Καλόν, ὅλον ὁ Πολύκλειτος ὡς κινδὸν δαιμόνιον εἰσένηγκεν εἰς τὴν Τέχνην, εἶνε τὸ ἐπιστημονικόν, τὸ μαθηματικόν, τὸ γεωμετρικὸν καλόν, εἶνε ὁ περίπυστος Κανὼν. Διὰ τὸν μέγαν τοῦτον γλύπτην ἡ ὠραιότης δὲν εἶχε μυστήριον, δὲν ἦτο ζήτημα ἐμπνεύσεως, οὐδὲ ἀκαριαία, ἀσυνείδητος, σχεδὸν αὐτόματος καλλιτεχνικὴ σύλληψις, οὐδ' ὅπτασις τις διαβλεπομένη ἐν ὄνειρῳ ἢ ἡμιπνίᾳ παρὰ τῇ καλλιτέχνῃ ἐν ἐκστάσει διατελοῦντι. Οὐδὲν τούτων! Ὁ Πολύκλειτος ὡς μαθηματικὸς ἐλάμβανε τὸν διαβήτην καὶ διέγραφεν, ἔσυρε γραμμὰς καὶ περιγράμματα, ἐμέτρα, ἐσχεδιάζεν, ὑπελόγιζε καὶ διὰ γεωμετρικῶν πράξεων καὶ ἀλγεβρικῶν λύσεων ἐφθάνεν εἰς τὸ ποθοῦμενον τέλειον καλόν.

Ὁ «κανὼν» φησὶναι ὅτι συνίστατο εἰς τὴν πολλαπλασιασθῆναι μιᾶς ὠρισμένης μονάδος, ἐνὸς μέτρου, ἴσως τῆς φάλαγγος ἐνὸς δακτύλου, δι' οὗ πολλαπλασιαζομένου εὐρίσκειτο τὸ μήκος καὶ αἱ διαστάσεις τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Ὁ Πολύκλειτος κατὰ ταῦτα ἦτο ἀληθὴς Πυθαγόρειος καλλιτέχνης, θέτων τοὺς ἀριθμούς ὡς ἀπαρχὴν τοῦ παντός

καὶ θεωρῶν αὐτοὺς ὡς βάσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ καλοῦ. Θαυμάζει τις ὄντως τὴν βαθύνοιαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐν παντὶ ἐζήτουν τὸν ἀρχαῖον λόγον καὶ τὸ αἶτον. Δυστυχῶς ἀπολείθησαν πάντα τὰ περὶ καλοῦ συγγράμματα, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πλατῶνους τῆς Σικανονείου Σχολῆς, ἐξ ὧν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐγώμην ἀκαταμάχητα ἐπιγεωρήματα περὶ τοῦ ἀπολύτου καλοῦ.

Ἀλλ' ἄγαν περεξετάθημεν ἐπὶ τοῦ Πολυκλείτου «Δορυφόρου» καὶ ἀνάγκη νὰ σπεύσωμεν καὶ δὴ τροχάδην, διότι πληθὺς ὄλη ἐπὶ ἀριστοτεχνικῶν περικυκαλῇ ἡμᾶς, δὲν γνωρίζει δὲ τις τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νάπεισῃ. Ἀρεαὶ νὰ σημαίωσιν ὅτι τὸ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως περιέχει περὶ τὴν τριαχίλιον περίπου γλυπτὰ. . . Ὁλόκληρος μαρμαροπόλις! Ἐνθὺς παρὰ τὸν Δορυφόρον ἔχομεν σειρὰν ὅλην περηνμισμένων γλυπτῶν. Ἡ Ἀθηνᾶ ἢ ἡ Ἑρμῆς καὶ τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς σῆλιν, εἶτα ὁ Ὀρφεὺς μετὰ τῆς Ἡλένης, ἔργον ἐν ὧν τοῦ Πασιτέλους ἀλλ' ἀφαικτικῶς τῆς Σχολῆς αὐτοῦ. Ἦν δ' οὗτος ὁ Πασιτέλης γλύπτης ὁνομαστός ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας περὶ τὸ 87 π. Χ. ἀμάρσας, διακρίσεις δὲ διὰ τὸν ἀρχαῖον χαρακτῆρα τῶν ἔργων του. Ἐμμεῖτο δηλαδὴ τὰ ἀρχαῖα ἀρχαῖα λεγόμενα γλυπτὰ, καθὼς σήμερον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησιαστικῇ ζωγραφικῇ μιμνήσμεθα καὶ ἀναπαράγωμεν τὸν ἀρχαῖον βυζαντινὸν ἐσθλὸν μὲν ὅλον τῶν παραδοξοτήτων καὶ σκαιότητων αὐτοῦ. Βεβαίως τοῦτο ἡ Πασιτέλης Σχολὴ δὲν ἔκαμεν ἐκ λόγων ὁρμητικῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐαρεστήσῃ τῇ ἐπιτετευθειμένῃ φιλοτεχνίᾳ καὶ φιλαρεσκίᾳ τῶν ἐκπεφυλισμένων τῆς Αὐτοκρατορίας Ἰταλικῶν. Τούτου τοῦ ἰδιορρύθμου λοιπὸν σπύλον ἄριστον ὑπόδειγμα εἶνε τὸ ἐν τῇ Μουσείῳ σύμπλεγμα τοῦ «Ὀρέστου καὶ τῆς Ἠλέκτρας». Ἰσορρομῶς ὁρθολογικῶς εὐθὺς ἀνακαλύπτει ὑπὸ τὸ δῶρον ἄριστον ἐπὶ καὶ νῦν, τὸ ἀρελὲς δηλ. τῆς τεχνοτροπίας τὴν

ἐπιτελευσιν καὶ τὴν ἐξεζητημένην ἀρχαιότητα. Εἶνε ὡς αἱ προσωπογραφίαι τοῦ Λέμιπχ καὶ ἄλλων μεγάλων συγγόνων ζωγράφων, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ προσδώσωσι εἰς τὰ νοπὰ ἔργα τῶν ποιῶν τινα παλαιότητα, ἀρχαῖον τινα «πνεῦμα» διὰ τῆς σκιερότητος καὶ τοῦ ἡμισθέτου τῶν χρωμάτων. Ἔχει καὶ ὁ τρόπος οὗτος θέλητῆρ ἢ τι, οἱ δὲ φιλότεχνοι καὶ περὶ τὰ ἀρχαῖα ἔργα ἐπαίοντες γνωρίζουσι μὲν ὅποιας μανίας πολυλῶς ἐπιζητεῖται τῶν τοιούτων ἢ κτῆσις ἐν ταῖς συλλογαῖς.

Ἀλλ' ἂς μὴ ἀντιπαρῶμεν χωρὶς νὰ ῥίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν Φυγὴν, ἥτις εἶνε εἰς ἀδὰμιν τοῦ Νεαπολιτανικοῦ Μουσείου, ὡς καὶ ἐπὶ τὴν Νικητρίαν Ἀφροδίτην. Τὸ περικαλλέστατον τοῦτο γλυπτὸν πλάσμα θὰ ἦτο μοναδικὸν ἀνὰ τὴν ὕψηλόν, ἐὰν μὴ ἀνεκαλύπτετο ἡ ζηλότυπος τῆς Μήλου ἐρατεινὴ θεά. Τί ὄντως νὰ ζήτησῃ τις τελειότερον ὡς μορφὴν, ὡς στάσιν, ὡς κίνησιν, ὡς πλαστικότητα, ὡς χροὰ καὶ εὐμέλειαν; Μόνῃ ἢ Παρισινῇ συνάδελφος τοῦ Λούβρου ἐπισκιάει τὸ νεαπολιτανικὸν ἀριστοτέχνημα, φαίνεται δ' ἀμφοτέραι ἀδελφαὶ ἐμπνεύσεως τῆς αὐτῆς σχολῆς. Οἷα δὲ διαφορά ἀπὸ τῆς παρακειμένης Καλλιπύρου! Νομίζει τις ὅτι εἶνε ἐντελὲς ἄλλη θεότης. Ἐκείνη ὁμοίει μόνον εἰς τὰς αἰσθήσεις, εἶνε πλάσμα τῆς ἡδονῆς, τῆς τρυφῆς, τῆς ἀπολαύσεως. Ἡ Ἀφροδίτη νικητρία τούναντιον ἐπιβάλλεται διὰ τοῦ ἀρενωποῦ κάλλους τῆς, τῆς εὐλαρείας, τῆς ἀνδριότητος, τοῦ μεγαλοπρεποῦς παραστήματος, χωρὶς ἐν τοῖς — καὶ τοῦτο εἶνε ὁ θρίαμβος τοῦ καλλιτέχνου — νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς Ἀθηνᾶν. Μεθ' ὅλων τῶν ἀρενωπῶν καὶ ἀνδρῶν αὐτῆς κάλλος εἶνε θελκτικωτάτη, εἶνε γυνή, εἶνε θεὰ τοῦ ἔρωτος, εἶνε πάντοτε Ἀφροδίτη! Παρ' αὐτὴν δ' Ἀθηνᾶς, μεγαλοπρεπέστατος ἐν τῇ εὐρυπύγῃ καὶ ἐπιβλητικῇ πέπλῳ του. Μεθ' ὅλην τὴν ἀντιπάθειαν ἣν ἔχω πρὸς τὸν δεινὸν ἀντίπαλον τοῦ ἀθανάτου Δημοσθένους δὲν δύναμαι νὰ μὴ θαυμάσω τὴν ἀπαράμεινον στάσιν καὶ τὴν ἀνυπερβλήτων ἀπλότητα τοῦ ἀγάλματος τούτου. Μοὶ ἐνθυμίζει τὸν ἔξοχον καὶ τελειότατον τοῦ Σοφοκλέους ἐν τῇ Λατινῇ τῆς Ρώμης ἀνδριάντα.

Τὸ σύμπλεγμα τοῦ Ἀρμιόδιου καὶ Ἀριστογέιτονος σθεναρώτατον καὶ θαυμάσιον διὰ τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν, ἠνδιαφέρων δὲ διὰ τὸν καταφανῆ αὐτοῦ γνήσιον ἀρχαϊσμόν, εἶνε τὸ μεταγλυμνὸν μεταξὺ τῆς ἀρχαίας λεγομένης δηλ. τῆς προφειδικῆς τέχνης καὶ τῆς μετ' αὐτὴν καθαρᾶς κλασικῆς. Περιεργωτὴ δ' εἶνε ἡ ἀνακάλυψις τοῦ συμπλέγματος, διότι εὐρίσκοντο καὶ οἱ δύο ἀνδριάντες ἀπὸ μακροῦ ἐν τοῖς Μουσείοις, ἀλλὰ κεχωρισμένοι καὶ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα, ὅτε ποτὲ εἰς ἀρχαίους ἀρχαιολόγους, ὁ Στάκελμπεργ, ἀνεκάλυψεν ὡς ἀστρονόμος ἐπὶ τινας νομίσματος μικροσκοπικωτάτων σύμπλεγμα παριστῶν τοὺς δύο τυραννοκτόνους. Εὐθὺς ἐνεθυμήθη τοὺς δύο ἀνδριάντας καὶ ἐξάλλος ἔσπευσε καὶ ἔφερν ἐπὶ ταῦτά τὰ δύο διαστώτα μὲλη τοῦ συμπλέγματος. Πράγματι μόλις ἐβῆκε τοὺς δύο νεανίας πλησίον ἀλλήλων εὐθὺς τὸ σύμπλεγμα συνετελέσθη τελείως. Ὁ εἰς ἀνῆκεν εἰς τὸν ἄλλον ἀρρήκτως ὡς πρὸ δύο χιλιᾶδων χρόνων εἶχεν ἐνώσει αὐτοὺς ὁ ἐπιδέξιος γλύπτης τῶν. Ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος ὡς παράνυμφος συνέλεξε πάλιν διὰ παντός τοὺς δύο φιλοπάτριδας τυραννοκτόνους καὶ ἐλευθερωτὰς τῶν Ἀθηναίων.

Ἀλλ' ἂς ἀφίσωμεν διὰ μίαν στιγμὴν τὰ μάρμαρα καὶ ἂς εἰσελθώμεν εἰς τὰ χαλκὰ, διότι ἡ συλλογὴ τούτων εἶνε πλουσιωτάτη, περιέχουσα ἔργα πρῶτης δυνάμεως, τὰ πλείστα εἰς Ἡρακλείου (Herculanum) διακρινόμενα τῶν τῆς Πομπηίας διὰ τὸ βαθὺ καὶ ἀμαυρὸν πρᾶσινον χροῖμα τοῦ χαλκοῦ, ἐνθ' ὃ τὰ πομπηϊκὰ ἔχουσι χροῖον ἀνοικτὴν.

Ἡμεῖς ἐν Ἀθῆναις εἰμεθα τόσον πτωχοὶ εἰς τοιαῦτα, ὥστε μετ' ἀπληστίας θεώμεθα τὰ χαλκὰ ἑλληνικὰ ἀγάλματα τὰ ἐν τοῖς ξένοις Μουσείοις ἀνακειμένα. Καὶ δὴ μόλις εἰσερχομένους καταπλήσσει ἡμᾶς θαυμασὸς χαλκοῦς ἵππος εἰς φυσικὸν μέγεθος, ὅστις ἔσπευεν ἄλλοτε μετὰ τεσσάρων ἄλλων τὸ ἔργον τοῦ Νέρωνος, εὐρέθη δ' ἐν τῇ θεάτρῳ τοῦ Ἡρακλείου. Εἶνε τὸ μόνον περισσὸν τμήμα ἐκ τοῦ παμμειγίστου καὶ

λαμπροτάτου ἐκείνου συμπλέγματος, καὶ ὃ δηλοῖ καὶ ἡ κἀνωθι ἐν μεταφράσει λατινικῇ ἐπιγραφή:

«Ἐκ τοῦ λαμπροῦ χαλκοῦ ἄρματος μετὰ τῶν ἵππων του, κατασυντεθεινὸς καὶ διασκορπισθέντος, μόνος ἐγὼ ὑπέλειφθην ἀδολαφῆς, χάρις εἰς τὰς φροντίδας καὶ τὴν μέριμναν ἐνὸς μονάρχου, περισυλλέξαντος τὰ ἀπείρα τεμάχια, εἰς ὅσα μὲ κατεμερμάτισεν ὁ Βεζούβιος, ὥσπερ ἦσαν τὰ μὲλη τοῦ Ἀψύτου.»

Αὐτὸς ὁ θαυμαστός ἵππος ἂς χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα τῆς ἀκρας περὶ τὰ ζῆα ἀριστοτεχνίας τῶν Ἑλλήνων. Κατὰρ-θωσαν οἱ δαιμόνιοι ἐκεῖνοι καλλιτέχναι νὰ ἐξιδανικεύσωσιν οὐ μόνον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῆα! τίς δὲν γνωρίζει τὰς ἐξόχους τὸ κάλλος ἱπποκεφαλῆς τοῦ ἀσώματος τοῦ Παρθενῶνος; Οἷα κομψότης καὶ τέλειον περιγέγραμμα, ὅποιοι ζωηρότατοι ὀρθοαῖμοι! Οἱ ῥώθωνες νομίζετε ὅτι φυσῶσι καὶ διανοίγονται, ἵνα ἐκποτίσωσι τὸ πλημμυρίζον περὶ εὐδαίμον, ἐν ᾧ κολυμβῶσιν. Οὐδέποτε ἡ τέχνη παρήγαγε τελειότερα ζῆα. Τοιαύτης ἀριστοτεχνίας ἦν καὶ ἡ περιάλητος «Βεῦς» τοῦ Μύρωνος, εἰς ἣν καὶ ἐπιγράμματα ὑπὸ διασῆμων ποιητῶν ἀφιερώθησαν. Ἡ ἀγέλας ἡ χαλκῇ ἐκείνῃ ἡμιλλᾶτο πρὸς τ' ἀρίστα ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν καλλιτεχνικὰ ὁμοιώματα τῆς Ἀρχαιότητος.

Ὅμοιος τελειότητος καλλιτεχνικῆς εἶνε καὶ ἡ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ κολοσιαία κεφαλὴ ἵππου, ἥτις λέγεται ὅτι ἀνῆλθε ποτε εἰς τὸν πελώριον πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Νεαπόλει ἀχαλίνωτον ἵππον, τὸν χρησιμεύσαντα ἐπὶ χρόνον μακρότατον ὡς ἐμβλημα τῆς Παρθενονείας πόλεως. Εἶχε δ' ἐμβλημα ἡ Νεάπολις ἵππον, καθόσον ἡ ἱπποτροφία καὶ ἡ ἵππασία ἦσαν εἰς ἔκρον ἐν αὐτῇ ἀνεπτυγμένα ὡς καὶ σήμερον ἐτι συμβαίνει. Νεαπολιτάνος εὐπατρίδης ἄνευ ἀμάξης, εἶνε ὡς Γερμανὸς ἀνευ ζώου καὶ Ὀλλανδὸς ἀνευ πούρου, ἡ Ἑλληνὶς ἀνευ ἐφημερίδος καὶ ψήφου. . .

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἵππου τούτου ἔχει καὶ ἱστορίαν ὅλην καὶ δὴ ἱετρικὴν, διότι ὁ λαὸς δεισιδαιμόνως ἐπίστευεν ὅτι θεορεπνεῖ πάντας τοὺς πλησιάζοντας ἵππους, διὸ καὶ ἐκόμιζον περὶ αὐτὸν πλήθος ἀναπήρων καὶ χωλῶν ἀσθενικῶν καὶ φοιτιῶντων ἀλόγων, ἵνα τελεσθῇ τὸ θαῦμα, ὡς ἐν τῇ Εὐαγγελιστρὶ τῆς Ἱήσου. Τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ αἰῶνας μέχρι τοῦ καρδινάλιου Φιλομαρίνου, ὅστις τῷ 1322, ἵνα θέσῃ τέλος εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν ταύτην, κατεκρήνησε τὸ ἀρχαῖον καλλιτέχνημα καὶ κατεμερμάτισεν αὐτό. Τόσος δὲ ἦν ὁ ἐξ αὐτοῦ κτηνὴς χαλκός, ὥστε ἐχύθη πελώριος κῶδων, ὅστις νῦν βροντῶδης καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐξηρτημένος ἐν τῇ κωδωνοστασίᾳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Νεαπόλεως (ἐν τῷ Duomo) καλεῖ τοὺς τόσον θεοσκολήπτους νεαπολιτάνους καὶ νεαπολιτάνιδας εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου! . .

Ἀλλ' ἐὰν τὸ μάρμαρον ἐν τῇ προτέρᾳ αἰθούσῃ ἀπὸ θανάτου διὰ τῆς «Καλλιπύρου» τὸ γυναικίον κάλλος, ὁ χαλκὸς ἐν τῇ παρούσῃ ἱνεσάρκωσεν καὶ ἀπερυστάλλωσεν τὸν θελκτικώτατον νεανικὸν τύπον, τὸ μικρὸν ἀγαλματίον τοῦ Ναρκίσσου, ὅπερ θεωρεῖται τὸ τελειότατον χαλκοῦν γλυπτοῦργημα τῆς ὕψηλῃς. Εἶνε ὕψους 88 ὑφειάτορ. εὐρέθη δ' ἐν ἀσημοτάτῳ χώρῳ τῆς Πομπηίας, παρὰ τινι οἰκίσκῳ ἀρχαίῳ λίαν ὑπόπτου προορισμοῦ. . .

Τί δὲ νὰ εἰπωμεν περὶ τοῦ ἐπ' ἀσκού μεθόσου Σειληνοῦ; τί δὲ περὶ τοῦ ὀρχομένου Φαύνου, ὅστις ἐπίσης θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν ἀριστοτεχνικῶν τοῦ Μουσείου; τί δὲ περὶ τοῦ ἀναπανομένου Ἑρμοῦ, ὅστις φαίνεται ὅτι μόλις ἐκάλισεν ἔτοιμος πάλιν νάνασθῃ καὶ νάναλᾶθῃ τὴν ἀστραπταίαν αὐτοῦ ἀνὰ τὸν ἀπειρον αἰθέρα πτήσιν; Θαυμάζει τις τὴν ἀνεξάντλητον τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνῶν ἐμπνευσιν, κατορθούωντων τ' αὐτὰ ἀπλούστατα θέματα ἐπ' ἀπειρον μυριοτρόπως νάναπαριστῶσι καὶ νὰ δημιουργῶσι πλείστους Ἑρμᾶς, πλείστους

* Τ' ἀνωτέρω ἐγράψαν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Ἰδρύου τῶν Κυθέρων, οὗ τὸ χαλκοῦν πλαστικὸν κάλλος ἐπεσκέπασεν πάντα τὰ ὁμοτέγνα ἐν τοῖς ἱδρυματικῶς Μουσείοις γλυπτὰ.

* Τέλος ἴδε σελ. 23.

A black and white photograph of a cowboy on a horse, framed by a decorative arch. The cowboy is wearing a dark suit, a wide-brimmed hat, and a bow tie. He is holding a lasso in his right hand. The horse is dark-colored and is standing in a field with some trees in the background. The entire image is enclosed within a decorative arch frame.

Ὁ Ἀραψ πάντοτε ὑπερείχε καὶ ὑπερέχει οἰονόηποτε
ἄλλον λαὸν ἐν τῇ στοργῇ τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ τετραπόδου.
Οὗτος ὑποστηρίζει, ὅτι μετὰ τὸν ἀνθρώπον τὸ ἐντελέστερον

ὃν τῆς πλάσεως εἶνε ὁ ἵππος, καὶ ὅτι οὗτος εἶνε ἡ μεγαλει-
τέρα εὐεργεσία, ἣν ἡ αἰωνιότης παρέσχε τῷ ἀνθρώπῳ. Διὰ
τὸν Ἀραβὰ ὁ ἵππος ἀναπαριστᾷ τὴν ἰσχύϊν καὶ τὴν δόξαν,
τὴν αὐταπάρησιν καὶ τὸ ὕψος· αἱ μᾶλλον ἀξίειαι
πράξις, λέγει ὁ Ἀραβὺ, εἶνε ἡ ἀνατροπὴ τοῦ ἵππου, ἡ
εὐκρεστοτέρα θείας ἢ ἐπὶ τῆς βράχειας του, ἡ γενναϊότερα
πράξις, ἡ πρὸς αὐτὸν χορήγησις τροφῆς. Δι' οὐδὲν ἄλλο
πράγμα ὁ Ἀραβὺ δύναται νὰ εἶνε μᾶλλον ζηλότυπος, ὅσον
διὰ τὸν ἵππον του. Ὁ πατὴρ αὐτὸς ευχαριστιότερον χαρίζει
εἰς τὸν υἱὸν του τὸ διπλοῦν, τὸ τριπλοῦν τῆς αξίας ἐνὸς
ἵππου, ἀντὶ νὰ παραχωρήσῃ τὸν ἰδικόν του.

Διὰ τὸν Ἀραβὰ ὁ ἵππος εἶνε ὃν θείας καταγωγῆς, καὶ ὁ
ἐπὶ τοῦ προκειμένου μῦθος εἶνε ὁ ἀκόλουθος, ἐν ἀρνούμεθα
παρὰ τοῦ Νασειὲ μεταφράσαντα τὸν Ἀραβὰ Β' Αἰῶνι
Bekir İbu Berd.

Ὅταν ὁ Θεὸς ἠθέλησεν νὰ πλάσῃ τὸν ἵππον ἀπατάλη πρὸς
τὸν Νότον ἐπὶ τὸν:

— Θέλω νὰ πλάσω ἀπὸ πᾶ ἐν νέον δημιουργήμα. Συμ-
πυκνώθητι.

Καὶ ὁ ἀνεμὸς συνεπυκνώθη. Τότε ὁ ἄγγελος Γ' αἰθρὴν
ἐλαβεν ἐξ αὐτοῦ μίαν δρᾶκα καὶ εἶπεν εἰς τὸν Θεόν:

— Ἰδοὺ ἐγὼ ἔγω πλὴρὴ ἐξ αὐτοῦ τὴν χεῖρα.

Καὶ ὁ Θεὸς ἐπλάσεν ἀπὸ τῆς δρακὸς ταύτης τοῦ ἀνέμου
χρυσοκαπτανόρουν ἵππον ἐπὶ τὸν αὐτὸν «Σ' ἐπλάσα καὶ
σ' ἔκαμα Ἀραβὰ. Ὡς ἐκ τῶν ὀρησίων δι' ὧν ἐπρόκεισα τὰ
πλευρά σου, σοὶ ἔδωκα τὴν ὑπεροχὴν μεταξὺ τῶν κατοικιδίων
ζώων. Τὰ τιμαλφῇ λάφυρα θὰ μετακομίζωνται ἐπὶ τῶν
νῶτων σου. Οἱ θρίαμβοι, ἡ εὐτυχία κρέμονται ἐκ τῆς χρί-
της τοῦ μετώπου σου. Θὰ καταποτρὺς διὰ τοῦ χρεμετισμοῦ
σου τοὺς ἀπίστους, πληρῶν τὴν ἀκοήν των ἐκ τοῦ πυρὸς
τῆς φωνῆς σου, ὥστε νὰ τρέμωσιν οἱ πόδες των ἐκ φόβου.
Θὰ καταστρέψῃς ὑπὸ τὴν ὀπλὴν σου τοὺς ἐχθρούς μου καὶ
θὰ φέρῃς ἐπὶ τῆς βράχειας σου τοὺς φίλους μου. Θὰ πετᾷς
ἀνευ πετερίγων καὶ θὰ νικᾷς ἀνευ ἱπποδύων. Καὶ ὁ Θεὸς ἀπε-
τύπωσε ἐπὶ τοῦ μετώπου τὸν λευκὸν ἀστέρα, ἐπὶ τοῦ ποδὸς
τὸ λευκὸν σημεῖον, μὲν ὁ ἡλιθεύων τὸν δρομέα, ὅστις χρε-
μετίζων ἔφυγεν ἐν καλπασμῷ.

Ὁ ἔρως, ἡ ἀπειρος ἀγάπη τῶν Ἀραβῶν πρὸς τὸν ἵππον,
διαφαίνονται εἰς ὅλας τὰς ἐκφράσεις καὶ εἰς ὅλας τὰς
τὰς γραφάς· ὁπότεν πρόκειται διὰ τὸ εὐτυχὲς αὐτὸ ζῷον,
ὑπάρχει πάντοτε μία μυστικισμοῦ εἰκὼν ὑπερεκθειάζοντος
ἐνθουσιασμοῦ.

αἱ Ἰδοὺ σὺ εὐγενὴ δρομεῦ, ἔτοιμος νὰ ριφθῇς εἰς τὸν ἀγῶνα
δροῦμου, ἀπαστρέπτων ἐκ λευκότητος, ὡς ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου.
Ἢ ἐπὶ τοῦ μετώπου σου κινουμένη προκόμῃ, ὁμοιάζει μὲ
μεταξίνην γυναικεῖαν κόμην, ἀναικινουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνατο-
λικοῦ ἀνέμου. Ἢ χεῖρ σου εἶνε ἡ κυματοειδὴς νεφέλη τῆς
μνησθρίας, ἡ ἱπταμένη ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας. Τὰ νῶτά
σου εἶνε βράχος λειανθεὶς ὑπὸ ρύακος ἀπαλῶς ὀλισθαίνοντος.
Ἢ οὐρά σου εἶνε ὄρατα ὡς ἡ κυματίζουσα ἰσθμὸς τῆς μνη-
στῆς τοῦ πρίγκιπος. Τὰ πλευρά σου λάμπουν ὡς τὰ τοῦ
λεοπαρδάλεως, ὅταν ἔρπει ἵνα ριφθῇ κατὰ τοῦ θηράματος.
Ὁ λαμὸς σου εἶνε φοινὴς ὑψηλός, εἰς τὴν σιάν τοῦ οὐλοῦ
ἀναπαύεται ὁ κεκοπιακὸς ὁδοιπὸρος. Τὸ μέτωπόν σου εἶνε
κορωνίς, ἣν ἐλάανε καὶ ἐτόρνευεν ἐπιδεδίχτος καλλιτέχνης.
Οἱ ῥόθωνές σου ὁμοιάζουν μὲ τὰ ἄντρα τῶν υἱῶν. Οἱ
ὀφθαλμοὶ σου μὲ τὰ ἀστρα τῶν διδύμων. Τὸ βῆμά σου εἶνε
ταχὺ ὡς τὸ τοῦ αἰγάρου, ὅστις διαφεύγει τὴν πανουργίαν
τοῦ κυνηγοῦ. Ὁ καλπασμὸς σου εἶνε νεφέλη πλήρης κατα-
γίδος. Ὁ βηματισμὸς σου ἀναμνησκαὶ τὴν ἐπὶ τῶν τελεμά-
των ἀναπνέων ἀκριδὰ. Ἐλθε προσφιλέστατε δρομεῦ ἡ
ἡδονὴ τοῦ Ὀμάγια.

αἱ Ἢ τοῦ ἀνθρώπου, λέγει ὁ Βιρβίτι, ὡραιοτέρα κατὰκτησις,
εἶνε ἡ τοῦ υπερηφάνου καὶ ὀρηκτικοῦ ζῷου, ὅπερ δίνουμε
μετ' αὐτοῦ τοὺς κόπους τῶν πολέμων καὶ τὴν δόξαν τῶν
μαχῶν. Οὐχὶ ὀλιγώτερον ἀπρόμηκτος τοῦ κυρίου του, ὁ ἵππος
βλέπει τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἀντιμετωπίζει. Ὑπεβίσκεται εἰς
τὸν κρότον τῶν ὅπλων. Τὸν ἀγαπᾷ, βαίνει ἐπὶ τῶν ἰγνῶν
του, καὶ καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὀρμῆς. Οὗτος μετέ-
χει ὁμοίως τῶν ἡδονῶν του. Εἰς τὸ κυνήγιον, εἰς τὰς μονο-
μαχίας, εἰς τὸν δρόμον, ἀγάλλεται, ἐξάπτεται, μεγαλύνεται.
Ἡυπειθὴς ὅμως ὅσον καὶ θαρραλέος, δὲν ἀφίεται νὰ παρα-
φέρηται ὑπὸ τῆς ὀρμῆς του, καὶ γνωρίζει νὰ ἐπέχῃ τὰς κινή-
σεις του. Οὐ μόνον κλίνει εὐπειθῶς ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ὀδη-
γοῦ του, ἀλλὰ φαίνεται ἀνερευνὴν τὰς ἐπιθυμίας του, καὶ
πάντοτε περὶ τὸν εἰς τὰ προσταγμάτα, ἃ λαμβάνει παρὰ
τοῦ, μετριάσεται ἢ σταματᾷ, μὴ πράττειν ἄλλο τι ἢ ὃ ὑπα-
κούη. Εἶνε πλάσμα, ὅπερ ἀπαρνέται ἑαυτόν, διὰ νὰ ζῇ
ἐκτελὼς ὑποκείμενος εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἄλλου, ἣν γνωρίζει
καὶ νὰ προλαμβάνῃ, καὶ τὸ ὅποιον διὰ τῆς ἐτοιμότητος καὶ
ἀκριθείας τῶν κινήσεων του τὴν ἐκδηλοῖ καὶ τὴν ἐκτελεῖ.
Ἰνυρίζει πότε δύναται νὰ ἐπιθυμῇται, δὲν ἔχει ἔριον εἰς τὸ
νὰ προσφέρεται καὶ οὐδενὸς φειδόμενος χρησιμοποιοῖ πάσας
αὐτοῦ τὰς δυνάμεις ὑπερβύλων καὶ ἀπολήσεων εἰσὶ ἐκ
τῆς ἐπιθυμίας νὰ ὑπακούσῃ.

Λόγοι χρυσοὶ οὗτοι, στηρίζοντες ἐπὶ τῆς πραγματικότη-
τος τῶν γεγονότων, ἐπὶ τῶν ἀληθινῶν ἐνστάσεων, ἐπὶ τῆς
ἀληθοῦς φύσεως τοῦ ζῷου, καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς
πυθαγορεῖα πηχὴς ποιητικῆς φαντασίας.

αἱ Ἢ ἵππος καλὸν ἀνταχθεὶς εἰς τὸν ἀνθρώπον ἐγένετο αὐτῷ
δοῦλος χρησιμώτατος καὶ ἐνταῦθα πιστός. Ἀμερῶν εἰς τὸν
διατηροῦντα αὐτὸν τὴν ὑπαρξίν του, διαθέτειν δι' αὐτὸν πᾶν
ὃ, τι τῷ εἶνε ἐρκετόν. Καὶ ὁπότεν προσίτι τῷ λείψονι αἱ
δυνάμεις, ὅταν καταπεπνηγμένον τὸ εὐγενὲς ζῷον καὶ χαλᾷ-
νον ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ κακώσεων, ὡς ὑπέστη εἰς τὰς
χεῖρας τῶν κυρίων, αἰνίως διαδοχικῶς τὸ ἐχρησιμοποίησαν,
ἀπὸ τοῦ πλουσίου ἀριστοκράτου μέχρι τοῦ ἀμειψήλατου, ἀπὸ
τῆς κομψῆς ἀμαζόνος μέχρι τοῦ ἀγροῦκου ἀγωνιμάτου· ὅταν
πλέον βεβαρημένον ὑπὸ τῶν ἐτῶν δὲν δύναται οὐδὲν νὰ
προσφέρῃ ὑπηρετιῶν τὸν ἀνθρώπον καὶ ὁρεῖται νὰ ὑποστῇ
ἀνεκκλητῶς τοὺς ἀδυσωπῆτους νόμους τῆς φύσεως, καὶ τότε
ἀκόμη καθίσταται ἐπιωρεῖς, καταλείπον τὸ σῶμά του, ὅπερ
μυριοτρόπως ὑπὸ τῆς βιολογικῆς μεταποιούμενον, χρησι-
μεῖν διὰ πλείους ἀνάγκας μας.

Οὕτω τὸ κρέας του, ὃν τὸ ζῷον εἶνε ὕγιες, χρησιμεῖν ὡς
γνωστὸν ἀλλαγῇ πρὸς διατροφήν. Τὸ εἶμά του ἀποχρη-
ζόμενον τῆς βίτης χρησιμοποιοῖται εἰς τὴν διύλισιν διαφό-
ρων οὐσιῶν, ἀποξηραίνοντων δὲ καὶ ἀπανθροκούμενων χρε-
σιμεῖν πρὸς κατασκευὴν τοῦ Κοκκοῦ τῆς Πρωσίας, ἐν ᾧ
ἐφημένον, πεπισμένον καὶ τεττημένον, δίδεται πρὸς δια-
τροφήν τῶν ὀρνέων.

αἱ Ὑπὸ τῆς χρησιμοποιοῦνται τὸ λίπος του ἐν τῇ βυρσοδε-
ψικῇ καὶ τῇ κατασκευῇ σαπῶνων καὶ σαπονοποιῶν· τὰ ὀστά
πρὸς κατασκευὴν κομβίων, λαβῶν μαχαίρων, ἀπομνησίων
ἐλαφραντοστίνων ἀντικειμένων κλπ., εἰς κατασκευὴν ὀστεο-
κόλλας διὰ τινος ὀξέος, ὅπερ τ' ἀποσυνθίσεται, καὶ χρησιμο-
ποιουμένης κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πύλων καὶ εἰς ἄλλας
πολλὰς χρήσεις. Ἢ λεπτὴ τρίχωσις πωλεῖται πρὸς πλῆρουν
διαφόρων ἐπιπλῶν. Οἱ τένοντες χρησιμοποιοῦνται πρὸς παρα-
σκευὴν τῆς ζωικῆς κόλλας. Αἱ ὀστά εἰς καλλιτεχνικὰ ἀντι-
κεῖμενα πολυτελείας καὶ λίπανσι ἀμπέλων καὶ ἐλαιῶνων.
Ἢ τῶν ἐντέρων του κατασκευάζονται χορδαὶ ὀργάνων. Καὶ
τέλος τὸ δέρμα του, πολὺ λιπτότερον τοῦ τοῦ βοῦς, χρησι-
μεῖν κυρίως ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ἀμαζῶν.

ΙΩΑΝ. ΜΑΝΙΑΤΑΚΗΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Γ'. — Ἡ λογικὴ τῶν γλωσσικῶν μας ἐρευνῶν.

Μέχρι τοῦδε δὲν ἐφημερόσθη αὐστηρὰ λογικὴ εἰς τὰς γλωσ-
σικὰς θεωρίας καὶ διὰ τοῦτο ἡ νομιζομένη ἐπιστήμη τῆς
γλώσσας γλωσσολογία ἀνάγκη νὰ ἐξελεγχθῇ ὡς ἄλλη δεισι-
δαίμων ἀστρολογία.

Τὴν λογικὴν ἀνεπάρκειαν τῆς γλωσσικῆς λεγομένης ἐπι-
στήμης θὰ ἴρκει νὰ ἐλέγξῃ καὶ μόνον τὸ γεγονός, ὅτι δὲν
κατάρθωσε νὰ εὐρὴν πειστικὰ καὶ ἀραιφνῶς λογικὰ ἐπιχειρή-
ματα διὰ νὰ κατατροπώσῃ πᾶσαν ἀντιλογίαν, χωρὶς νὰ ζητῇ
νὰ παραβιάσῃ αὐτήν.

Τούναντιον μέλιστα αἱ γλωσσικαὶ συζητήσεις τελειοῦνται
ὡς αἱ φιλονεικίαι καὶ ἀλληλοὑβερίζονταί γεϊτόνισσαι· ἄλλα
λέγει ὁ ἕνας καὶ εἰς ἄλλα ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος.

Καὶ εἶναι πολλὴ περιέργος ἡ ἀνισόπαλος γλωσσικὴ αἰωνο-
μαχία· διότι κατορθώνει νὰ συγχετῶνται εἰς μὴν τὸ ἐν
στρατόπεδον ἀνθρώπου θεωρητικούς καὶ δικαίως ἐγωιστάς,
εἰς δὲ τὸ ἀντίπαλον ἀνδρας θυμολόγους καὶ αἰσθηματικούς,
μὴ ἀντιτάσσοντας ἄλλο τι συνήως εἰ μὴ τὸ διαμαρτυρούμενον
ἄλλα καὶ ἀδιάφεστον γλωσσικὸν αἰσθημα.

Καὶ ὅμως σήμερον εἶναι τόσον σαφὴς ἡ ἐπίδρασις τῆς
λογικῆς καὶ τῆς μεθοδικότητος ἐπὶ τῶν λεγομένων πρακτι-
κῶν ἐπιστημῶν, ὥστε οὐδεὶς ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ ἐκείνην
τὴν δυσπιστίαν τὴν ὅποιον ἔξ μικρῆς μαθητῆς τρέφει πρὸς
τὰς χιλιάδας ἐξαίρεσεις τῶν γλωσσικῶν θεωριῶν.

Τὶ θὰ εἴπῃ ἐξαίρεσις;

Ἐξαίρεσις δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ ἄγνοια.

Ἐγὼ ἐξαίρεσις ἡ λογικὴ, ἡ φυσικὴ, ἡ γεωμετρία, ἡ
χημεία, ἡ ἀστρονομία.

Τούναντιον μέλιστα, καὶ μία μόνη ἀνεξήγητος περίπτω-
σις, διαφεύδουσα ἐνα γενικὸν νόμον ἢ κανόνα δικαιούται νὰ
ἔχῃ τὴν ἀρνησιμυρίαν καὶ νὰ καταγρήσῃ πανηγυρικῶς τὸ
κύρος αὐτοῦ ἢ τοῦλάχιστον νὰ τὸν θέσῃ ὑπὸ δυσπιστίαν, ὥς
ὅτου διαφανισθῇ ὁ ἰδιαιτέρως λόγος ὁ παρακαλῶν τὴν
ἐφαρμογὴν τοῦ γενικοῦ νόμου.

Καὶ ὅμως ἐλαφρὸν τὴν συνείδησιν ἡ γλωσσικὴ ἐπι-
στήμη (:) ἀπαγγέλλει ὁρμαθὸν ὅλον ἐξαίρεσεων.

Πολύλακας μέλιστα ὁ γλωσσικὸς νόμος εἶναι ἀπλή ἀπό-
πειρα ὀλιγίστων περιπτώσεων καὶ ὀπισθοδρομῇ ὡς προ-
κρούουσα εἰς ἀπροσδοκῆτος δυσκολίας, καὶ ὅμως ἄλογως,
ἂν ὅχι σοφιστικῶς, θεωρεῖται κανὼν. Καὶ τότε πλέον ἔχει
ὅλα τὰ γνωρίσματα ὅχι μόνον τῶν χυδαίων καὶ περιορισμένων
συλλογισμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν δεισιδαιμονικῶν πεπειθῶσεων.

Ὅλοι οἱ Ἀγγελοὶ εἶναι μέθυσοι, λέγει ὁ παχυλὸς νοῦς.

Ὅταν παρουσιασθῇ κομῆτης θὰ γίνῃ πόλεμος, λέγει ἄλλος
χυδαίοντος καὶ δεισιδαιμονέστερος.

Καὶ τοῦτο διότι ὁ πρῶτος μίαν φοράν εἶδεν Ἀγγέλου
μεθυμένου, καὶ ὁ δεῦτερος κομῆτην ἐν καιρῷ πολέμου.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν. Συνέλεξεν ἡ
θεωρία ἐνωρὶς ὀλίγας συνεξηγουμένης καὶ ἀναλογικῆς παρα-
τηρήσεις καὶ ἔσπευσε νὰ σχηματίσῃ σιδηροδέτους κανόνας.
Καὶ τότε ὅσον περισσότερον ἐρευνῶμεν τὸν γλωσσικὸν πλοῦ-
τον, τόσον οἱ γλωσσικοὶ κανόνες ἀποδεικνύονται στενοὶ προ-
λήψεις καὶ ἀναχρονισμοί.

Καὶ ἐνῶ αὐξάνουν αἱ ἐξαίρεσις, οἱ κανόνες ἐξακολουθοῦν
νὰ μένουν ὡς εἰδωλα.

Μέλιστα εἰς τὸν τόπον μας ἡ ἄκρα δεισιδαιμονία καὶ ἡ
πρὸς τοὺς κανόνας εὐλάβεια εἶναι ἀπασιεύτατον μῆνυμα τῆς
λογικῆς καταπτώσεως.

Κανονολάτραι καὶ οἱ ἄκροι καθαρολόγοι. Κανονολάτραι
καὶ οἱ μαλλιαροί.

Καὶ μέλιστα τοῦ αἰσχίστου εἶδους.

Ἐνῶ οὐδένα ἀνεξαιρέτον κανόνα παρουσιάζει ἡ παλαιὰ
γλῶσσα, τὸ ἀσφαλὲς τοῦτο γλωσσικὸν καλλιτέχνημα, τὰ

τέρατα αὐτὰ ζητοῦν ἐφαρμογὴν ἀνεξαιρέτον τῶν μυωπικῶν
των παρατηρήσεων καὶ ὁραμάτων.

Τὸ νῦν μὲ δεισιδαιμονίαν, λέγει ὁ σχολαστικὸς. Καὶ ὡς
φωνάζει ὁ ποιητής:

Στὴ θερμάστρα ἔμπροσς | ἑνὸς γάτος χονδρὸς | πάντ' ἀπλώνεται
Μὲ τὰ μάτια κλειστὰ | ἀγαπᾷ τὰ ζεστὰ νὰ τεντώνεται.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται ὡς μαθητῆς τὴν ἀστυραν καὶ κωμω-
δίαν, τὴν ὅποιαν δύναται νὰ γενήσῃ ἐκεῖνο τὸ ἐκδοκίμοι.
Παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην νὰ τὸ ἀπαγγεῖλῃ μὲ ἀπαγ-
γεῖλιν θεάτρου ἢ ἐσπερίδος.

Ἀλλὰ τίς μὲς ἀπαγορεύει νὰ προσθέσωμεν τὸ ἐκδοκίμοι,
ὡς μίαν περιπλέον ἐξαίρεσιν τοῦλάχιστον, πλησίον τῶν ἀρ-
χαιότερων οἰκουργῶν, οἰκονομολόγων καὶ δὲν ξεύρω τί ἄλλο;
Μέλλον δὲ ποῖα λογικὴ δὲν ὑπαγορεύει νὰ δεχθῶμεν τὴν
ἐξαίρεσιν ὡς παλαιὰν ἐναρξιν νεωτεριστικοῦ νόμου, ὅστις
ἐμαλλε νὰ ριζώσῃ εὐρύτερον εἰς τὴν γλῶσσαν;

Καὶ νὰ ζητήσωμεν μήπως λανθάνει εἰς τὸ φαινόμενον
τοῦτο ἀληθὲς πανελλήνιον αἰσθημα. τὸ ὅποιον ἀρχαίοθεν
ἀπληθύνετο τὴν τόσον δύσπεπτον καὶ ἀνυπόφορον αὐτὴν
αὐξήσιν τοῦ οἱ εἰς φ (==ι:ο);

Τὸν αὐτὸν στενοκέφαλον φαντασμὸν δεικνύει καὶ ὁ
μαλλιαρὸς.

Ἀπὸ τὸ Κλέφτης, Φ' Ἰωχὸς πείθεται ὅτι σήμερον τὸ ΦΤ
εἶναι εὐφωνότερον τοῦ ΠΤ· ἔστω.

Ἀλλὰ ποῖος ἀπειδείξεν ὅτι εἰς τὴν γλῶσσαν πρέπει νὰ ἐπι-
κρατῇ πάντοτε τὸ εὐφωνότερον.

Ἄν τοῦτο ἦτο ἀληθές, τότε ἡ εὐφωνία ὀκ ὁμοίαιε πρὸς
λεπτομερῆς ὅστις ἐξακολουθεῖ αἰωνίως νὰ λεπτομερῇ τὸ ἔργον
του, ἕως ὅτου τὸ καταστήσῃ ἰδὴ μοναχῇ.

Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ κανονολατρεία ἔχει εἰς τὸ παθητικὸν
τῆς μίαν μεγάλην παλαιὰν διαμαρτυρίαν.

Ὁ Χρύσιππος καὶ ὁ Κράτης ὡς εὐρύτερας διανοίας καὶ
λογικευόμενοι ἀνθρωποὶ ἐβροντοφώνησαν κατὰ τοῦ Ἀρι-
σταρχοῦ τὴν ἀδίστατον ἐλευθερίαν τῆς παλαιᾶς γλώσσας
καὶ ἐζήτησαν νὰ θεοπίσουν ὡς ἐπικρατιστέραν ἐν τῇ γλώσσῃ
τὴν ἀνωμαλίαν παρὰ τὴν ἀναλογίαν (κανονικότητα).

Ἢ νεώτερα γλωσσικὴ ἐπιστήμη δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφίρῃ ἀνε-
ξετάστους τοιαύτας διαμαρτυρίας καὶ ἐκκρεμῆς δίνας.

Ἐντυχῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἐπίσημος γραμματικὴ
καὶ ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ διὰ τοῦ Βλασε, ἤρξισε νὰ λαμβάνῃ
ὅλην στατιστικῆς.

Ὅχι πλέον ὁ μέλλων τῶν ὀρθολόγων σχηματίζεται κτλ.

Ἀλλὰ αὐτὸς μὲν ὁ μέλλων σχηματίζεται οὕτως, ἐκεῖνος
δὲ ἐκείνως καὶ εἰς μὲν τὸν δεῦνα συγγραφεῖα οὕτως, εἰς δὲ
τὸν ἄλλον ἄλλως.

Τὰ πιστότερα καὶ παλαιότερα χειρόγραφα ἐπικυρτώνουν τὴν
μεγάλαν ἐλευθερίαν τῆς παλαιᾶς γλώσσας.

Ἄς ἔλθῃ κατόπιν ἡ θεωρία νὰ κατατάξῃ τὸν δυσδιάτα-
κτον πλέον καὶ λεξικοειδῆ γραμματικὸν πλοῦτον.

Καὶ τότε ἤρξισαν νὰ γελοιοποιοῦνται οἱ μεγάλοι νομιζό-
μενοι κριτικοί, οἱ ζητοῦντες τὴν ἀνελλιπὴ ἐφαρμογὴν τῶν
ἐλλειπῶν καὶ ἀρρεγόνων γλωσσικῶν κανόνων.

Ἡμεῖς ἐφαρμόζοντες ἀπὸ τριετίας τρεῖς περιπλέον καλλι-
τεχνικούς νόμους δηλ. τὴν ἐλευθερίαν (νεωτεριστικὴν τάσιν)
τὴν μουσικὴν σαφήνειαν καὶ τὴν μουσικὴν ἀλήθειαν (ἐτυμο-
λογίαν) εἰς τὰς ἡμετέρας ἐκδόσεις τοῦ Ξενοφάντος καὶ Δημο-
σθένους ἀποδεικνύομεν διὰ σιδηρᾶς λογικῆς προκρουστικῆς
καὶ στρεβλωτικῆς τὰς δὴθεν διορθώσεις τῶν σοφῶν νομι-
ζόμενων κριτικῶν.

Ἐνταῦθα πρόκειται ἀπλῶς νὰ καταστήσωμεν τὰς θεωρίας
μας προσίτας εἰς τὰς ὑψηλότερας κοινωνικὰς τάξεις δι' εὐλη-
πτοτέρου τρόπου.

ΖΑΚΗΛΑΣ

Κουρνιάζει ή νύχτα μέσ τὸ λόγγο!
Ποῦ πῆς, Παρθένε, μοναχή σου;
Ἄκουσ' ἐκεῖν τὸ μαῖδρο βόγγο
Καὶ συλλογίσου, Κόρη!
Συλλογίσου!...

Ὁνειροφέρνηνε καὶ ξεπυρσοῦνε
Ἡ ἀνεκάντιστος δοκίς
Ἰδέσθαι σὶδ' ἀχνόσθιστα νερά!...

Μὴ σὲ τραβοῦν καὶ σὲ
Μὴ σὲ τραβοῦνε
Νεράδες, Νύφες, ξουικὲς
Μὲ δνεῖρα τέτοια οικιαχτερά
Μὲς τ' ἄκουαχτα τὰ μεσονύχτια;...

Δόσε τὰ μάγια, Κόρη, καὶ τὰ δίχτυα!
Δόσε τὰ βρόχια!
Δόσε τὰ πλεμμάτια—
Προτοῦ σοῦ λόγῃ ἡ μάσῃ Ἀλήθεια
Τὰ νυχτοβλέφαρα γλυκά σου μάτια!...

Καὶ λέγει ἡ Κόρη ἡ μοναχή:
Ἔχω κέρω τῇ λήρῃ αὐτῇ
Τῇ βαμκοκοιμισμένη!
Ἔχω κέρω τῇ λήρῃ αὐτῇ
Τῇ μαριγῇ
Τῇ νεεροζαπλωμένη
Ποῦ ἡ πραιοιρομέλας δοκίς
Καὶ ἡ βαθυγάλας καὶ ἡ ἀχρὲς
Ὁνειροφέρνηνε καὶ ξεπυρσοῦνε,
Μὰ τέτοιαι μίγρια
Τέτοιαι ὀνειροφῆρες—
Ὡμίειαι—πεῖδ' δὲ μὲ πλενοῦνε...

Γυρεῖται μέσ τὰ ἀχνόσθιστα νερά!
Ποῦ λευκοφάνταχτα
Τὰ νοσφάγα ἀναβλάσιν
Καὶ λουλουδίουν οἱ λουτοὶ
Καὶ ἡ νύχτα μελάνη καὶ πλημμυρῇ,
Γυρεῖται σὶδ' ἀκοπάδια αὐτὰ
Τὰ οικιαχτερά
Κάποιες νυφασαβάνωτες νυμφίτες

Γὰ τὰ ποῦ εἰποῦν τὰ γυρσοκά
Ποῦ γυρσοκά
Καὶ φέρουν τῇ λημοιογυρῇ...

Τότε τῆς λέω ἐγὼ: Καθμένη!
Τὶ ποῦ εἰπὼ κέρω γὰ τὰ δικὰ μου;
Ἀγρότερο θὰ ἦσο ἀπελπισμένη
Ἄν ἤξερες τὰ μαῖδρα βόγγο!...

Καὶ αὐτῇ: Σῆρε, Ἀναβλάστη, σὶδ' ἀκού!
Σῆρε, ποῦ λέει, μαριγῇ μου!
Καὶ ἂν θὴς τὰ φιλότητά σου νὰ ξεχάσῃς,
Συλλογίσου!
Σῆρε, Ἀναβλάστη, μαριγῇ μου!
Μαριγῇ μου νὰ ἰσχυρίσῃς,
Γιατί...
Γιατί 'μου ἡ Ψυχὴ σου...

Νέκρ

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΩΝ ΑΤΘΙΔΩΝ *

Εἶνε Ἄνοιξις! Καταλληλότεραν στιγμὴν δὲν ἤδυνάμην
νὰ ἐκλέξω, ὅπως γράψω τὸ προοίμιον τοῦ ὥραιου, τοῦ
θελατικῆς καὶ ἐκθαμβωτικῆς «Λευκώματος», ὅπερ ὡς Ἄνθος
ὁ ἀνοῖξιν τὰ πέταλά του καὶ ὁ ἀναπέμπῃ ἀφ' ἐκείνης
σελίδος μυρία μεθυστικά ἀρώματα καὶ εὐωδίας, ναρκούσας
σχεδὸν τὸν θεατὴν τὸν μὴ δυνάμενον πολλάκις νὰ προ-
χωρήσῃ, ἀλλ' εἰς ἔκστασιν εὐρισκόμενον πρὸ ἐκείνου νέου
ἀνθους, πρὸ ἐκείνου κρίνου ἢ οἰνάνθους, ἰου, πανσέ, χρυ-
σανθέμου ἢ θακύνθου!...

Καὶ ὅντως, ὅλος ἀληθὴς ἀνθὼν ἡ ἀρωματώδης αὕτη
συλλογὴ! Ἀνὴρ ἤξεύρω τί εἶνε αἱ ψυχαί, αἱ καρδίαι καὶ
αἱ φρένες τῶν ὥραιων γυναικῶν, ἀλλ' ἡ μορφή των αἶς
μεταφέρει—φεῦ! οὕτω ἀπατηλῶς πολλάκις καὶ προσκαί-
ρως—εἰς κόσμους τῶσαν ἐνερπώδεις, ὠφελούς καὶ ιδεώδεις!
Ἐκείνη αὐτῶν αἶς ἐνθυμίζει καὶ ἐν ἄνθος, ἡ δ' ἀμφε-
σις, ἡ κόμμιωσις, οἱ πῆλοι καὶ τὰ μυρία χρώματα, δι' ὧν
περιβάλλονται καὶ κοσμοῦνται ἐπιτείνουσι τὴν εἰκόνα. Ὅταν
δὲ ρίπτῃς τὸ βλέμμα ἀφ' ὑψηλοῦ εἰς τὸ σύμπλεγμα τῶν
ἑβρών χορευτρίων τοῦ ἀνακτορικῆς χοροῦ ἢ τῶν ἀριστο-
κρατικῶν μας κατὰ τὸν χειμῶνα μεγάρων δὲν δύνασθαι νὰ
μὴ ὁμολογήσῃς ὅτι τὸ θέαμα ἐκεῖνο ὁμοιάζει καταπλη-
κτικῶς πρὸς ποικίλην καὶ πολύχρωμον ἐκδοσὶν ἀνθέων ἢ πρὸς
ἀληθεὶς μυροβόλον ἡεροκλήπιον!

Διὰ τὴν περιγῆφῃ τις καὶ ὑμνήσῃ τὰ ἄνθη ταῦτα
τοῦ ἀθηναϊκοῦ κήπου πρέπει νὰ λάβῃ τοῦ βόθρου καὶ τοῦ
θακύνθου, τοῦ μαριγῆ, τοῦ ἰου καὶ τοῦ κρίνου τὸν χυμὸν ὡς
μελάνην καὶ πετὰ καὶ ὡς γραφίδα, διότι μόνον μὲ τοιαύ-

ταν λεπτὴν καὶ ἀρωματωδὴ γραφικὴν ὕλην ἢ ἡδύνατο
ἴσως νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον καλλιὸς τῶν ἐμπε-
ρικλεστικῶν ὡς ἐν Σερὰν θελατικῶν τοῦ «Λευκώματος» συλ-
λογῶν. Ἀλλ' ἡ γῆραια δυστυχὴς δὲν μὲς παρέσχεν ἀκόμη
τοιαύτην μυροστακτὸν ἀνθρακλήνην...

Διὰ τοῦτο ἔξυλλος ἐξ ὀργῆς καὶ ὀλίφης θρασυῶς τὴν
εὐτελεῖ καὶ βράνυστον μου γραφίδα καὶ ὡς Μιχαὴλ Ἀγγε-
λος, ὅστις ἐκέρων ἐξέριπτε τὴν σφύραν κατὰ τοῦ ἀριστο-
τεχνήματός του κελύων αὐτὴ νὰ ἐκλήσῃ, ὁμοίως καὶ ἐγὼ
ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς θελατικούς, ρεμβώδεις ἢ ἀστρά-
πτοντας ὀφθαλμούς καὶ πρὸς τὰ κοράλλινα, λεπτὰ ἢ παχέα
χεῖλη των Φωτῶν τοῦ μυροβόλου τοῦτον νυμφώνας, τὰ
καθικετέα μόνον των νὰ καλέσωσι, μόνον των νὰ ἐκμυστη-
ρευθοῦν τὸ ἄπειρον καλλιὸς καὶ τὴν γοητείαν, ὡς καὶ τὴν
φλόγα καὶ τὸ πῦρ, ὅπερ κρύπτουσι ἐπὶ τὴν μαγεῖαν τῶν
γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων.

Ἀλλ' ὅπου τὸ μυστήριον εἶνε ἀπόδρα σκοτεινὸν καὶ κεκρυ-
μένον, ὅπου ἡ ἔξυτης καὶ ἡ μαντεία τοῦ θεατοῦ δὲν δύναν-
ται νὰ συλλάβωσι καὶ ροφήσωσι ἐλάνθλον τὸ κύνειλλον τῆς
αισθητικῆς ταύτης ἀπαλάσσεως, ἐκεῖ λίαν ἐπιτακτικῶς καὶ
δεξιῶς προσέρχεται τῆς Μούσης ἡ ἀρωγὴ καὶ τῆς λύρας αἱ
μυροβόλοι γοῖοι γοῖοι. Κάτωθεν ἐκείνης αὐτῶν ὁ ἐμπνευσμένος
Γροθὰδουρας τῶν εὐσεβῶν Ἀθηναίων ὁ τῶσαν... τετραμμένος
Ἀχιλλεύς, ὁ συμβολικώτατος Νέκρ, μὲ στίγους μεστὸς ζωῆς
καὶ αἰσθητικῆς συμπληροῖ τὸ ἀνθὼν ἑβρὸν πρότυπον καὶ
ὡς ἀμυρδέας χρυσόχρους δίνει ἐκαστον πολυτιμον τοῦ αἰου-
κώματος λίθον ἐπὶ περιγύρῳ καὶ κομφοτάτῳ δακτυλίῳ.

* Προσέχως διατηρηθῆσμενον.

Η ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Πόσοι ἐξ ἐκείνων οἵτινες διὰ μυριοτὴν φορὴν ἀντί-
κρουσαν παρερχομένην ἑορταστικῶς τὴν κυανόλευκον
δὲν ἀγνοοῦν καὶ τὴν προέλευσιν τῶν χρωμάτων αὐτῆς
καὶ τὴν σημασίαν των. Τὸ εὐγενὲς αὐτὸ σύμβολον τῆς
δόξης μας ἔχει, ὡς ὅλα τὰ σύμβολα, τὴν ἱστορίαν του.

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὅ,τι παρὰ Ῥωμαίους ἐκαλεῖτο Signum
militare ἦτο ἄγνωστον. Οὕτως αἰθέριον καὶ οὕτως ἀσφὼν
ἱστορικὸν σῆμα τῶν ἐνδόξων περιπετειῶν μας δὲν ὑπῆρχε.
Τὸ θούρια καὶ οἱ παῖδες ἀντικαθίσταν πᾶν φορητὸν ἐθνό-
σημον κατὰ τὰς ὥρας τῆς μάχης καὶ τῶν ἐκστρατειῶν. Ἡ
καρδία ἦτο πλέον μεγάλη τότε, καὶ πρὸς ἐνδύμους τάσεις
καὶ πρὸς ἐνδοσυστάτους δὲν εἶχεν ἀνάγκην κέντρων τοιοῦ-
των. Κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ ἐπὶ πλέον, κίνητρον
πρὸς νίκην ὑπῆρξεν ἡ ὡς αἰθερία σημαία ἀναπνευσθεῖσα
ὑπὲρ τὰ καρχήδια τῶν πλοίων μεγάλυμος ψυχὴ τοῦ θυσίας,
παρορμηθῆς πρὸς θρίαμβον.

Οἱ Ῥωμαῖοι κυρίως καὶ κατὰ δεύτερον ἴσως λόγον οἱ Αἰγύ-
πτιοι ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες, μετὰ τὸν συμβόλον ἀνὰ χεῖρας καὶ
σημαῖαν καὶ σηματὸν καὶ ἐμβληματὸν καὶ θυρεὸν, ἐξε-
στράτευον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὸν ἐχθρόν, οὕτω, κατα-
πλάττοντες διὰ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς καὶ ἐπιβολῆς, καὶ ἐαυ-
τοὺς εἰς δόξαν φιλοτιμοῦντες. Αἰχμὴν δὲ μεγαλειότερα δὲν
ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἢ τὸ νὰ περιέδουν αἱ ἐκφράσεις αὐταὶ
τῆς ἰσχύος των καὶ τοῦ κράτους των εἰς χεῖρας τῶν πολεμίων.

Ὡς σημαῖον ἐνάρξεως τῆς μάχης παρ' Ἑλλήσιν, εἴτε ἐκ
τῶν πλοίων, εἴτε ἐκ τῆς πρωτοπορίας τοῦ στρατοῦ, ἀνεπε-
τάννυτο μόνον ἡ σημαία τὴν ἐρυθρόν, ἡ φοινικίαν καλομένην,
οὐδένα σκοπὸν ὀρμητικῶν ἐχούσα καὶ οὐδεμίαν ἀξίαν,
περιερχομένη τυχὸν εἰς τὸν ἀντίπαλον. Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ,
κατατετηγμένη κ' αἰωνίως διχονοοῦσα, οὐδέποτε δ' ἐπι-
τεθεῖσα ἐν ὅλῳ καὶ ἐν ὅλῳ καὶ πανστρατιῇ κατὰ κοινοῦ
πάντων ἐχθροῦ, δὲν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τοιοῦτου τινὸς
σηματὸς δεδοξαμένου δι' αἰμάτων καὶ ἀγώνων καθολικῶν,
ἐκφράσιν ὁλομελείας τινὸς ἐθνικῆς, ὡς ἐννοοῦμεν αὐτὸ
σήμερον.

Καὶ μόνον ὅταν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκρίθη ἐν τῇ συνειδήσει
τῶν ὑπεκόων ἢ τῶν ὑποδούλων ὡς φυλὴ ὑπὸ τὴν περικ-
τικωτέρῃ αὐτῆς ἐννοίᾳ καὶ ὡς Βυζαντινισμὸς ἡπλάσθη
ἐπ' ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου καὶ ἀπετέλεσε τὴν ἐνιαύσαν καὶ συμ-
παγὲς ὡς Κράτος, τότε ὁ συμβολισμὸς τῆς τοιαύτης ἐθνικῆς
αὐτοῦ ἐκφράσεως δὲν περιορίσθη εἰς ἓνα ἄπλοῦν ἐκεῖ σῆμα.
Ἐπεξετάθη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν αὐτοῦ, εἰς τὴν πρω-
τεύουσάν του.

Παρὰ τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ σύμβολον, τὸ λάβαρον, ἡ Πόλις,
ἡ θαυμαστὴ Βασιλεύουσα ἦτο διὰ πάντων Ἑλλήνων καρδίαν
καὶ ἡ σημαία συγχρόνως ἡ εὐγενεστάτη ὅλων τῶν λειτουρ-
γητῶν αὐτῆς καὶ ὅλων τῶν πόδων τῆς καὶ ὅλων τῶν ἐνείρων
τῆς, τοιαύτη παραμεινάσα μέχρι τοῦ 21.

Ἐντεῦθεν, τὸ Ἑθνος ζητεῖ τὴν ἐδωτέρον καὶ ἰδανικώτερον
σύμβολον τῆς ἐνώσεώς του. Ἡ κοινὴ δουλεία ἀπῆρει καὶ
κοινὸν τοιοῦτον. Ὑπὸ μίαν σημαίαν, ἀδιάρκον ποίαν καὶ
πόσαν καὶ ποῖων χρωμάτων, πολεμὸν κατὰ τοῦ κοινοῦ
ἐχθροῦ, οὐ ἐπιδέχεται ὅσα καὶ ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν προ-
στατευτικὴν αἰγίδα. Εἶναι ἴσως αὕτη ἡ αἰγὶς τῆς πολεμοχα-
ροῦς Ἀθηνῆς ἐν τῷ ἀγῶνι του. Ἦδε σημαίαν, διὰ ν' ἀπο-
θνήσκουν ὑπ' αὐτὴν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς, ὡς ὑπὸ τὸ σκέπας τοῦ
Ἑθνοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑθνοῦ.

Δύο εἶναι αἱ κυριώτεραι τῶν ἀναπετασθεισῶν τότε
σημαῖων: ἡ ἐν Πάτραις ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ καὶ ἡ τῶν Σπε-
τσῶν τὴν 2 Ἀπριλίου 1821. Αὗται εἶναι καὶ αἱ πρῶται καὶ
αἱ ἐθνικώτεραι. Αὐτὴ ἡ μὲν ἦν χρώματος λευκοῦ, ἱεροθεῖσα
δι' ὅλον τῶν συμβόλων καὶ μονογραμματίων τῆς Φιλικῆς
Ἐταιρίας, ἡ δὲ χρώματος κυανοκρόου, μετ' ἴσης ἐθνικῆς
δυνάμεως ἐμβληματὸν καὶ αὐτῇ, ἀμφότεραι δὲ τὰς Πανελ-
ληνίου τιμῆς λέξεις φέρουσαι: «Ἡ Ἑλευθερία ἢ ὁ θάνατος».

Μολονδὶ δὲ κατόπιν, οὐκ ὀλίγων ἀποχωρώσεων καὶ παραλ-
λαγῶν σημαῖαι ἀνεφάνισαν ἐκ τε τῆς ἐρηφίας καὶ τῶν νήσων,
ἢ μέλαινα ἢ λευκαὶ ἢ ἐρυθραὶ ἢ κυαναί, ἢ μόνη παραδεικτὴ
γενομένη ὡς ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων σημαία ἦτον ἡ ὑπὸ τῆς
πρώτης ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως ψηφισθεῖσα κατὰ τὸν
Ἰανουάριον τοῦ 1822 ἐκ λευκοῦ καὶ κυανοῦ χρώματος, ἔχουσαν
ἐκ τῶν χρωμάτων τῶν ἐν Πάτραις καὶ Σπετσῶν τὸ πρῶτον
κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐνθουσιάζον ἐκείνων σημαίων.

Ζήτημα ἤγερθη ὡς πρὸς τὴν τοιαύτην ἐκλογὴν. Πρῶ-
τος ἀναπετάσας τὴν κυανόλευκον ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ
τοῦ Παπαρηγοπούλου κίππος ἐκ Βάλτου Γέννησις Σταθῆς,
πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀλβῆ, ἀφ' οὗ κατήρτιεν εἰς Σκιάθον στό-
λον καταδρομικῶν ἐξ 70 πλοίων μαζὶ με τοὺς ὑπὸ τοῦ
τράννου ἐκείνου ἀπελαθόντας ἐκ τῆς Στερεῆς ἡδύρας. Τὸ
γεγονὸς ὅμως τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ συντελεσθῇ εἰς τὸν ὑπὸ
τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως κανονισμὸν τῆς σημαίας
μας. Καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, ἰδίᾳ ὅμως διότι οὐδένα
ἔσχεν ὑστερον μνητὴν. Ἡ κυανόλευκος τοῦ Σταθῆ ἦτον ἡ
μόνη τότε, ἡ δὲ Συνέλευσις δὲν ἠδύνατο νὰ προτιμήσῃ
αὐτὴν ἄλλων ἐπισημωτέρων καὶ ἐξ ἐπισημωτέρων γεγονό-
των δοξαζομένην.

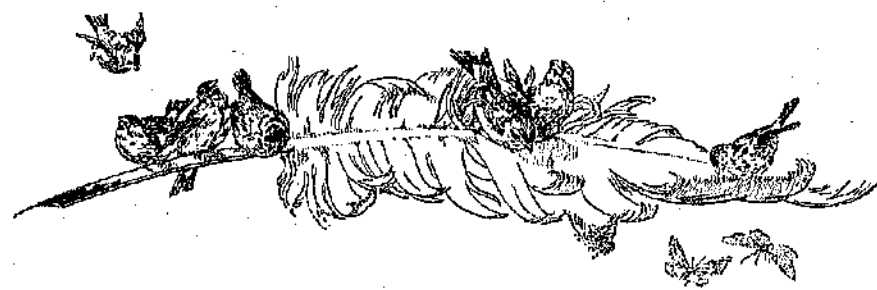
Ὁ μακαρίτης Φίλιππος Ἰωάννου ἐρωτηθεὶς ἐπὶ τοῦ ζητι-
ματος τῆς ψηφίδος τῶν δύο αὐτῶν χρωμάτων, ἀπάντη-
σεν ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς Συνελεύσεως προὔτιμυον ταῦτα
ὡς πρὸς τὸ κυανὸν μὲν, διότι διὰ τοῦτου συμβολίζεται ὁ
ἐν Οὐρανῷ θεός, ἐμπνεύσας καὶ κρατῶνας διὰ τῆς πίστωσης
τὸν ἀγῶνα, ὡς πρὸς τὸ λευκὸν δὲ, διότι διὰ τοῦτου ἐπο-
δολοῦται τὸ ἄγνον καὶ ἄμωμον αὐτοῦ.

Τοιαύτη ἐξηγήσις νομιζομένη ὅτι εἶναι οὐκ ὀλίγον μεταφύ-
σικη. Ἡ ποίησις δὲν δικαιολογεῖ τὸ πρᾶγμα. Τὸ πιθανώτε-
ρον εἶναι ὅτι ἡ Συνέλευσις ἐκείνη ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν ἐν-
μυθε καθὼς τῆς νὰ προκρίνῃ ἐξ ὅλων τῶν ἐν χρῶσι τότε
χρωμάτων τὰ τῶν πρώτων σημαίων, αἵτινες ἐπεφάνισαν
κατὰ τὸν Ἀγῶνα, τοιαῦτα δὲ ἦσαν, ὡς εἵπομεν, τὰ ἐν ταῖς
τῶν Σπετσῶν καὶ Πατρῶν. Καὶ τῆς ἐνεκα βεβαίως προέβη
εἰς τοῦτο, καὶ διότι διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦτου ἐσυμβολί-
ζετο ὅ τε κατὰ ἐρῆν καὶ ὁδολογῶν ἀγῶν τοῦ Ἑθνοῦ. Ὡς
πρὸς τὴν σημαίαν δὲ μόνον δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψεϊ ἡ
ποικιτικὴ ἐκείνη ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου καθηγητοῦ ἐρμηνεία.

Ἡ κατόπιν προσδοκίᾳ τῆς Ἑλλάδος διοικητικῆς ὥριον
ἀκριβέστερον τὰ τῆς σημαίας μας, ἐνθόσασα εἰς αὐτὴν καὶ
τὸν Σταυρὸν καὶ διατέχασα τὸ μὲν ἐμβᾶδὸν αὐτῆς νὰ ἦναι
κυανόν, ὁ δὲ σταυρὸς λευκός, καὶ εἰς ἄλλας τροποποιή-
σεις ὡς πρὸς τὰ ἐμπορικὰ καὶ πολεμικὰ προῦδα. Πάντα δὲ
ταῦτα ἐνέκρινε τὸ Σύνταγμα τοῦ 1827.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἐκ κυανοῦ καὶ λευκοῦ παραλλήλους
ταινίας, φέρεται ὅτι ἐλήφθη ὡς πρότυπον κατὰ τοὺς χρό-
νους ἐκείνους ἡ ἐπίσης παραλλήλοισις Ἀμερικανικὴ
σημαία διὰ λόγους δημοκρατικούς, ὅψ' οὐκ ἔστανε, δύναται
νὰ εἰπῇ, ὅτι ἡ ἐποχὴ ἐκείνη.

..

ΕΝΑΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Α'

Και εκ καθήκοντος, νομίζω, ακόμη οιαδήποτε υπογραφή θα εναρστηθή επί ιστορίᾳ τῶν ἀνθρῶν αποκόν, δι' ἃν ἐγράφησαν «Οἱ ἐρασιτέχναι τῆς ζωῆς» καὶ ἕνα ἐκ τοῦ προχείρου, ὡς τὸ κάτωθι, διάγραμμα τοῦ συγγραφέως τῶν κ. Γ. Πόπ.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ὁ ἐκ γενετῆς δημοσιογράφος, μίᾳς συγγένου δημοσιογραφίας μὲ ὅλα τῆς τὰ χαρακτηριστικὰ ὁ γνησιώτερος ἀντιπρόσωπος, παρουσιάζει τέλειον τὸν τύπον τοῦ Ἀθηναίου. Πιδύνατο νὰ εἴῃ ἐξ ἐποχῆν ἀρχαίων, καθ' ἣν ἐξῆ ὁ Ἀλκιμάδης. Ἡ δὲ ἦτο ἕνα ἀπὸ τὰ συστατικά τῆς. Ἡ ἀγαθότης του ἔχει ὅλην τὴν Ἀθηναϊκὴν Ουμοσκόφιαν τῶν ἡμερῶν μας. Δύναται νὰ σατυροῖ τὰ πάντα ἐνθουσιάζων συγχρόνως, καὶ τὰν ἀπαλιν. Φεύγει δι' ὅλων τῶν ζητημάτων καὶ τῶν ἀκροφασεστέρων. Καὶ ὁμιλῶν καὶ γράφων, διολισθαίνει κατὰ τρόπον περιέργου, ὑπὸ τὸν ὅποιον πάντοτε μένει μία εὐαρέσκεια, μία κυανὴ χρώσις τρυφερότητος.

Σιωπῇ ὅπου πρέπει καὶ ὁμιλεῖ ὅταν πρέπει. Τὸ πρέπει αὐτό, κατ' αὐτόν, ἔαν δὲν συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ἕνα πύραυλον πνεύματος, ὥς ἐπιδείξεις, δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν. Ἡ ἀντίληψίς του ἔχει τὴν γοργότητα καταράκτου. Ἡ ἀπόφασίς εἰς κάθε του πράξιν τὴν παρακολουθεῖ κατὰ βήμα. Οὐτε πολλοστὴν χρόνον πολλάκις δὲν μεσολαβεῖ ὅταν ἀποφασίζῃ, ὡς δημοσιογράφος μάλιστα.

Καταπληκτικὴ ἡ περὶ τοῦ Ἀλλ' ὅχι καὶ σπουδαστικὴ. Βλῖναι ὁ ἀδιάφορος πρὸς ὅλα καὶ ὁ ἐνδιαφερόμενος δι' ὅλα. Μὲ ἴσῃν δύναμιν σκέψεως δέχεται, δι' ἃς ἀκούει καὶ δι' ἃς βλέπει, καὶ ὅλα διέρχονται ἐπάνω του ἀκροθιγώτατα. Βλῖναι μίαν πνοὴν πνεύματος παντοῦ, δι' ὅλων τὰς πράξεων, τὸσον τῆς ζωῆς του, ὅσον τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων. Διὰ τίποτε δὲν κουράζεται, ἐνῷ ὅπ' ὅλα, καὶ τὰ ἐλαχίστα, δύναται κόσμους ἀκόπως ὅλης ὁ ἀνάλυσιν, εἴτε ὡς ἄνθρωπος, εἴτε ὡς δημοσιογράφος, εἴτε ὡς συγγραφεύς, εἴτε ὡς δραματικός.

Ἐμβαδύνει εἰς τὰ πράγματα οὐχὶ κατόπιν ἐρευνῆς ἢ μελετῶν ἀποχούσων ἐλλόγχια. Ἐμβαδύνει ἀπὸ μίαν πύρρον πού συνεδρῇ μὲ τὸ ἄτομόν του ἀναποσπάστως καὶ ἐπιτυγχάνει ἀκόμη καὶ ὅταν σφάλῃ. Σ' ἀγαπᾷ ὡς φίλον του καὶ ἡ ἀγάπη του, ἐνῷ ἐκπέμπει φῶς πρὸ σοῦ, στερεῖται θερμότητος. Σ' ἐλθρεύεται καὶ ἡ ἔλθρα του, ἀργὰ ἢ γρήγορα, δὲ σὲ κόμῃ φίλον του χωρὶς νὰ δῶναι.

Τίποτε εἰς αὐτὸν δὲν φθάνει εἰς ἐμπάθειαν. Βλῖναι ὁλόκληρος, ἐντυπώσεις. Ὅταν γράφῃ, παίζει, καὶ σὺ, ἀναγινώσκων, νομίζεις ὅτι σοβαρεύεται. Ἡ σύνθεσις σοβαρότης δὲν τὸν κατέκτησαν οὐδέποτε. Διὰ νὰ φθάσῃ ὅπου ἔβλεπεν, οὐδὲν κατέβαλεν, εἴτε εἰς κόπους ὀδυνηρόν, διὰ τὸ κόπος τὸν τονώνει, εἴτε εἰς σκέψεις ἐμβριθέας, διότι ἡ ἐμβριθεὶς τὸν κουράζει. Ἐφθασε παίζων μὲ μίαν ἐλαστικότητα πηδηκτικὴν γαλῆς.

Ἐντασιν πρὸς κατάκτησιν οὐδὲν ποτε δὲν καταβάλλει ἢ φυχῇ του. Ὅλα ἐργάζονται μόνον τῶν. Ὑπὸ ἕνα κυανῶν ἐνὸς γέλωτος κατὰστατικῶς ἐοικέναι δὲν κατακτείνει ὡς κατακτείνει τὸν λόγον του ἕνα κατὰστατικόν.

Βλῖναι τὸ ἰδεῖν τοῦ ἐρασιτέχνου τῆς ζωῆς. Διὰ τὸν παρατηρήσῃ ἔχει ὡς τοιοῦτος βάθος πού οὔτε ὁ ἴδιος τὸ γνωρίζει. Μελετᾷ ἐπ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ μελετᾷ αὐτὸς ἑαυτόν.

Νὰ τὸν μισήσῃς μὲ πάθος δὲν σ' ἀφίνει. Διότι οὐδέποτε σὲ προσβάλλει κατηγορηματικῶς καὶ μὲ πλήρες κατηγορίας διάγραμμα. Οὐδέποτε πείθεται. Ἡ ἀντίληψίς αὐτοῦ εἶναι τὸ μέτρον ὅλων τῶν ἀποφάσεων. Ἀπὸ αὐτὴν δὲν φανερώνεται ἡ ἐλλοχία. Πολλὰκις νομίζεις ὅτι πρᾶττει τὴν ἐκ μίσους καὶ αὐτὸς ἔχει ἥδη σκεφθῇ ὑπὲρ σοῦ φιλικώτατα. Κρύβεται ἐπισθεν μετριοφάνειαν, σκαμνίστων, γελώτων, λογοπαιγνίων μ' ἐπιτηδεύματα, ἢ δὲν φαίνεται διόλου ἐπιδιώκων.

Παίζει πολλάκις ρόλον ἀνθρώπου τοῦ μεγάλου κόσμου, ἀλλ' ἡ διαίτησις καὶ ἡ φαειρότης μὲ τὴν ὅποιαν γερμίζει τὸν ρόλον του,

δὲ νὰ διασκεδάσῃ, ἱσοπεδώνει αὐτὸν μὲ τοὺς δημοκρατικωτέρους καὶ λαϊκωτέρους κατὰ τὰ φρονήματα.

Χρὶς διὰ νὰ εἴῃ, χωρὶς κόπον καὶ χωρὶς τύπον. Δὲν πιστεύει ἢ εἰς τὴν στιγμὴν. Αἱ παραδόσεις τῶν συγκινούν διὰ τινὰ λεπτὰ κάποτε. Αἱ περιπέτειαι ἐπίσης, αἱ συγκινήσεις, τὰ ἄλλα. Κ' ἐνῷ τὸν βλέπεις σκεπτόμενον καὶ ὡσεὶ ἀσπύλλωντα, ἀκούεις εἰς ἀντίθεσιν καὶ εἰς κορυφαίαν ὅλων αἰρήνης, καὶ παραδόσεων καὶ συγκινήσεων καὶ ἀλγῶν καὶ σκέψεων, ἕνα γέλωτα κατὰστατικώτατον Σατύρου.

Ὡς αὐτός, δὲ ἤθελε νὰ ᾔσῃ καὶ στυγερίμηνος, ἔστω καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἰδανικωτέρων φιλοδοξιών τοῦ κόσμου. Ἡ φιλοσοφικὴ ἀποψις, ἢν παρουσιάζει παίζων μὲ τὴν ζωὴν καὶ ἀστείονος, ἔχει μίαν ἀλλήθειαν γενναίαν ὡς καὶ ἄλλη τῆς ζωῆς ἀποψις.

Ἦνεται ἥρις ἐπεισοδίων καὶ ἰκανοποιεῖται πάντοτε μὲ τὴν ἐπιτηδεύματα τοῦ αἰνίου του γέλωτος. Τὸ λεγόμενον ἡμεῖς τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔχει δι' αὐτόν: εἰς τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῶν τύπων καὶ τῶν φαινομένων νὰ ἐξευτελίσῃ, κρατῶν τὴν θέσιν του ὡς αὐτὸς γνωρίζει, παίζων, καὶ ἐκ νεοκλέψαν τῶν φαινομένων ἢ τῶν τύπων.

Βλῖναι αὐτὴν ἢ ἀδελφότητος τῆς ἐποχῆς μας ὡς ἄνθρωπος, ἢ ἀσφαλείας τῆς, καὶ κατ' ἐπιπολὴν καὶ ἐκ συναρπαγῆς ὠφελὸν ἢ καπνὸν αὐτῆς. Ἡ δὲ ἡμέραν ὡς ἀνάλυσιν καὶ τι, συνθέσει καὶ τούτων. Αὐτὸς ὁ ἴδιος βαρύνεται καὶ νὰ ἐξετάσῃ καὶ τί εἶπεν, ὅταν τὸ εἶπε πλέον, ἢ τί ἔγραψε, ὅταν τὸ ἔγραψε.

Τοῦ ἀρκεῖ ὅτι, λέγων ἢ γράφων, ἐφυγεν ὅλους τοὺς σκοπέλους πού ὑποπτεύσεν. Ὡς, εἴτε λόγῳ, εἴτε ἔργῳ του, ὅλα σπάζων καὶ ἀπὸ μίαν τρυφερότητα ἐλατρών ὡς ἄνθρωπος. Δὲν σὲ κρατεῖ. Φεύγει πρὸ αὐτοῦ, φανταζόμενος καὶ εἰς εὐφραντὸν τοῦ κόσμου τούτου, καὶ εἰς τρυφερόν, καὶ εἰς ἀναεῖον ὡς φυσικὸς πού φεύγει.

Βλῖναι ἢ ἀδυναμία τοῦ αὐτοῦ, ἢ δύναμὶς του. Ἀπὸ μακρὴν βλέπε τον. Ἡραὶς τότε ὡς τὸ κυανῶν τὸ φεῦδός μὲν, ἀλλ' ὡραῖον τ' ὁὐρανόν. Βλῖναι τεχνίτης εἰς ὅλους τοὺς τόνους τῆς φωνῆς του, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς χαλεπότητος του, οὐκ ὀκνῶν καὶ ὅταν μονολεκτικῶς σοῦ ἀπαντῇ εἰς ἐρώτησιν. Σ' ἀφίνει νὰ μαντεύσῃς τὰς διαθέσεις του τότε ἢ τὰ αἰσθηματὰ του, ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ νὰ φεύγει μὲ ὅσην ἀδιαφορίαν καὶ τὸ ὅχι.

Καρδὶαν δὲν ἔχει ποτὲ δι' ἕνα, οὐδὲ τὰς Κυρίας δὲ πάντοτε, ὑπερθυμῶν ἕνα τινὰ ἀεὶ ἰσχυρὸν βιβλίον. Βλῖναι ἐκ φύσεως; Βλῖναι ἐξ ἐπιδείξεως; Βλῖναι ἐκ καταγωγῆς; Βλῖναι ἐξ ἐπαγγελματίας;

Ἐξοικίζει τὸν ἕνα μ' αὐτὴν ἐκ τῶν πολλῶν. Ἡρᾶς ὅλους διακρίνεται καὶ ξεχωρίζει κατ' ἀναλογίαν τῶν ἐντυπώσεων πού τοῦ παράγουν στὴ ζωὴ τὰ πρόσωπα.

Βλῖναι εὐγενῆς, φιλόφρον, περιποιητικὸς, εὐχαρῆς, ἡρόδης. Ἡρᾶς τὰς Κυρίας δὲ πάντοτε, ὑπερθυμῶν ἕνα τινὰ ἀεὶ ἰσχυρὸν βιβλίον. Βλῖναι ἐκ φύσεως; Βλῖναι ἐξ ἐπιδείξεως; Βλῖναι ἐκ καταγωγῆς; Βλῖναι ἐξ ἐπαγγελματίας;

Β'

Ἦναι οὕτως ἐπιπόλαιος βαθύς, ὡς εἶναι τῆς σημερινῆς μας γενεῆς ὁ Ἕλλην, ἕνας οὕτως ἐρασιτέχνης τῆς ζωῆς μέσα εἰς τὴν ὅπου ὅλα λησιμονεύονται ἢ παρέρχονται, χωρὶς ν' ἀφίχων ἴσῃ τῆς διαβάσεώς των, μέλεις ἐποχῆς καὶ αὐτός, ὡς ὅλοι μας, χωρὶς χαρακτηριστὰ καὶ χωρὶς εἰρησμία, τί περιέργου εἶναι ἔαν ἐπιλοδοῖσῃς νὰ γείνῃ καὶ τοῦ θεάτρου ἐρασιτέχνης.

Κ' ἔγραψε «Τοὺς ἐρασιτέχνους τῆς ζωῆς». Ἡ ἑλληνικὸν πνεῦμα, λαμπροῦσιν πνεῦμα, ἐξελληνισθῇ, ὥστε νὰ γείνῃ εἰς αὐτὸν δευτέρῳ φύσει, ὥστε νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἐντεῖθεν νὰ σὲ λέγῃ: οὐδένα ἐμμήθη, καὶ νὰ σὲ λέγῃ ἀλλήθειαν τοιοῦτο πνεῦμα ἐρασιτέχνης τὸ ἔργον του.

Ἦναι μόνον, χωρὶς οὔτε κομμοδὶν νὰ ᾔσῃ, οὔτε φάρσα, οὔτε δράμα, οὔτε παίγιον, καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Βλῖναι κατὰ εἰς ὅλων τούτων ὡς κατὰ εἰς ὅλων τούτων εἶναι καὶ ὁ ἴδιος ἐν τῇ ζωῇ. Δὲν

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΟΠ

(Ἡπειρωτικὸν δῶγμα βροβευθῆν).

ἔφθασε μέχρι τῶν ὁρίων μιᾶς ὠφελῆς φιλοδοξίας ὁ σκοπὸς του, διὰ νὰ γράψῃ. Στοιχηματίζω ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀγνοεῖ πῶς ἐγράφη καὶ διατῇ. Τώρα βλέπει τὸ διατῇ καὶ τώρα ἐνθυμεῖται τὸ πῶς.

Ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῶν προσώπων καὶ τὰς καθόλου σέσεις των φαιρᾷται μίᾳ λεπτότης πνεύματος, ἢν ἀπέφυγε νὰ ἐπιδείξῃ ἐκ τῶν λόγων των. Βλῖναι ἕνας παιγνιδιάρης τῆς ζωῆς δι' ὅλων τῶν γραμμῶν τοῦ ἔργου του. Καὶ μάλιστα ὑπερθυμῶν τὸ τέλος αὐτοῦ, μ' ἕνα ἡθικὸν ἀπόφθεγμα, τὸν ἄνθρωπον τῆς παραδόσεως.

Δὲ τὸν δαιμόνιον τίτλον του δὲν ἱκανοποίησεν ἐκείνους οἵτινες ὅπ' αὐτὸν ἐνόμιζον ὅτι δὲ ἐβλεπον κομμοδομένην μίαν φιλοσοφικὴν ἐρασιτέχναν τῶν ἐγκοσμίων ὅλων. Ὑπερθυμῶν αὐτοῦ καὶ περιωρῆς, ὡς τέλειος κοσμικός τῶν αἰθουσῶν μας, νὰ γαρὰ κτηρίσῃ ὡς ἡμῶν τὸν γάμον μόνον, καὶ μόνον τοὺς ἐρασιτέχνους τούτους νὰ παρουσιάσῃ.

Ἄλλ' οὔτε τοιμητὸς ὑπῆρξε στηλιτεύων ἢ κομμοδοῦν ἢ στιγματίζων. Μία συγγραφικὴ δειλία, ἢν αὐτὸς ἴσως δὲ ἔλεγεν ἐπιφυλακτικότητα, ἀπνέει τὸ ἔργον του. Διότι τίποτε σχεδὸν ἐν αὐτῷ δὲν εἶναι χαρακτηριστικόν. Καὶ διὰ νὰ ᾔσῃ βέβαια, χρειάζεται τολμῇ. Ἐκτός ἐνός τοῦ ἥρωος, τοῦ παραστῆτος τῶν αἰθουσῶν, ὑπερθυμῶντος παρόμοιον τῶν Ἀδιαφρόνων τοῦ Γάσπαρ, οἱ ἄλλοι ὅλοι ἐργάζονται καὶ φεύγουν σὰν σκιά.

Ἡ δὲ ἡμέραν καὶ ἡμέραν καὶ ἡμέραν πρὸς τὸ Κοινὸν ἢ τὸ Βασιλικόν του Θεάτρου. Ἄλλ' οἱ χαρακτηριστὸς ποτὲ δὲν ἔμειναν ἀγνοημένοι ἐκ τοιοῦτο τινὲς σεβασμοῦ διὰ κανένα τῶν μεγάλων κομμοδοῦν τοῦ κόσμου.

Ἦναι ἕνα εἶδος συζόγου καὶ ἕνα εἶδος θαυματουργοῦ ἐνσταναίνε, πού σ' ἀφίχων κεχρησμένον ἢ θαυμάζοντα. Ὁ πρῶτος περὶ γελοῖος, χωρὶς βέβαια ὁ συγγραφεὺς νὰ δῶναι τοιοῦτον νὰ τὸν παρουσιάσῃ. Τὸ δεύτερον γίεται πρωτοτυπώματα — τὴν πέτραν τῆς «Τύχης τῆς Μεροῦδας» εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἐμμήθη — ὁ

Γκεσουλῆς λέγονταν ἐκείνο τὸ λαμπρὸ σκυλί.

Τ' ὄνομα τοῦ Γκεσουλῆς ἔχουν ὅλα τὰ σκυλιὰ, πού εἶναι σ' ὅλο τὸ κορμὶ μαύρα, καὶ ἄσπρα μόνον στὸ λαιμό, ἀπὸ τὸ κάτω μέρος καὶ στὴν κοιλίαν. Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ χρωματισμοῦ τῶν σκυλίων ἔχει λευκώματα καὶ στὰ ποδάρια, πότε καὶ στὰ τέσσερα καὶ πότε σὲ λιγώτερα καὶ κατὰ καστανὲς γραμμὰς κατὰ ἀπὸ τὰ μάτια.

Τώρα, γιατί τὰ σκυλιὰ πού ἔχουν αὐτὸν τὸ χρωματισμὸ λέγονται γκεσουλῆδες, δὲν μπορᾷ νὰ σὲ τὸ εἰπῶ, εἶναι ξένο πρὸς τὸ θέμα μας, καὶ ἔρχομαι στὸ Γκεσουλῆ μου.

Ἡ ἱστορία, πού θὰ σὲς διηγήθῃ τώρα ἔχει γείνει στὴν Ἠπειρο, καὶ λέγῃ ἱστορία, γιατί τὸ δῶγμα μου εἶναι ἀληθινὸ καὶ δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια πού ἔχει γείνει τὸ πρᾶγμα.

Ὁ Γκεσουλῆς, μικρὸ κουταβάκι, πρὶν ἀνοίξῃ ἀκόμη τὰ μάτια του, εἶχε ῥιχτῇ στὸ βάρανκα, εἶδος Καάδα τοῦ χωριοῦ, μ' ἄλλα ἔξῃ ἐφ' ὅσον ὁμογενήτα ἀδερφάνια του, γιατί ὁ ἀφέντης τῆς μάννας του ἔβαλε ὅλα τὰ κουταβάκια τῆς, πού τοῦ εἶχε γεννήσει ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ψηλὰ σ' ἕνα λυκοτόμαρο καὶ δυὸ κουτάβια, πού ἀπ' ὅλα πλὴν πρῶτα συνταράχθηκαν καὶ σήκωσαν τὴ μούτη τους ἀπάνω, καὶ ἔβγαλαν ἕνα μικρὸ γουρλητό, τὰ κράτησε νὰ βυζαίνουν ὅλο τὸ γάλα τῆς σκυλομάννας, γιατί αὐτὰ τὰ κουτάβια γέγονται φοβερά καὶ ὡς μαντρόσκυλα, καὶ ὡς αὐλοσκυλα, καὶ τ' ἄλλα τὰ πέταξε στὸ βάρανκα κρυφὰ ἀπὸ τὴ μάννα τους, πού σ' ἀγαποῦσε ὅλα ἴσως ἢ καμμένη, καὶ εἶχε γιὰ τὸ καθένα καὶ ξεχωριστὸ βυζὶ στὴν κοιλίαν τῆς.

Ὁ Γκεσουλῆς, φαίνεται, δὲν εἶχε πᾶσι τίποτε ἀπ' τὸ βίβλιό του κάτω στὸ φοβερὸ γκερμενὸ καὶ κατώρθωσε νὰ ζήσει ἕνα ὁλόκληρο μερονύχτι μέσῃ στὸ βάρανκα, ὅταν ἕνας κυνηγός, ὁ Λέντζος, κυνηγῶντας ἀγρίμια, πέρασε ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

ἔβλεπεν, ἕνα σῶμα ἀψυγὸν ἐκεῖ, περὶ ὃ στρέφονταν ἡσυχὰ στὴν ἀρχή, δαιμονιωδῶς στὸ τέλος, οἱ ἥρωες του.

Στὸ τέλος λησιμονεῖ αὐτοὺς πλανωμένους εἰς τὰς ἐπαρχίας μὲ ταχύτητα ἑλληνικοῦ συρροῦ. Διότι πολὺ ἀργά, ἀγωνιωδῶς ἀργά, παρουσιάζονται ἕκαστος, διὰ νὰ πληρῶσουν τὰς ἀπορίας τοῦ κόσμου.

Ἦναι ἐπεισοδίων ἀναπτύσσει εἰς πράξεις τρεῖς. Μίαν σκηνὴν μόνον, μέγας κομμοδοῦσας ὁ ἀπετέλει ἐκ τοῦ θέματος του. Ἦναι ὅπ' ὅψεϊ του τὴν πραγματικότητα τῆς Νεοελληνικῆς ζωῆς ὁ συγγραφεὺς, ἐνῷ τὰ ἐπεισοδία μεταβάλλονται πολλάκις εἰς περιπετειώδεις κομμοδοῦσας. Καὶ ὡς γνήσιος Ἀθηναῖος τὴν ζωὴν αὐτὴν ἀντέγραψε.

Ἄλλ' ὅχι καὶ αὐτὴν μὲ τὴν δημοτικὴν ζωὴν τοῦ συγγραφέως, τὴν ἐμφυγώνουσιν τὰ πρόσωπα, ἀρῶντα ἢ λαλοῦντα. Ἡ γοργότης τοῦ διαλόγου μόνον, δὲν εἶναι ἱκανὴ ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ζωὴν ἐκείνην. Ὁ κ. Γ. Πόπ εἶναι, ὡς εἶναι ἐρασιτέχνης τῆς ζωῆς, καὶ ἐρασιτέχνης τῆς κομμοδοῦς.

Καὶ τώρα μποροῦμε τάχα νὰ ἐπαναλάβωμε τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο καὶ ἡμεῖς: ὡς ἐλπίσαμε καλλίτερα διὰ τὸ μέλλον; Μποροῦμε! Ὁ ἀνομόνομος αὐτὸς πρέπει νὰ μᾶθῃ ὅτι, ἀπὸ ἔχει τὴν δύναμιν, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ὑπομονητικωτέραν θέλησιν, νὰ ἐργασθῇ. Τοῦ ἐρασιτέχνητος τὸ ἀνάβλημα ἄς τὸ ἀποβάλῃ, τοῦλάχιστον διὰ τὸ θεάτρον. Ὁ κόσμος τῶν γυναικῶν, ὡς φεμινίστας καὶ αὐτὸς, δὲ παισίῃ ὅτι παρουσιάζει, ἐκτός τοῦ γάμου, καὶ ἄλλο ὠφελωτέρας κομμοδοῦς στάθιον. Διὰ μίαν ἀριστοκρατικὴν ἀσφαλῆ καὶ ἀόριστον, καὶ ἡθικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ ἐξ αἵματος, πνεῦμα γνήσιον ὡς τὸ ἴδιόν του καὶ ἐφευρετικόν, ἔαν τὸ ἰσχυροποιήσῃ μὲ τὴν θέλησιν τὴν εὐσυνείδητον τοῦ συγγραφέως, δὲ παισίῃ ὅτι ὑπάρχουν βέλῃ δυνατώτερα, σπαρακτικώτερον τὸ σκῆμμα βάλλοντα, εἰς τὸν κόσμον.

Ὡς τύπος εἶναι εἰς τὸ ἰδεῶδες τύπου συγχρόνου Ἀθηναίου. Μὲ ἐλαχίστην ὁσίαν αὐτοῦ ὡς γείνη καὶ ἰδεῶδες συγγραφέως τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου του.

Δ. Α.

πὺ βρισκόντανε ῥιγμένο καὶ γουρλιῶνταν τὸ καμμένο ἀπὸ τὴν πείνα καὶ ἀπὸ τὸ κρύο. Ὁ κυνηγὸς τὸ εἶδε νὰ παραδέρνῃ ἔτσι τὸ καμμένο τὸ κουταβάκι μέσα στὴν ἑρμιά, τὸ λυπηθῆναι, καὶ ἔσφυε καὶ τῆμασε ἀπὸ καταγῆς καὶ τίββαλε μέσα στὸ κυνηγητικὸ του τὸ σακκούλι. Ὑστερὰ ἀπὸ λίγη ὥρα βρέθηκε σ' ἕνα μαντρί κοντὰ, πού εἶχε γαλάριον γιδοπρόβατα. Ἐκεῖ ζήτησε λίγο γάλα καὶ ὁ πιστικός ἀρμεξὲς τὸ βυζὶ μινῆς γίδας μέσα στὸ στόμα τοῦ κουταβιοῦ. Ἐκείνη τὴ στιγμὴν, ἄμα τὸ γάλα μπῆκε στὴν κοιλούλα του, τὸ κουταβάκι ἀνοίξε γιὰ πρώτη φορὰ τὰ μάτια του καὶ ἀπὸ φυσικὸ του καίταξε κατὰ-

ματα τὸν κυνηγόν, καὶ ἔκανε σὰ νὰθελε κατὰ νὰ τοῦ εἰπῇ, ἀλλὰ τί νὰ τοῦ ἔλεγε ἕνα τέτοιο ἄλογο ζῶο;

Νὰ μὴν τὰ πολυλογώμε, σὲ τρεῖς-τέσσερες μῆνες ἀπανωθὶ ἐκεῖνο τὸ κουταβάκι εἶχε γίγει ἕνα ὠραῖο καὶ ἔξυπνο σκυλάκι, πού εἶταν ὁ μεγαλύτερος φύλακας τοῦ σπιτιοῦ.

Μέσα στὸ σπίτι τοῦ κυνηγοῦ εἶταν πολλοί, ἄντρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά, ἀλλὰ τὸ γκεσουλῆκι δὲν καὶ ἀγαποῦσε ὅλη τὴν οἰκογένειαν καὶ ὅλο τὸ σπίτι καὶ ὅλα τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ, ὡς καὶ τὲς κόττες ἀκόμη—γιατὶ μίᾳ μέρᾳ ῥίχτηκε νὰ ἐσκήσῃ ἕνα γειτονικὸ πτερινόν, πού κυνηγοῦσε ἕνα πτερινόν τοῦ σπιτιοῦ καὶ μόνο πρόσφατος νὰ τοῦ βγάλῃ τὴν οὐρά—ἀγαποῦσε πλὺσιον ἀπ' ὅλους τὸν κυνηγόν. Ὅταν ἐμπαινε ὁ κυνηγὸς μέσα στὸ σπίτι τὸ γκεσουλῆκι χοροπηδοῦσε ἀπ' τὴ γαρὰ του καὶ ῥίγνονταν ὡς ἀπάνω σὰ νὰχε φτερά. Τέλος πάντων ἐκεῖνο τὸ ἐκδοτο κουταβάκι σ' ἐφ' ὅσον ὀχτὼ μῆνες ἀπανωθὶ, ἀπὸ γκεσουλῆκι, ἔγινε ἕνας λαμπρὸς γκεσουλῆς, καὶ σ' ὅλο τὸ χωριό, λέγοντας «Γκεσουλῆς» ἀφ' ὅτου ἐννοοῦσαν!

Σ' αὐτὸ ἀπάνω ὁ εὐεργέτης τοῦ Γκεσουλῆ, ὁ πολυαγαπημένος του ἀπ' ὅλο τὸ σπίτι, ἔκρινε ἕνα πρᾶν γιὰ τὴν ξενιτειά.

“Όλο τὸ σπίτι κι’ ὅλοι οἱ χωρικοὶ συμπροβοδοῦσαν τὸν ξενιτεμένο στὸ σύνορο τοῦ χωριοῦ κι’ ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη φουντωτὴ κρυδιὰ γένονταν ὁ πικρὸς ξεχωρισμός!”

Τὶ δάκρυα, τί σιγολάματα, τί ἀναστεναγμοὶ ἀπὸ τὴ γριὰ-μάννα κι’ ἀπὸ τὰδε φροξάδερα, καὶ τί λύπη καὶ κατῆφαι ἀπ’ ὅλο τὸ χωριό!

Τὸ ὕστερο σταυρωτὸ φίλημα καὶ σφιχταγκάλισμα εἶταν τῆς πικραμένης τῆς μάννας καὶ τὸ τελευταῖο κατεσθδιασμά τῆς πανώριας καὶ περικαλλὲς γυναικίαις του!

Ἡ ξενιτεμένη συνοδεία τράβησε μπρὸς καὶ χιώθηκε μέσα σ’ ἕνα σκαπέτημα κι’ οἱ σπιτιῶν, συγγενίδες, γειτόνοι, φίλοι καὶ λοιποὶ χωρικοὶ γύρισαν πρὸς τὸ χωριό, ἀλλὰ... λίγο ἔλειψε νὰ λημονήσωμι τὸν κατημένο τὸν Γκεσούλη... — ἕνα σκυλὶ — ὁ Γκεσούλης στάθηκε, καθισμένος στὰ δύο μπροστινὰ του ποδάρια κι’ ἔβαλε μάτι γιὰ τὸ δρόμο τῆς ξενιτεμένης συνοδείας, ἐνῷ κάποτε γυρίει καὶ κύτταζε καὶ τοὺς ἄλλους, ποὺ γυρίζανε στὸ χωριό.

Σὲ λίγο, ποὺ κρύφθηκαν κι’ αὐτοὶ, πίσω ἀπὸ μιὰ βαχούλα ὁ Γκεσούλης ἄρχισε νὰ γυρίζῃ γλήγορα-γλήγορα τὸ κεφάλι του πότε πρὸς τὸ δρόμο, ποὺ εἶχε πάρει ὁ ξενιτεμένος εὐεργέτης του, καὶ πότε πρὸς τὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ, σὰν πετροπέρδικα, ποὺ φοβᾶται νὰ μὴν τὴν σκιάσῃ τὸ γράκι, καὶ σὲ τέλος ἔκαμε ἕνα τίναγμα ξαφνικὸ κι’ ἀκολούθησε τὸ δρόμο τοῦ ξενιτεμένου!

Πέρασαν τέσσερα ἀμέρια χρόνια ἀπὸ τότε. Ὁ ξενιτεμένος κυνηγός, ἀφοῦ ἔκαμε καλὸ πουργί, ξεκίνησε γιὰ τὴν πολυπόθητη πατρίδα, μαζὶ μὲ τὸν ἀγαπημένο του τὸν Γκεσούλη.

Στὸ ξεκίνημα τοῦ κολλήθηκε κι’ ἕνας χωριανός του, ποὺ ἡ τύχη δὲν τὸν εἰς εὐνοήσει καθόλου. Λέγονταν Φετάνης. Αὐτὸς γνώριζε πόσο παχὺ εἶταν τὸ πουργί τοῦ Λέντζου. Φτάσανε μαζὶ στὴν Ἄρτα. Ἐκεῖ ὁ Λέντζος εἶδε ἕνα ὄμορφο μουλάρι κι’ ἀποφάσισε νὰ τ’ ἀγοράσῃ γιὰ τὸ σπίτι. Τ’ ἀγόρασε, καὶ τ’ ἄλλο τὸ πρῶτὸ ξεκίνησαν αὐτὸς καθάλλα, κι’ ὁ Φετάνης μὲ τὸν Γκεσούλη πεζοί. Ὁ δρόμος ἀπὸ τὴν Ἄρτα ὡς τὰ Γιάννινα εἶναι μιὰ ἀμέρια μέρα.

Νὰ νὰ φτάσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν Ἄρτα στὰ Γιάννινα σὲ μιὰ μέρα πρέπει νὰ κινήσῃ πρῶτὸ καὶ νὰ μὴ χάσῃ ἀπομνήσῃ στὸ δρόμο. Τὸ χωριὸ τῶν ξενιτεμένων εἶταν ἄλλες ἑξὶ ὥρες πέρα ἀπὸ τὰ Γιάννινα. Ὁ Φετάνης στὸ δρόμο ἀρρωσταίνει ἀπὸ πονόκοιλο, καὶ τὸ πῆγαινε αστάσου ἰδῶ καὶ στάσου ἐκεῖ. Ὁ Λέντζος καὶ διότι τὸν ἐλυπήθη καὶ διότι ἤθελε νὰ φτάσῃ τὸ βράδυ στὰ Γιάννινα, κατέβηκε ἀπὸ τὸ μουλάρι κι’ ἔβαλε αὐτὸν καθάλλα, ἀλλ’ ὁ ἀρρωστος κοντοβαστοῦσε τὸ μουλάρι, λέγοντας ὅτι τὸ γοργοπερπάτημά του τοῦ μεγάλωνε τὸν πόνο. Νὰ μὴν τὰ πολυλογούμε, δταν ὁ ἥλιος κοντοβασίλευε, ἡ συντροφιά βρισκότανε τρεῖς ὥρες μακριὰ ἀπὸ τὰ Γιάννινα. Ἐἴταν Ἀύγουστος μῆνας καὶ τὸ νυχτοπερπάτημα πλὴν εὐχάριστο.

Ἀπὸ λίγο-λίγο ὁ ἥλιος κατέβηκε φλογερὸς πίσω ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου, σέροντας πίσω του ὀλόκαρπὴ χρυσὴ οὐράνια λίμνη. Ἀλλο-λίγο πάλι ἐκεῖνη ἡ χρυσὴ λίμνη ἔγινε γαλινὴ, κι’ ἡ γαλινὴ μολυβένια, τ’ ἀστέρια ἀρχίζανε ν’ ἀνάβουν ἕνα-ἕνα στὸν οὐρανό, κι’ ἡ νύχτα ἀγκάλιαζε τὸν κόσμο μὲ τὰ κατωμέλανα φτερά της. Τότε ὁ Φετάνης γυρίζει καὶ λέγει στὸ Λέντζο, ποὺ ἐργότανε ἀπὸ πίσω τραγουδώντας:

— Ἔλα νὰ κοιταλλήμεις, γιατί μ’ ἄφες ὁ πόνος.

Σταμάτησε τὸ μουλάρι, κατέβηκε ὁ Φετάνης κι’ ἀνέβηκε Λέντζος. Σακοιλούθησαν ἔτσι τὸ δρόμο ὡς μιὰ ὥρα, δταν ἐφτάσανε σὲ μιὰ ράχη, ὅπου εἰς φαίνονταν τὰ Γιάννινα μέσα στὴ σκοτεινιά τῆς νύχτας μὲ τὰ πολλὰ τοὺς φῶτα, σὰν ἀπέραντο πᾶπλωμα κεντημένο μὲ χρυσὰ ἀστέρια. Σ’ αὐτὴ τὴ μεριά ὁ Φετάνης λέγει τοῦ Λέντζου: — Ἔχεις ἕνα τσιγάρο; Ὁ Λέντζος σταμάτησε κι’ ἔβγαλε ἕνα τσιγάρο, ὁ δὲ Φετάνης ζυγώνοντας τοῦ δίνει μιὰ μαχαίριὰ στὰ πλευρά...

— Ἀπιστο σκυλὶ μ’ ἔφαγες!

Πρόρτασε νὰ εἰπῇ ὁ Λέντζος, κι’ ἔπεισε καταγῆς νεκρός.

Ὁ Γκεσούλης ἔτρεξε στὴ φωνὴ τοῦ ἀφέντη του καὶ στὴ στιγμή ποὺ ὁ φονιάς ἀπλώνει τὸ χέρι του νὰ βρῇ τὴ γεμάτη σακκούλα, τὸ στόμα τοῦ πιστοῦ σκυλιοῦ τοῦ τ’ ἀρπάξει. Σκυλὶ καὶ φονιάς πάλεξαν ὁ ἕνας μὲ τὸ φονικὸ μαχαίρι, κι’ ὁ ἄλλος μὲ τὰ δόντια του μοναχά. Ὁ φονιάς βάσταξε τὸ πάλμα κι’ ὁ φονιάς, βλέποντας ὅτι δὲν μπορούσε νὰ βάλῃ χέρι στὸ πτώμα καὶ νὰ τοῦ ἀρπάξῃ τοὺς κόπους καὶ τὸν ἰδρωτὰ τέσσερων χρόνων, ἀναγκάστηκε ν’ ἀπομακρυνθῇ καὶ νὰ φύγῃ. Ἰννοεῖται πὺς ἂν εἶχε ὁ φονιάς ἕνα πιστόλι θὰ ἐκπλύνονταν κι’ ὁ Γκεσούλης νεκρὸς στὸ πλάγι τοῦ ἀφέντη του.

Φεύγοντας ὁ φονιάς, ὁ πιστὸς Γκεσούλης ζύγωσε τὸ νεκρὸ, στρώθηκε καταγῆς καὶ βάζοντας τὸ κεφάλι του ἀνάμεσα στὰ μπροστινὰ του πόδια, ἄρχισε τὸ πένθιμο οὐρλήσθ, ὡς τὸ πρῶτ, κλαίοντας τὸν πολυαγαπημένο του ἀφέντη, τὸν εὐεργέτη του!

Ἐκεῖνο τὸ πρῶτὸ μιὰ συνοδεία χριστιανῶν, ἀπὸ τὰ πλησιόχωρα, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ἄλλοι καθάλλα κι’ ἄλλοι πεζοί, παγαίνοντας γιὰ τὰ Γιάννινα, ἔπεισε ἀπάνω στὸ μέρος ποὺ ἔγινε τὸ κακούργημα.

Βλέποντας αὐτὸ συσκέφτηκαν, κι’ ἀποφασίσανε νὰ φορτώσουν τὸ νεκρὸ στὸ μουλάρι του, ποὺ βουσκοῦσε ἀμέριμον ἐκεῖ κοντὰ καὶ νὰ τὸν πᾶνε στὴ Μητρόπολη. Ὁ Γκεσούλης δὲν ἔκαμε καμμιὰ ἀντίσταση, κι’ ἀκολούθησε τὴ νεκροπομπή μὲ τὸ κεφάλι κάτω καὶ τὴν οὐρὰ στὰ σκελῖνα, βυθίζοντας στὸ πλάγι τοῦ μουλαριῦ, ποὺ εἶχε φορτωμένο τὸν ἀφέντη του.

Στὴ Μητρόπολη, ὅπου ξεφορτώθηκαν τὸ νεκρὸ, κι’ ὅπου παρεβρέθησαν κι’ ἀντικρῶσται τῆς Ἀρχῆς, ἔγινε σηματικὴ ἔρευνα καὶ βρέθηκαν ἀπάνω του διακόσιες τόσες λίρες, κι’ ἕνα γράμμα τῆς γυναικίαις του, ἀπὸ τὸ ὅποιο γνωρίζτηκε ὁ σκοτωμένος ποῖος εἶταν κι’ ἀπὸ ποῖο χωριὸ κατέγινταν.

Ἀμέσως εἰδοποιήθηκαν τ’ ἀδελφὰ του κι’ ἡ μαυρισμένη ἡ γυναικίᾶ του, κι’ ἦρθαν κι’ ἔβλεψαν τὸν ἀνθρώπο τους καὶ πῆραν τὰ χρήματα, τὸ μουλάρι μὲ ὃ τὴν εἶχε φορτωμένο, καὶ τὸν πιστὸ τὸ Γκεσούλη καὶ πῆγαν στὸ χωριό.

Δυὸ-τρεῖς μέρες ὑστερότερα παρυνισάτηκαν στὸ χωριὸ κι’ ὁ Φετάνης κι’ ἔκαμε κι’ αὐτὸς πῶς λυπώοντανε γιὰ τὸ φονὶ τοῦ Λέντζου. Δὲν ἀπόκρυψε ὅτι ξεκίνησανε μαζὶ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὅτι βρήκανε μαζὶ ἀπ’ τῆς Ἄρτας τὸ γιγύρι, κι’ ὅτι, ἐνῶ ἐκεῖνος τράβηξε γιὰ τὰ Γιάννινα, αὐτὸς λοζυδρόμησε γιὰ τὴν Πρεβέζα, μὲ τὴν ἰδέα νὰ βρῇ ἐκεῖ καμμιὰ δουλειά. Ὅλοι πίστεψαν τὰ ψεύτικα τούτα τὰ λόγια, διότι κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι αὐτὸς εἶταν ὁ φονιάς. Τὴν ἰδίαν μέρα πῆγε καὶ στὸ σπίτι τοῦ Λέντζου νὰ παραγορήσῃ, κι’ ἐκεῖ ποὺ ἀνέβαινε τὴν σκάλας τὸν δεκλήθηκε ὁ Γκεσούλης ποὺ κοιτόντανε θλιμμένος σὲ μιὰν ἄκρη τῆς αὐλῆς. Ἐρμήσε ἀπάνω του σὰ μολύβι καὶ τοῦ βήτησε. Φετάνης καὶ Γκεσούλης κουτρούβαλιστήκανε στὰ σκελῖνάκια. Ἐτρίβανε νὰ τοὺς ξεχωρίσουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τοῦ σπιτιοῦ, ὁ δὲ Φετάνης γιὰ νὰ γλυτώσῃ, ἔβγαλε τὸ φονικὸ μαχαίρι νὰ χτυπήσῃ τὸ Γκεσούλη. Ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἕνας ἀπ’ τοὺς Λεντζαίους ἀρπάξει τὸ μαχαίρι καὶ παρατηρεῖ ἀπάνω του κορισμένα αἱματὰ τοῦ φόνου. Βλέποντας ὁ Φετάνης τὸ φονικὸ μαχαίρι στὰ χεῖρα τοῦ ἀδερφοῦ τοῦ φονεμένου καὶ νομίζοντας ὅτι κάποιος τὸν εἶχε προδώσει φώναξε:

— Ἐστρεῖξ! ἔστρεῖξ! Ἐγὼ τῶκα καὶ σὺς νὰ μὴν τὸ χάνετε!

Ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ ἀδερφὸς τοῦ φονεμένου, κι’ ἀπὸ τὸ αἶμα τὸ κορισμένο τοῦ μαχαίριου κατάλαβε ὅτι εἶχε μπροστά του τὸ φονιὰ τοῦ ἀδερφοῦ του καὶ ἀρπάξαντάς τον ἀπὸ τὸ λαιμὸ τοῦ εἶπε μ’ ἀγριεμένα μάτια:

— Φονιά! Ὡς μὲ τὸ αἶμα τοῦ ἀδερφοῦ μου!

Ὁ Γκεσούλης, ἀφοῦ ἔσωσε τὴν περιουσίαν τῶν ὀρφανῶν, μὴν ἀφίσταντας τὸ φονιὰ νὰ γυθίσῃ τὸ πτώμα, κι’ ἀφοῦ ἀνέκαλυψε τὸ φονιὰ, κι’ ἔκαμε τέλει τὸ κολλήμῳ του, σὰ νὰ εἶταν ἄνθρωπος, ψάφανε ἀπάνω σὲ σφάκιντα μέρες.

Πολλοὶ εἶπαν πὺς ψάφανε ἀπ’ τὴν ἑλπίδα του.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Η ΚΑΤΑΣΤΟΦΗ ΤΗΣ ΚΕΜΑΧΑΣ

Ὁ σεισμός ὁ καταστρέψας, ἐν μιᾷ ὥρᾳ τὴν Κεμάχαν, πόλιν κατεμένην πέραν τοῦ Καυκάσου καὶ ἔχουσαν 30,000 κατοίκων, εἶνε εἰς ἐκ τῶν φοβερωτέρων τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία ἀνέφερε μέχρι τοῦδε.

Ἡ Κεμάχα εὐρίσκειτο εἰς θέσιν πολλὴ ὑποκειμένην εἰς σεισμούς, περὶ τὰ 90 χιλιάμετρα πρὸς δυσμὰς τοῦ Βακού. ἐν μέσῳ πεδιδόου, εἰς ἔδαφος βραχώδες καὶ πηλῶδες, ὅπου ἀναδύεται ἀφθόνηος τὸ πετρέλαιον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος μόνον αἰῶνος, πεντάκις καταστράφη ἐπὶ σεισμῶν, τῶ 1806, 1826, 1847, 1849 καὶ 1850, ἀλλ’ ἀνηγγέσθη πάλιν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων της.

Τὴν 31 τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου, τὴν πρώτην μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, καθ’ ἣν στιγμήν ἡ κίνησις ἐν τῇ πόλει ἦτο ζωηροτάτη, τὸ ἔδαφος αἰφνης ἄρχισε νὰ συνταράσσεται περιστροφικῶς, σχηματίζον πληθὺς λόφους ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων αἱ οἰκίαι, τὰ τζαμιά, τὰ λουτρά ἐσειόντο, ἔτοιμα νὰ πέσωσι. Ἡ Κεμάχα ἦτον ἐκτεμένη ἐπὶ διαφθορᾷ καταφερείας. Μετὰ τινος στιγμῆς, τὸ κατωτέρω μέρος ἀνυψήθη πολὺ πρὸς τὰ ἄνω, καὶ διὰ μὲς δολοκλήρους ἡ πόλις περιστράφηκε ἐπὶ ἐν ἐλὼκληρον λεπτόν, κατεκρημνισθὴ μετὰ φοβεροῦ πατάγου. Ἐκ τῶν 92 χιλιάδων οἰκιῶν αὐτῆς δέκα περίπου ἔμειναν ὄρθαι. Ἀπῶσα ἡ πόλις διὰ μὲς ὡς σκηνογραφία θεάτρου ἐξηφανίσθη, ἐνῶ πυκνὰ νέφη κοινοῦτο ἀνέβαινον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναμειγμένα μετὰ καπνῶν, διότι αἱ πυρὶ τὰς οἰκίας εἶχον ἀνάψει εἰς τὰς οἰκίας ἐπὶ ἡμέρας χιλιάδας πυρκαϊῆς.

Πέντε χιλιάδες ἄνθρωποι ἐτάφησαν ὑπὸ τὰ φέγοντα ταῦτα ἐρείπια πολλοὶ τῶν ἐπιζήσαντων παραφρονήσαντες ἐκ τοῦ τρόμου, ἐξέβαλλον φρικώδεις κραυγὰς.

Οὐδεμία βοήθεια ἦτο δυνατὴ. Ὅλοι οἱ πόροι τῆς πόλεως διὰ

μὲς ἐξημεδενίσθησαν. Δὲν ὑπῆρχε τίποτε διὰ νὰ φάγῃ τις, ἐκτὸς ἀμόρφων τινῶν ὑπολειμμάτων. Καὶ ἐκ τῶν πλησιεστέρων μερῶν οὐδεμίαν βοήθειαν ἔδυναντο νὰ τοῖς δώσωσι. Μόνον μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔμεινον εἰς τὴν Τυφλίδα, πρωτεύουσαν τοῦ Καυκάσου, τὴν φοβερὰν καταστροφὴν καὶ ἔστειλαν ἱατρούς, στρατιώτας, τροφὰς καὶ ὀλίγα χρήματα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυγῶν ἐκείνων ἀνθρώπων.

Ἡ κατάθις εἰκὼν περιστῇ μιᾶν τῶν κυριωτέρων ὁδῶν τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὡς ὥρας μετὰ τὸν ισχυρότερον σεισμόν. Πρὸς τὰ ἀριστερά, τὰ λουτρά τοῦ Μαχμούτ-Ἀγῆ, εἰς τὰ ὅποια κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην εὐρίσκοντο ἑκατοντάδες ἄνθρωποι, εἶνε ἄμορφος ἐρείπιων σωρός. Πρὸς τὰ δεξιὰ φαίνονται τὰ ἐρείπια ἑνὸς τζαμίου. Οἱ δύο μινερίδες φαίνονται ἀκόμη ὄρθαι, διεσπασμένοι καὶ ἐτοιμῶς-ποῖ. Ἄλλαι δονήσεις ἐπακολουθήσαναι κατέρριψαν αὐτοὺς ἐντελῶς.

Ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων τούτων, ὑπὸ τὸν σωρὸν τῶν λίθων καὶ τῶν δοκῶν, ἀναζητοῦν τοὺς νεκροὺς καὶ ἐταποθέτουν αὐτοὺς ἐπὶ ἀμαξίων σταλντών πολὺ ἀργὰ ἐκ τῆς Τυφλίδος καὶ τοῦ Βακού. Διὰ τῶν ἀμαξίων τούτων ἦλθον βοηθήματα καὶ τροφαὶ ἥδη ἔχρησμευον αὐτὰ ὅπως μεταφέρωσι τὰ πτώματα ἢ μετακομίσωσι ὅ,τι ἡδύνατο νὰ σωθῇ ἐκ τῆς καταστροφῆς.

Οἱ ἐπιζώντες, οἵτινες διέμεναν εἰς κατοικίας προχέρας κατασκευασθείσας ἐν μέσῳ τῆς γίνοντος ἥτις ἔρχισε νὰ πέσῃ εὐθὺς μετὰ τὴν καταστροφὴν, ἐβόηθον εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν θυμάτων. Τραγικαὶ σκηναὶ ἔλαβον χώραν πατῆς τις ὅστις παρηκολούθει ἀνήσυχος τὰς ἐρεῖνας, ἀναγνωρίζει αἰφνης τὴν θυγατέρα του ζῶσαν ἐν μέσῳ ἐρειπίων ὅπου ἐπροφυλάττετο κατὰ παράδοξον τρόπον. Ὁρμᾷ νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ, νὰ τὴν σῶσῃ, καὶ ἀκριβῶς τὴν στιγμήν ἐκείνην νέα δόνησις θάπτει ἀμφοτέρους. Πλείστα ταιαυτὰ ἐπεισόδια συνέβησαν, οἱ δὲ αὐτόπται αὐτῶν οὐδέποτε θὰ δυνήσονται νὰ τὰ ἀποδώσωσι ἐκ τῆς μνήμης των.

ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΕΡΕΙΠΙΩΝ

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΕΛΑΡΕΪ

σας ελευθερον τον λόρδον Μέθουεν, θα άπαντήσωσιν οι "Άγγλοι διά του συνήθους αυτών Ιπποτισμού, απολύοντες τον στρατηγόν Krulitzingur, αλχηλόντων αυτών, ευρισκόμενον πιθανώς εις τὸ Ἀκρωτήριον.

Ο στρατηγός Παύλος Σάνφορντ Διέθουεν δ' ελευθερωθείς ήδη υπό των Μπόερς, υπήρξεν ὁ δυστυχεύτερος των "Άγγλων στρατηγών κατά τον παρόντα πόλεμον. Ἀνήκει εις τήν καλλιτέραν άγγλικήν αριστοκρατίαν και τὸ στάδιόν του υπήρξεν εξόχως λαμπρόν μέχρι τῆς αποστολῆς του εις τήν Νότιον Ἀφρικήν. Ἐκεῖ όμως ἡ τύχη λυσσαλέως τὸν καταδίωξε· δὲν ἐλησημονήθησαν αἱ δύο άγυρίαι του εις τὸ Μπελμόν, πλησίον τοῦ ποταμοῦ Μόδερ και εις τὸ Μαγκρεσφοντόν, κατά τὰς άρχάς τοῦ πολέμου, ὅτε ἐπεφορτίσθη νὰ διαλύσῃ τήν πολιορκίαν τῆς πόλεως Κιμπερλέϋ. Ἐν τούτοις διὰ τῆς υποστηρίξεως ἰσχυρῶν φίλων διετηρήσθη ἐν Ἀφρικῇ ἐπὶ μεγάλῃς στρατιωτικῇ σήμερας και ἐγχορηγήθησαν εις αὐτὸν τὰ μέσα νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ πρῶτά του σφάλματα.

Κατέστη αἵσις τῆς εὐγνωμοσύνης των Ἰνδιάνων ἕνεκα τῆς ἱπποτικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς πρὸς τήν μνημὴν τοῦ συνταγματάρχου Villekois-Mauouill, εις τὸν ὅποιον ἀνήγιστε μνημεῖον ἐν Boshof, ὡς και ἕνεκα τῆς ἀρείας ἐπιστολῆς, ἣν ἔγραψε τότε εις τήν οικογένειαν τοῦ ἡρωϊκῶς πεσόντος ἀξιωματικοῦ.

Ο Δελαρέϋ, ὁ εὐτυχὴς ἀντίπαλός του, ἦτο πρὸ τοῦ πολέμου, ἀπλοῦς γεωιτήριον, εις τέλειος ἀσπὶς. Ὡς ἐκχρονούτης περίπου, ἀλλ' ὁ δραστήριος βίος τὸν διετήρησεν ἐκπληκτικῶς ἰσχυρὸν και ῥωμαλέον. Παριστῶσιν αὐτὸν ὡς γελήνιον και πάντοτε ἀπαθῆ. Οἱ Μπόερς, οἵτινες τὸν ἐπινοήμασαν Σιαηλίν, τὸν λατρεύουσι, και οἱ Ἄγγλοι τὸν θεωροῦσιν, ὑπὸ τὴν ἐποψὶν τῆς τακτικῆς, ὡς ἴσον πρὸς τὸν Δέβιτ. Μετὰ τοῦ λόρδου Μέθουεν συνηγηθῇ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης εις τὸν ποταμὸν Μόδερ. Ὡς, τέλος, ἀπρόμητος διασώτης τοῦ μέχρις ἐξοντώσεως πολέμου.

Διέφευσε κατὰ τρόπον σκληρὸν τὰς αἰσιόδοξους προρρήσεις τοῦ λόρδου Μέθουεν, ὅστις, εις ἐπιστολῇν του δημοσιευθεῖσαν πρὸ τινων ἡμερῶν εις τὰ Ἄγγλικά φύλλα, προέλεγε τὸ ἐπικείμενον τέλος τοῦ πολέμου.

Η ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΠΠΩΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ ΕΝ ΤΡΑΝΣΒΑΑΛ.

— Ἡ συντήρησις τοῦ ἱππικοῦ φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ δυσκολωτέρα και δαπανηροτέρα ἐργασία των Ἄγγλων εις τὸ Τράνσβααλ. Ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου τοῦ 1899 μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ 1901, ὁ άγγλικὸς στρατὸς τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς ἔλαβε 200,003 ἱππους, προερχομένους ἐκ των ἑξῆς κρατῶν:

Ἄγγλια	46,088
Ἰνδία	3,050
Αὐστραλία	19,630
Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι	76,131
Ἀργεντινὴ Δημοκρατία	25,872
Αὐστρία	23,938
Καναδάς	11,304

Ἐἰς τὸν ἀριθμὸν τούτων δὲν ὑπολογίζονται οἱ ἡμίονοι.

Ἄλλ' αἱ ἀποστολαὶ αὐταὶ φθάνουν εις τὸν προορισμὸν των σπουδαίως ἡλαττωμένοι, και αἱ ἐν καιρῷ τοῦ πλοῦ ἀπώλειαι εἶνε πολὺ μεγάλαι. Οἱ ὀλιγοτέρας ἀνθιστάμενοι ἱπποὶ εἶνε οἱ εἰσαγόμενοι ἐξ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΤΡΑΝΣΒΑΑΛ. — Ἀπὸ τῆς άρχῆς τοῦ πολέμου ὑπὸτε οἱ Μπόερς κατήγαγον πολλὰς νίκας, οἱ Ἄγγλοι δὲν ἔχον ἀποτυχίαν δυναμένην νὰ συγκριθῇ πρὸς τήν τῆς 7 Μαρτίου (ε. ν.) Τῇ πρώτῃ τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ λόρδος Μέθουεν, ἐπὶ κεφαλῇς ἑνεακοσίων ἐρίππων ἀνδρῶν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ ἱερήπου, κείμενον εις τὸ νοτιοδυτικὸν τοῦ Τράνσβααλ, και ἐπορεύετο πρὸς τὸ Ἀλχτενμπουργ, διὰ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τὰ στρατιωτικὰ σώματα τοῦ Γκρένφελ και τοῦ Κέκε-βίτς, οἵτινες ἤρχοντο ἐκ τοῦ νότου, ὅτε προσεβλήθη παρὰ τὸ Τούποσχ, ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Δελαρέϋ. Οἱ Μπόερς προσέβαλον τοὺς Ἄγγλους ἐκ τριῶν σημείων συγχρόνως. Κατ' άρχάς ἀπεκρούσθησαν οἱ Μπόερς, ὡς βεβαιοὶ ἡ ἐκθεσις τοῦ Κίτσενερ. Ἀλλ' οἱ ἡμίονοι των Ἄγγλων, ἀσυνήθιστοι εις τὸν πόλεμον, ἐτράπησαν εις φυγὴν, προεξήσαντες εις τὰς άγγλικὰς τάξεις μεγάλην σύγχυσιν. «Ἡμῶν ἡμεῖς γενναῖοι, ἀλλ' ἀνωφελοὶ», γράφει ὁ ἀριστοκράτης. Ἄλλ' ἐν τέλει, ὁ λόρδος Μέθουεν, πληγυθεὶς εις τὸν μηρόν, ἡγχαλωτίσθη μετὰ 200 ἀνδρῶν πρὸς τούτους, ἄφηκεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης 92 νεκρούς, ἐξ ὧν 4 ἀξιωματικοί. Δέκα ἀξιωματικοὶ και 72 στρατιῶται ἐπληγυήθησαν βαρέως. Τὰ ὅπλα και τὰ πολυμφοδία ἅπαντα περιήλθον εις χεῖρας των Μπόερς.

Κατὰ τὴν μάχην ταύτην οἱ Μπόερς ἤσαν ἀριθμητικῶς ἰσχυρότεροι των Ἄγγλων, ἀνερχόμενοι εις 1500, ἔφεραν δὲ πάντες τὴν άγγλικήν στρατιωτικὴν στολὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἐνῷ οἱ Ἄγγλοι στρατιῶται ἐδίσταζον νὰ πυροβολώσιν, ἵνα μὴ φονεύσωσι τοὺς συναδέλφους των, ἐπυροβολούντο ἐκ μικροτάτης ἀποστάσεως ὑπὸ των Μπόερς.

Ὡς περὶ τὸν να εἰπόμεν ὅτι ἡ ἥττα αὕτη ἔκαμε πανταχοῦ, — και εις τήν Ἄγγλιαν ἀκόμη τὴν τόσον αἰσιόδοξον, — βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Μόνον οἱ Ἰρλανδοὶ βουλευταὶ ἐξερράγησαν εις γέλωτας και ἐπευφημία, ὅτε ἀνγγέλλετο εις τὴν βουλὴν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ των Στρατιωτικῶν Μποντρίελ τὸ ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ ἀτύχημα των άγγλικῶν βαλῶν. Ἡ ἀρετὴς αὕτη διαγωγῇ ἀνταρῆς κατεκρίθη ὑπὸ τοῦ αγγλικοῦ τύπου ὡς και ὑπὸ των πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας. Οἱ λόρδος Ἰόσεβερ εις λόγον ἀπαγγέλλοντά ἐν Ἰλσινκνὸν εἶπεν ὅτι ἡ διαγωγὴ αὕτη μαρτυρεῖ, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραχωρηθῇ ποτε αὐτονομία εις τὸν Ἰρλανδοῦς. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἰλσινκν, εἶπεν, ἐν ἀνέξῃ σήμερον, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ δώσῃ κοινοβουλίαν εις ἀνθρώπους ἀγαλλομένους διὰ τὰς ἀποτυχίας τοῦ άγγλικοῦ στρατοῦ.

Πιστεύεται ὅτι εις τὴν γεννητοῦσάνην, ἣν ἔδειξεν ὁ Δελαρέϋ ἀφ'—

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΜΕΘΟΥΕΝ

Ἄγγλιας. Ἐξ αὐτῶν ἀπέθανον κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ταξιδίου 6,34 0/10. Οἱ μὲλλον ἀνθιστάμενοι εἶνε οἱ ἱπποὶ τῆς Ἀργεντινῆς, ἐκ των ὁποίων ἀπέθανον μόνον 0,74 0/10. Τὰ ζῶα ὅμως ταῦτα, πείσιμονα και ἔχοντα τὸ βῆδιμα ἀσταθὲς και βραδύ, ἐλαγίστας ὑπηρεσίας προσέφεραν εις τὸν άγγλικὸν στρατόν. Πρὸς τούτους δὲ ὑπολογίσθη ὅτι, ἐν συνόλῳ, ἡ διακρεία των ἑξῶν τούτων ἱππων ἦτο βραχυτάτη, και ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ἡ ζωὴ των δὲν ὑπερέβη τὰς ἐξ ἐβδομάδας.

Ο ΞΕΣΙΑ ΡΟΔΣ.—Ο πρώτος ἐχθρὸς των Μπόερς ὁ Σέπιλν Ρόδς, ἀπέθανε πρὸ τινων ἡμερῶν μετὰ μακρὰν ἀγώνιαν, εις ἡλιζίαν σφοδρὰ ἐννέα ἐτῶν, εις τὴν ἐπαυλίαν του ἐν Μuizenberg τοῦ Ἀκρωτηρίου.

Θεμελιωτὴς τῆς περιγῆμου Ἰταίρειας ἦτις ἔκαμε μονοπώλιον τὴν παραγωγὴν των αδαμένων τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, πρῶτον πρωθυπουργὸς τοῦ Ἀκρωτηρίου, θεμελιωτὴς ἑνὸς κράτους — ἔχ' τὸσον ἰσχύρῳ κατὰ τὸ παρὸν — ὅστις ἐξ αὐτοῦ ὀνομάσθη Ῥόδεσία.

ὑποκινήτης τοῦ Jameson. — Ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος προπαρασκευαστὴς τοῦ μετοξὺ Ἄγγλων και Μπόερς πολέμου.

Ἄλλοτε ἀνειροπόλησε τὴν συγχώνευσιν των δύο φυλῶν, τῆς Ὀλλανδικῆς και τῆς Ἀγγλικῆς. Ἀπὸ ἀπόλλεσε τὴν ἐλπίδα ταύτην, εἰργάετο ὅπως συντρίψῃ τὴν πρώτην. Ἀποδύσκει πρὶν ἰδῇ πραγματοποιημένα τὰ ἐνιστὰ του, και ὕστερον ἀπὸ μίαν μεγάλην ἥτταν των Ἄγγλων.

Η ΜΙΣΣ ΣΤΟΝ

ρινὸν τύπον περὶ τῆς Ἀμερικανίδος κυρίας Stone, ἥτις αἰγχαλωτίσθη ὑπὸ ληστῶν ἀφῆθη ελευθέρῃ ἀπὸ κατεβλήθησαν 330,000 φράγκα ὡς λύτρα.

Ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἀνωτέρω φωτογραφίας, λησθεῖσθαι τὴν ἡμέραν τῆς ἀπελευθερώσεώς της εἶνε ὑγιεστάτη, οὐδόλως ἐπηρεασθεῖσα ἐκ τῆς μακρᾶς αἰγχαλωσίας της ἀνὰ τὰ ὅρη τῆς Βουλγαρίας, και πρῶτος νὰ ἀναλάβῃ τὴν σύνταξιν διηγημάτων, ὧν ἐκάστη λέξις πληρώνεται μετὰ 10 φράγκα ἀπὸ τὰ ἀμερικανικὰ περιοδικά και ἐφημερίδες. Ἡ μετ' αὐτῆς συνταξιδεύουσα κυρία Tsilka Ligord συνεμείσθη τὴν τύχην της, ἀμφότεραι δὲ μετὰ ἐξέμηνον αἰγχαλωσίαν των ελευθερώθησαν τέλος κατὰ τὴν νύκτα τῆς 22 πρὸς τὴν 23 Φεβρουαρίου (ε. ν.). Ἀπὸ των πρώτων ἡμερῶν τοῦ μηνὸς τούτου, οἱ λησταὶ κατεῖνον τὰ ὑπ' αὐτῶν ζητηθέντα λύτρα ἀλλὰ περιέμενον τὴν κατάλληλον στιγμήν, καθ' ἣν θὰ ἤδυναντο, ἀνευ ἰδίου αὐτῶν κινδύνου, νὰ ὀδηγήσωσι τὰς αἰγχαλωτάς των εις τι σημείον, ἐξ οὗ αὐταὶ νὰ φθάσωσιν εις ολονόηποτε γωρίον ἢ πάλιν ἀσφαλῶς. Προσέτι ἡ κυρία Tsilka Ligord εις τὸ ἀνέλπιστον τούτο ταξιδεῖον ἐγέννησεν ἄρρεν, εἶνε δὲ θαῦμα ὅτι ἀντέσχεν ἡ ταλαιπωρία γυνὴ εις τὰς φοβεράς ἐκείνας κακουχίας. Διότι οἱ λησταὶ κατεδιωκόμενοι παρὰ των τουρκικῶν ἀποσπασμάτων δὲν ἤδυναντο οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἡσυχάσωσι και διὰ τούτο διήρχοντο τὰς νύκτας ἐφίπτοι διὰ μέσου των χιονισμένων ὁρέων τῆς Βουλγαρίας παρακολουθούμενοι παρὰ των δύο Ἀμερικανίδων μετὰ δεινῶς ἀφῆλμας, ἵνα μὴ ἀντιληφθῶσιν αἱ αἰγχαλωταὶ τὰς διόδους και ἄρταπους ἀε διήρχοντο.

Τὴν 23 Φεβρουαρίου, κατὰ τὴν τρίτην πρωινήν ὥραν, οἱ λησταὶ ὑπέδειξαν ἐξ ἀποστάσεως εις τὰς αἰγχαλωτάς τὸ γωρίον εις τὸ ὁποῖον ἐντὸς δύο ὥρῶν πορείας θὰ ἤδυναντο νὰ φθάσωσι καθ' ὃν χρόνον ἡ συμμορία θὰ ἦτο πολὺ μακρὰν. Τῷντι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην πρωίαν αἱ δύο γυναῖκες μετὰ τοῦ νηπίου ἐφθασαν εις τὸ γωρίον και ἀνεγνωρίσθησαν. Ἐκεῖθεν ὀδηγήθησαν εις τὴν Στρωμνίτσαν, μικρὰν πόλιν ἐκ 10,000 κατοίκων ἀπέχουσαν τῆς Θεσσαλονίκης 100 χιλιόμετρα περίπου.

Ἐκεῖ συνήντησαν τὸν κ. Gargialo, πρῶτον διερμηνέα της ἐν Κοινοταντινουπόλει ἀμερικανικῆς πρεσβείας και τὸν κ. Piet, ταμίαν τῆς Βιδικῆς ἑταιρίας, οἵτινες διεπραγματεύθησαν τὴν ἀπελευθέρωσιν των. Οἱ Ἄγγλοι σχεδιογράφος, ὁ κ. W. T. Maud, ὅστις ἐσχεδίασε τὰς δημοσιευομένας εἰκόνας, συνάδευσε τοὺς κυρίους τούτους. Οἱ κ. Ligord, ὁ σύζυγος τῆς κυρίας Tsilka, ἐμποδισθεὶς ὑπὸ των τουρκικῶν ἀρχῶν τῆς Θεσσαλονίκης νὰ ἐξέλθῃ εις προῶπντήσιν τῆς συζύγου του, τὴν ὅποιαν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον δὲν εἶχεν ἴδει, και τοῦ τέκνου του, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώριζε, κατήρθησε νὰ διαφύγῃ και νὰ συναντήσῃ τὸ μικρὸν καρδάκιον καθ' ὅδον εις τὴν διόδον Τσιπέλλι, ὅπου ἐγένετο συγχινητικὴ συνάντησις ἐκ μέρους τῆς κυρίας Tsilka και τοῦ συζύγου της.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΦΑΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟ BEACHY HEAD.—Ἐπὶ τῆς ἀποκρήμου παραλίας Beachy Head, ἥτις ἀποτελεῖ ἐν των νοτίων ἀκρωτηρίων τῆς Ἀγγλίας, ὑπάρχει φάρος ἔχων ὕψος 120 μέτρων

Μιςς Στόν Ραγνιούλως
ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ Κ^ας ΤΙΑΚΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ ΤΗΣ

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ MISS STONE.—

Πολὺς ἐγένετο λόγος

εἰς τὸν καθήμε-

νους

περί

τῆς

ἀμερικανίδος

κυρίας

Stone,

ἥτις

αἰγχαλωτίσθη

ὑπὸ

ληστῶν

ἀφῆθη

ελευθέρῃ

ἀπὸ

κατεβλήθησαν

330,000

φράγκα

ὡς

λύτρα.

Ὡς

φαίνεται

ἐκ

τῆς

ἀνωτέρω

φωτογραφίας,

λησθεῖσθαι

τὴν

ἡμέραν

τῆς

ἀπελευθερώσεώς

της

εἶνε

ὑγιεστάτη,

οὐδόλως

ἐπηρεα-

σθεῖσα

ἐκ

τῆς

μακρᾶς

αἰγχαλωσίας

της

ἀνὰ

τὰ

ὅρη

τῆς

Βουλγα-

ρίας,

και

πρῶτος

νὰ

ἀναλάβῃ

τὴν

σύνταξιν

διηγημάτων,

ὧν

ἐκά-

στη

λέξις

πληρώνεται

μετὰ

10

φράγκα

ἀπὸ

τὰ

ἀμερικανικὰ

περιο-

δικά

και

ἐφημερίδες.

Ἡ μετ'

αὐτῆς

συνταξιδεύουσα

κυρία

Tsilka

Ligord

συνεμείσθη

τὴν

τύχην

της,

ἀμφότεραι

δὲ

μετὰ

ἐξέμηνον

αἰγχαλωσίαν

των

ελευθερώθησαν

τέλος

κατὰ

τὴν

νύκτα

τῆς

22

πρὸς

τὴν

23

Φεβρουαρίου

(ε. ν.).

Ἀπὸ

των

πρώτων

ἡμερῶν

τοῦ

μηνὸς

τούτου,

οἱ

λησταὶ

κατεῖνον

τὰ

ὑπ' αὐτῶν

ζητηθέντα

λύτρα

ἀλλὰ

περιέμενον

τὴν

κατάλληλον

στιγμήν,

καθ' ἣν

θὰ

JANE HADING. — "Ολη η παρυσινή χάρις και κομψότης, όλον το αρωματισμένο και υβρόν των σιελίων του Σηκουάνα διά τέσσαρας εσπέρας εδρόσισαν, ήρωμάτισαν, εξετρέλλαναν το δηματικό μας θέατρον. Απερ, υπέρπληρες και υπερκαυλίζον, εκρέματα από τὰ γέλια της μαγίσσης και νεκρικής του λόγου και των κινήσεων γαλάντιδος κομποδοῦ.

Και πού δὲν ἦτο τελεία, έξοχος και ἀπαράμιλλος! Εἴτε ὡς ἀλαζών κόρη, πλουτακράτης ἀνώγει και εἴτε κατασυνεγρίθετο ὑπὸ τοῦ εὐγενεῖς τὴν ψυχὴν ἀργισιδιόρουγού «Πιλίππου», εἴτε ὡς μισοπαρθένας ἐπαδύτο τὸν ρόλον νέας ἐλαφρῆς και διεφθαρμένης, εἴτε ὡς παγκήπισσα τῆς βασιλέως ἐξεδήλου ἐν μετ' σιγῇ τὰ εὐγενή ἐνστικτα υπερετέρας ἀνατροφῆς, πανταχοῦ και πάντοτε ἡ Ἰάν Χαδίνγκ ὑπῆρξε μεγάλη, σθεναρά, ἀληθὴς και ἀπὸ θεῖον αὐτοῦ εἰς τὰ στήθη περιελίσσασα ἡθοποιός.

Μετὰ τὴν Σάραν Βερνάρ, τὴν Δουζέ, τὴν Βόρμαν και τὴν Ρεζάν, περμπη αὐτὴ ἦλθεν εἰς τὸ κλασικὸν τοῦτο ἔδαφος, ἐφ' οὗ τὸ πρῶτον ἐστῆθη ἡ θυμέλη και ἐδημιουργήθησαν τὰ τελειότερα τῆς σκηνικῆς τέχνης ἀριστοτεχνήματα, ἥλθε, λέγομεν, τελευταία αὐτὴ ὅπως μὲς ἀνυψώσῃ εἰς ὀρλόντας αἰθρι-

ΖΑΝ ΑΔΙΝΓΚ

ΦΙΛ.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΟ

«Αγάπα, παιδί μου, και ἀγαπήσου!» «Π ἀγάπη!» «Νητὶ τὴν ἀγάπην!» «Αἰδῶ εἰς τοὺς ἄλλους χαράν, και χαίρου και σὺ αγαπῶν, ὅσον δύνανται... Πρέπει νὰ ἀγαπᾷς, παιδί μου, νὰ ἀγαπᾷς πολὺ... εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν.» Πρὸς τὰς γυναῖκας ὁ Οὐγκὸ ἦτον εὐγενέστατος και ὅταν τὰς ἐκτρέφει ἡσπάζετο τὰς χειρὰς των, ἂν δὲ συνίπτεται νὰ φορῶσι χειρῶν, ἀνεσκήωνεν ὀλίγον τοῦτο και ἡσπάζετο τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς. Ἰδιόδικας δὲ καὶ τὸν ἑγγονὸν του νὰ φέρεται μετὰ μεγίστου σεβοῦς και ὑψίστης εὐγενείας πρὸς τὸ ὄρατον φύλον.

ΛΙΝΑ ΦΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ. Εἰς τὸ προσηλὲς τεῦχος θὰ δημοσιευθῇ περιποδύματος μελέτη περὶ τῆς καλλιτέχνιδος Λίνας Φὸν Λότνερ και τῆς Μουσικῆς αὐτῆς Σχολῆς μετὰ σχετικῆς εἰκόνας.

Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάϊωνος και Ν. Καργαδοῦρη — 3194.

τέρους και ὑψηλότερους, εἰς τὸν ἰδεώδη κόσμον τῶν μεγάλων παθῶν και μεγάλων συγκινήσεων!

Και ποῖς εἶτα νὰ μὴν οἰκτείρῃ τις μερικὸς συναδέλφους, ἀντιπροσωπεύοντας φρεῖ! τὸν ἑλληγ. τύπον, οἵτινες πρὸ τῆς θαυμαστῆς ταύτης τέχνης, ἥτις διὰ ψυχὰς δρόσον ἐπιπίπτει εἰς τὸν αὐχμῶν μας τόπον τόσον σπανίως, μόλις ἀπᾶς κατ' ἑτος ἡ και διετίας, ἐπεγεύρησαν οὐδὲν ὀλιγώτερον ἢ νὰ παραστήσωσιν αὐτὴν ὡς μίαν... μιμησίμην, νὰ ἡρᾶσιν δι' αὐτὴν ἐκίστην σιγῶν μαριών και αὐστηρίων δὴθεν αἰσίων, τίνας; ὕβρησιν μὲ ἐξελλήνους ἐκ τῶν ὅρων τῆς Κολοκυνθοῦς και ἀπὸ τὰ ἀναισθητοῦ τῶν ὀφθαλμῶν νικητῶν!

Ἄλλ' εὐτυχῶς ἡ μεγάλη κομμοδὸς δὲν ἠρώσθη τὴν κρίσιν τοῦ λεπτότατου κοινού τῶν Ἀθηναίων ἐκ τῶν ἐντύπων ἐκείνων λιτέλλων, ἀλλ' ἐκ τῶν κινήσεων ἐν τῇ θεάτρῳ θεατρίκῳ, ὅπου αὐτὸ τοῦτο ἀπεθεοῦτο και ἐπανειλημμένως ἐν μέσῃ ἐκκομωτικῶν ἐπαιρημάτων και χειροκροτημάτων ἐκκλίει ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰς ἐνδείξιν τοῦ ἀκραίου θαυμασμοῦ τοῦ κοινού πρὸς τὴν ὡς διχτόντα ὑπέρα διὰ τοῦ ἑπικού δριζήντος διελάσαν γαλάντα ἡθοποιῶν.

ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΔΥΟ ΗΡΩΕΣ*

Και διὰ μίαν προσεκτικὴν, εὐαίσθητον ἀκοήν, οἱ μυκηθμοὶ ἠδύναντο νὰ εἴν' εὐδιάκριτοι, ὁ Συνέσιος ὅμως δὲν ἤκουε, δὲν ἤθελε τίποτε ν' ἀκούσῃ, πεπεισμένος ὅτι, ἐν ἀνάγκῃ, θὰ ἐπτηρίζετο ἐπὶ δυνάμει ἢν ἰδεώρει ἀκαταγώνιστον και τῆς ὁποίας ἡ θερμὴ εὐνοια οὐδέποτε ἡμισοσπότηθη. Αὐτὸς ἐβάδιζε τὸν δρόμον του μὲ τὸν τρόπον του, ὅπως ἤθελεν αὐτὸς νὰ βαδίξῃ, και ὅχι μὲ τὸ κῆρι τῶν ἄλλων.—Τί τὸν ἔμελ' αὐτόν, ἂν ἄλλοι ἐσκέπτοντο διαφορετικὰ παρ' αὐτόν; Τόσον χειρότερα δι' αὐτοὺς ἂν ἔχουν τὴν ἀνυσίαν νὰ μὴ συμφωνοῦν μαζί του.

Ἐνα πρῶτ' ἐκάλεσε τὸν Ἰερόθεον, τὸν κελλάρην.

—Ἰερόθεε, ἔκαμες ὅ,τι σοῦ εἶπα χθές; τὸν ἠρώτησε.

—Ναί, ἅγιε ἡγούμενε, εἶπεν ὁ Ἰερόθεος.

—Τί ἔκαμες δηλαδὴ; ἠρώτησεν ὁ Συνέσιος.

—Βατεῖλα τοῦ Α. ἕνα γομάρι καρπούζια, τοῦ Β. τὰ πεπόνια ποῦ ἐπρόσταζες και τοῦ Γ. τὴν κοπανιστὴ και τῆς λουζῆς.

—Καλὰ, τώρα νὰ φροντίσῃς μὲ τὸ πρῶτο καίκι νὰ στείλῃς τοῦ Δεσπότη τάρνια και τὸ κρασί ποῦ εἶπαμε ἥκουσες;

—Ἀκούω, ἅγιε ἡγούμενε, μά... .

Και ὁ Ἰερόθεος δὲν ἐτελειώσε τὴν φράσιν του.

—Τί μά; ἀνέκραξεν ὁ Συνέσιος.

—Τὸ κρασί εἶνε λίγο και ζητοῦνε και οἱ γέροι μας... .

—Νὰ κάμῃς ὅ,τι σοῦ λέω, ἐβροντοφώνησεν ὁ Συνέσιος ἐν ἀγανακτήσει. Τὰ ζῷ' αὐτὰ ἄς πιῶνε νερό!

Ὁ Ἰερόθεος ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν. Ὁ Συνέσιος ἐπανέλαθεν ἡσυχώτερα:

—Δὲ μοῦ λές, Ἰερόθεε, κατὶ συχνῆς ὀμιλίας ἔχει ὁ Φίλιππος μὲ τὸ Νικία, τὸ γιατρό.

—Κατὶ ἔχουνε, εἶπεν ὁ Ἰερόθεος, μά δὲ μπόρεσα νὰ μάθω.

—Εἶνε συνωμοσία ἔσως γιὰ μὲνα πάλι και νὰ στήσῃς ταῦτί σου νὰ μάθῃς. Ἀγκαλὰ και δὲ φοβοῦμαι κανένα. Λένε πῶς δῆμαρχος ἐφέτος θὰ ἐκτεθῇ ὁ Πάνης ὁ νέος και θ' ἀνασκουμπωθῇ μὲ τὰ σωστά μου. Νὰ μάθουνε τί θὰ πῇ Συνέσιος.

—Κ' ἐγὼ τ' ἀκούω, εἶπεν ὁ Ἰερόθεος. Ἐνας γυῖος τῆς Κασαρῆς, ἔλεγε προχθὲς πῶς ἂν ἐκτεθῇ ὁ Πάνης, θὰ κερδήσῃ τὸ δίλωος ἄλλο.

—Θὰ λάβωμε τὰ μέτρα μας νὰ μὴ κερδήσῃ, εἶπεν ὁ Συνέσιος, μισῶ αὐτὴν τὴν οικογένειαν τοῦ Πάνη, γιὰτι πάντα μοῦ ἦταν ἐνάντια. Ἐχε τὸ νοῦ σου, Ἰερόθεε, και ὅ,τι μαθαίνῃς, λέγε μοῦ το.

Και τὸν ἀπέλειπε.

Λέγων ὅμως ὁ Συνέσιος ὅτι δὲν φοβεῖται κανένα, ἐφεῦδετο. Ἦτο μὲν θρασύς και αὐθαίρετος, βασιζόμενος εἰς τὴν φιλίαν τοῦ ἱεράρχου, φιλίαν θερμὴν, ἀκαμάαν, ἥτις δὲν ἡπείλει νὰ μαρανθῇ, διότι ἐφρόντιζε νὰ τὴν καλλιερῇ ἀκα-

τάκηνστα, ἀλλ' ὁρμηφύτως ἡσθάνετο κάποιον δεισιδαίμονα φόβον. Ὅσον σκαιός, ὅσον παρωμένος και ἂν ἦτο, πάντοτε, ὁσάκις ἀντίκρυε τὸ θάρρος και τὴν ἀφοβίαν εἰς τὸ πρόσωπόν τινος, ὃν εἶχε λόγους νὰ θεωρῇ ὡς ἀντίθετόν του, ἐδοκίμαζε τὸν κρῦον ἐκείνον φόβον, ὃν δοκίμαζε ὁ ἐνοχός και, καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει ἐνώπιόν του ζωντανὸν τὸν «Ἐλεγχον». Ἄλλ' ἦσαν παροδοὶ οἱ φόβοι οὗτοι; τοῦλάχιστον ἐπροσποιεῖτο ἀφοβίαν, γινόμενος δεισιδαιμόνιος.

Ὁ ἱατρός Νικίας, περὶ οὗ ἔκαμε πρὸ ὀλίγου λόγον εἰς τὸν Ἰερόθεον, ἦτο νέος ἀνὴρ, εὐθύς και τίμιος, διακρινόμενος διὰ τὸ μίσος του πρὸς τὸν Συνέσιον, ἡ μάλλον πρὸς τὰς πράξεις τοῦ Συνεσίου. Τὸ μίσος δι' αὐτὸ και τὴν περιφρόνησιν ἐξεδήλου φανερά, μεγαλοφώνως, μίαν δεικνύων ἐπιθυμίαν πῶς τὰ ἔργα τοῦ Συνεσίου νὰ ἐλθοῦν εἰς φῶς, ὅπου και ὁ ἄξιος προστάτης του νὰ μὴ δυνήθῃ νὰ τὸν σώσῃ. Ὅθεν συνέλαβεν δασα ἠδύναντο στοιχεῖα κατηγορίας κατ' αὐτοῦ και μεταβάς, ἡμέραν τινά, παρὰ τῷ ἱεράρχῃ, εἰς αὐτὴν του τὴν ἔδραν, τῇ τὰ ἐξετύλιξεν ὅλα μετὰ θάρρους και παρηρησίας, ἥτις ἐξέπληξε τὸν φίλον τοῦ Συνεσίου, δείξαντα πολλὴν ἀγανάκτησιν και δόντα εἰς τὸν ἱατρὸν τὸν ἱερατικὸν του λόγον νὰ ἐξετάσῃ και, ἐν ἀνάγκῃ, ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἀνέιρον... —Καὶ μήπως εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξετάσῃ;» ἐπρόσθεσεν ἐν συντριβῇ καρδίας, ἥτις ἐφαίνετο εἰλικρινής. «Ξεῦρω, τὰ ξεῦρω, ἀλλὰ οἱ τύποι...»

Καὶ ὁ ἱατρός ἀνεχώρησεν, ἀφοῦ ἐξετάσετο τὸ καθήκον του, και οἱ τύποι ἐφυλάχθησαν διὰ τῆς μεθόδου τοῦ ἱεράρχου και ὁ Συνέσιος ἔμεινεν εἰς τὴν ἔδραν του εἴπερ ποτὲ στερεώτερος! Ἄλλ' ὁ νεαρός ἱατρός ἡγρῶναι πάντοτε και ἐνωθείς μετ' ἄλλων ὁμοφρόνων ἐζήτει εὐκαιρίαν διὰ νέαν ἐπιθεσίαν. Ἐγνώριζε ταῦτα ὁ Συνέσιος, τὰ ἡσθάνετο και ἀκουσίως του, ἐν μῶσ αὐτῆς τῆς ἰσχύος του, ἐδοκίμαζε τὸν δεισιδαίμονα ἐκείνον φόβον, τὸν ὅποιον ἐδοκίμαζε πάντοτε ὁσάκις ἤθελεν ἀντικρύσῃ τὴν τιμὴν, τὸ θάρρος και τὴν ἀφοβίαν, τὰς ἀρετὰς δηλονότι ἐκείνας, μεθ' ὧν ἦτο εἰς παντοτινὴν διάστασιν.

VII

Σιωπηλῶς, σχεδὸν ὀλιγοῦ, ἐρωτάσθη τὸ Πάσχα τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς τὴν Μονήν. Ὁ πλειότερος θόρυβος ἔγενεν εἰς τὰ ἰδιαιτέρα τοῦ Συνεσίου δωμάτια, διότι οἱ καλόγηροι δὲν εἶχον δρεξίν και οὕτε ἡκούσθησαν. Κάποιος ἀόριστος φόβος συνεῖχε τὰ γερόντια, τοὺς ναυαγούς ἐκείνους τοῦ βίου, και δὲν τοὺς ἔφινε ν' ἀπολαύσουν και αὐτοὶ ἐκ τῆς γενικῆς χαρμῶν, ἔστω και ὀλιγοῦ μερίδα, ν' ἀντικρύσουν ἔστω μίαν κἂν ἀκτίνα, μικράν τινα λάμψιν ἐκ τῆς πανδήμου φεγγοδο-λῆς. Ἀλλὰ και δρεξίν ἂν εἶχον, θὰ εὐρίσκοντο πρὸ τοῦ ἀδυνάτου διότι οὕτε χαρμῶν οὕτε φεγγαβολῆ χαρμῶν ὑπῆρχεν. Ἄλλοτε οἱ χωρικοὶ ἐώρταζον μετὰ τινος θερμότητος και τὴν εὐθυμίαν των αὐτὴν συνεμερίζοντο ἐν μέρει και κατ' ὅσον ἐπέτρεπεν

* Συνέχεια: 186 σελ. 111.

ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ ἐξηπλώθη. — « Σὲ παρακαλῶ, μοῦ εἶπε μὲ ἀσθενῆ φωνήν, πλάγιασε 'ς τὸν καναπέ. Μὲ παλαιὰ σάνδια καὶ δύο τρίποδες εἶχε στήσῃ κατὰ ὡσὺν καναπεδάκι, ὅπου ἐκαθήμεν ἐγὼ συνήθως. Ὑπ' αὐτοῦ ἐξηπλώθη καὶ τῶρα, ἔχων ἀνάγκην ὕπνου, κατόπιν τῶν διαρκῶν ἀγρυπνιῶν τῆς ἐβδομάδος ἐκείνης. Παρατήρησα μίαν στιγμὴν τὸν Ἀνθίμον ἐξηπλωμένον· εἶχε τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς ἓνα ἱεράντινον σταυρὸν, κρεμᾶμενον εἰς τὴν ἀπέναντί του γωνίαν.

Ἐγὼ δὲν ἤρρησα ν' ἀποκινηθῶ. Ὅταν ἐξύπνησα, ὁ ἥλιος ἤτο ὤψηλὰ πλέον καὶ ἀπὸ μίαν τοῦ παραθύρου βωγμὴν ἔστειλε μίαν τοῦ ἀκτῖνα ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀνθίμου, ὅστις ἤτο ἐξηπλωμένος ὕπτιος μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους. Μ' ἔκαμαν ἐντύπωση ἡ ὥχρότης του καὶ ἐγερθεὶς αὐτοστιγμαί, τὸν ἐπλησίασα.

«— Ἀνθίμε, ἀδελφε' Ἀνθίμε! τοῦ εἶπα, ἐνῶ συγχρόνως τοῦ ἔθλιβα τὴν χεῖρα, ἥτις ἤτο ψυχρὰ ὡς μάρμαρον. Τοῦ ἔψαυσα τὸ μτωπον, τὰς ἱσκαμμένας του παρειάς... Ὅλα κρύα, παγωμένα. Δὲν ὑπῆρχε πνοὴ εἰς τὸ τὸ σαρίον ἐκεῖνο πλέον... οἱ ὀφθαλμοί, ἡμιάνοιχοι, ἀπλανεῖς, δὲν ἐξέπραζον πλέον τίποτε... Τὸς ἔκλεισα μὲ τρέμουσαν χεῖρα, εὐθὺς δὲ μοῦ ἤλθον λυγμοὶ καὶ ἐξερράγην εἰς θρήνον ἀκράτητον... Ἦ σωτικὴ μου ἀπάθεια, διὰ τὴν ὅποιαν ἐκαυχώμην, μ' ἔγκατέλειπεν ἀποτόμως καὶ νηλόγησα τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς κατέκλυσαν τὸ κελλίον οἱ ἀδελφοὶ ὅλοι καὶ γονυπετήσαντες προσπυχήθησαν παρὰ τὴν κλίνην τοῦ δικαίου.

Ὅλη ἡ Μονὴ ἔκλαυσε τὸν Ἀνθίμον. Ὁ Σταυράκης μάλιστα ὁ κηπουρὸς ἐπενθροφόρησεν, ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστον ἡ καρδία ἐμαύρισεν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ Ἀνθίμος ἀπέθανε μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς του Μονῆς, ἐξέριστος, ἡγανάκτον δὲ ἐνθυμούμενοι τίς ἦτο ἡ ἡθικὴ ἀφορμὴ τοῦ θανάτου του.

Ἐκλαυσε τὸν Ἀνθίμον καὶ ὁ παππᾶ-Δημήτρης, περὶ τοῦ ὁποίου τὸσάκις ἐγένετο λόγος καὶ τὸν ὅποιον καιρὸς νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Μόλις ἤμεισαν ὥραν μακρὰν τῆς Μονῆς εὐρίσκειται καλαῖαν, μικρὸν μοναστήριον μὲ ναῖσκον τοῦ ἁγ. Γεωργίου, χρησιμεύοντα ὡς ἐνορία εἰς τοὺς χωρικοὺς τῶν περιχώρων. Εἰς τὸν περίβολον καὶ τὰ καταρρεύσαντα ἐν πολλοῖς κελλία πρὸ πολλοῦ δὲν κατοικεῖ κανεὶς, μόνον δὲ περιστερὰ καὶ στρουθία ἐπηζαν ἐκεῖ τὰς φωλεὰς των καὶ ἐν ὥρᾳ καταγίγδος χρησιμεύουν ὡς καταρύγιον εἰς τὸν βραδύναντα ὁδοιπόρον ἢ εἰς κατοικίδια ζῶα. Ὁ ναῖσκος ὁμοῦ διατηρεῖται εἰς καλὴν κατάστασιν, τῇ εὐσεβεῖ προνοίᾳ τῶν ἐνοριτῶν καὶ τῇ ἀόκνῳ ἐπιμελείᾳ τοῦ παππᾶ-Δημήτρη. Ὁ ἱερεὺς οὗτος, πρεσβύτης θαλερὸς ἀκόμη, μὲ φυσιογνωμίαν πολὺ νοήμονα, ἡμυχαιρικός, ἡμίερέυς, ἤτο τὸ ἀντίθετον τοῦ Συνέσιου. Φύσει ἄδολος καὶ ἀπονήρευτος, ἀλλὰ ὀξύς ὁμοῦ παρατηρητής, εὐκόλως ἀνακαλύπτων τὸν δόλον ὑπὸ οἰονδήποτε περιβόλημα, εἰλικρινὴς δὲ μέχρι σκαϊότητος καὶ ἀφοβός, ἡγάπα κ' ἐπροσάττειε τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὅπου καὶ ἐν τὴν εὐρίσκειν, ὅσον περιεφρόνει καὶ ἀπεστρέφετο πᾶσαν ἰσχύν, ὡσάκις αὕτη δὲν εἶχεν ὡς γνώμονα καὶ κανόνα τὴν ἀρετὴν. Δυνάμενος νὰ καταλάβῃ ὑπέροχον θέσιν ἀλλαχοῦ, ἐπρότιμησε τὸ χωρίον διὰ νὰ εἴναι εἰς ἄμεσον συνάφειαν μὲ τοὺς χωρικοὺς, οὓς ἰδιαίτερώς ἡγάπα καὶ τοὺς ὁποίους διαρκῶς ἐδίδασκε καὶ ὠδήγει, προσπαθῶν νὰ ἐκρίνῃ ὅσον ἡδύνατο τὰ ζεῖναια, τὰ ὅποια δὲν ἔπαυον νὰ ἐνσπείρουν ἐντὸς τοῦ χριστιανικοῦ ἀγροῦ χεῖρες ἄστοργοι καὶ σκληροί. Χωρὶς νὰ παραλείπῃ τοὺς τύπους, ἀπέβλεπε πρὸ πάντων εἰς τὴν οὐσίαν, καὶ τὴν θρησκείαν αὐτὴν ἐδίδασκεν εἰς τοὺς χωρικοὺς εἰς τὴν γλῶσσάν των καὶ μὲ μίαν πειθὴ ἥτις ἐμεινεν ἀλυσμόντης. Ἐκτὸς τούτου, αἱ περὶ γεωργίας γνώσεις του θὰ ἐξέπληττον καὶ γεωπόνον ἐξ ἐπαγγελματός,

τὰς πρακτικὰς δὲ αὐτὰς γνώσεις του μετέδιδεν εἰς τοὺς χωρικοὺς, οὓς παντοιοτρόπως συνέτρεχε διὰ τῶν πολυτίμων συμβουλῶν του καὶ οἵτινες τὸν ἐλάτρευον. Οἰκογενειάρχης, κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς τὸν ἐσύναζε μερικὰ χωρικοῦντα καὶ μαζί μὲ τὰ τέκνα του τὰ ἐδίδασκε τὰ πρῶτα γράμματα, διδάσκων πρωτίστως αὐτὰ νὰ ἔχουν εἰς τὴν ζωὴν των ὡς γνώμονα τὴν ἀλήθειαν, διότι χωρὶς αὐτὴν — τοῖς ἔλεγεν — ὅλα τὰ γράμματα τοῦ κόσμου δὲν ἀξίζουν τίποτε.

Ἰπρὸς τὸν Συνέσιον ἡσθάνετο ἄκραν περιφρόνησιν καὶ σπανίως μετέβαινεν εἰς τὴν Μονήν, συχνὰ δὲ παραγόμεν τὸν Ἀνθίμον βεβαιῶν αὐτὸν ὅτι, ἀργὰ ἢ γρήγορα, θὰ ἔρχετο καὶ ἡ ὥρα τοῦ Συνέσιου, διότι ὁ Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ. Ὅθεν ἔκλαυσε πολὺ τὸν ἀπροσδόκητον θάνατον τοῦ Ἀνθίμου, διότι ἤλπιζε νὰ τὸν ἐβλεπεν ἀκόμη καὶ ἡγανάκτει σφόδρα κατὰ τοῦ Συνέσιου.

Κατ' αὐτοῦ ὁμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶχε πολλὰς ἀφορμὰς δυσπαρασκευίας καὶ συχνὰ ἔλεγεν ὅτι, ἐν δὲν ὑπῆρχεν αὐτός, θὰ ἦτο εὐτυχὴς διότι ὁ Συνέσιος διαρκῶς ἐπλάνα, ἐφθαιρε, διέστρεψε συνειδήσεις, καθιστῶν τὸ ἔργον τοῦ παππᾶ-Δημήτρη λανθασμένον. Εἰς τὸ ἀνορθωτικὸν τοῦ ἔργου τὸν εὐρίσκειν ἐμπόδιον καὶ προσπαθοῦντα νὰ καταρτίσῃ, τι αὐτὸς δ' ἀτρυτῶν κόπων ἠκολούθει.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σημερινὴν περίστασιν, πάλιν εὗρεν ἐμπρός του τὸν Συνέσιον.

Ὁ παππᾶ-Δημήτρης τόσον ἦτο συνδεδεμένος μὲ τὴν καλὴν οἰκογένειαν τοῦ Καστροῦ, ὅσον περιεφρόνει τὸν Γιάκουμον καὶ τὸν Μανάραν, τὸν δῆμιον, ὡς ἔλεγεν, τῆς κόρης του. Διότι ἐγνώριζε τὸ μεταξὺ τῆς Ἀνουσίας καὶ τοῦ Μητροῦ εἰδύλλιον καὶ τοῦ σκληροτραχήλου Μανάρᾳ τὰς ἰδίας καὶ τοὺς σκοπούς. Συνεπᾶνι πολὺ ὁ παππᾶ-Δημήτρης τοὺς ἀτυχεῖς νέους καὶ δὲν θὰ ὑπέφερε νὰ ἴδῃ τὴν ἑνωσὴν τῆς Ἀνουσίας μετὰ τοῦ κακοῦ Γιάκουμου· εἶνε ὡς νὰ ἦντο ἰεράξ μὲ περιστέρᾳ καὶ ὅταν ποτὶ ὁ Μητρός καὶ ἡ Ἀνουσία τοῦ ἐξωμολογήθησαν τοὺς πόνους καὶ τὴν ἀπελπισίαν των, τόσον ἡγανάκτησεν, ὅπου ἐφώναζεν ὅτι θὰ κατέβαλλε τὰς δυνάμεις του ὅλας, ἐν μὴ πραγματοποιηθῇ ἡ ἑνωσις, ἣν θεώρει καὶ ἀπαικτεῖ μεγαλοφρονίως τερατώδη.

— Ἀν ὁ Γιάκουμος ἦταν καλὸς ἄνθρωπος, δὲν θὰ ἐτολμοῦσα νὰ ἐπέρθω, εἶπεν ὁ παππᾶς εἰς τὴν Ἀνουσίαν· ξέρω ὁμοῦ τί ὑποκαίμενο εἶνε καὶ γιὰ τὸν θέλει ὁ πατέρας σου, ὅπου τότε συμβουλεύει ὁ Συνέσιος γιὰ τὰ τέλη του. Ἦ ζωὴ σου μὲ τὸν Γιάκουμο θὰ εἴναι σωστός θάνατος καὶ ἡ ἑνωσις αὕτη πρέπει νὰ ἐμποδισθῇ. Ἀφῆσε νὰ μιλήσω ἀκόμα τοῦ πατρός σου.

Καὶ ὁ παππᾶ-Δημήτρης ὠμίλησε τοῦ Μανάρᾳ προσπαθῶν νὰ τοῦ δείξῃ πόσον ἐκεῖνο ποῦ μελετᾷ εἶνε ἄδικον καὶ ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ δεσμεύῃ τὸν ἐλεύθερον ἄνθρωπον. Ἄς εἴναι καὶ παιδί του, ὅταν μάλιστα ἡ σκέψις τοῦ παιδιοῦ εἴναι ἡ μόνη ὀρθή. Ὁ Μανάρᾳ ἐπαινολογηθῇ, διότι καὶ ἀκουσίως του ἐπέβητο τὸν παππᾶ-Δημήτρη, ἀντέταξεν ὁμοῦ εἰς τὰ ἐπιχειρήματά του ἡπόλυτον ἄρνησιν, εἰπὼν «πῶς ξέρει αὐτός τί κάμνει καὶ πῶς ἐσυνήθισε νὰ τὸν ἀκούσῃ 'ς τὸ σπῆτι του». Ἦσαν πολὺ ἰσχυροὶ οἱ δεσμοί, οἱ ἐνοῦντες αὐτὸν μὲ τὸν Συνέσιον καὶ τὸν Γιάκουμον· αἱ συμβουλαὶ μάλιστα τοῦ πρώτου ἦσαν ἑναυλοὶ εἰς τὰς ἀκούας του καὶ αἱ στρεβλαὶ τοῦ ἰδέαι, αἵτινες εἶχον τὴν ὕψιν τῆς ἀληθείας, πολὺ ἐπινέγγουν ἐπ' αὐτοῦ, τοῦλάχιστον πρὸς τὸ παρόν. Ἐφῆγε δυσχερεστημένος ὁ παππᾶ-Δημήτρης καὶ συνεβούλευσε τὴν Ἀνουσίαν νὰ ὑπομένῃ καὶ νὰ ἐπιμένῃ.

Ὁ δὲ Μανάρᾳς, ἀφοῦ συνεζήτησε μὲ τὸν Γιάκουμον, ἐζήτησε τελειωτικὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν κόρην του, ἥτις ἀπάντησεν ὅτι, παρὰ νὰ πάρῃ τὸν Γιάκουμον, προτιμᾷ νὰ μείνῃ ἀνύπανδρη ἢ καὶ εἰς Μοναστήριον νὰ κλεισθῇ. Ὁ Μανάρᾳς ὠρίσθη καὶ ἠκολούθησε σκηνὴν βίαιαν, συνέπειαν τῆς ὁποίας ἦτο νὰ κλεισθῇ ὁ πατέρας τὴν κόρην εἰς τὸ δικημέρισμά της, ἀπειλήσας φοβερὰ πράγματα, ἐν ἡ μητέρα ἤθελεν εὐκολύνῃ

τὴν δραπέτευσίν της, καὶ ἐπρόσθεσεν ὅτι δὲν θὰ τὴν ἤλευθερώων, παρὰ διὰ νὰ τὴν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὸν Γιάκουμον. Οἱ φόβοι ὁμοῦ τοῦ Μανάρᾳ ἦσαν μάταιοι. Αἱ γυναῖκες, ὅσον καὶ ἐν ἐπέμνον εἰς τὴν ἰδέαν των, θὰ ἐπρότιμοῦσαν νὰ ὑποφέρουν παρὰ νὰ προβοῦν εἰς οἰονδήποτε σκάνδαλον.

Ἐμαθεν ὁ Συνέσιος τὰ διατρέξαντα καὶ τὴν ἀνάμειξιν τοῦ παππᾶ-Δημήτρη εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ εἶπεν, ὅτι εἰς πρώτην

ΑΣΥΝΕΙΑΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡ
ΓΗΜΑ ΔΗΜΑΓΩΓΩΝ...

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΔΕΛΦΩΘΕΙΣΑ ΜΕ
ΔΗΜΟΚΟΠΟΝ ΤΩΝ ΤΡΙΩΔΩΝ

συνάντησίν του μὲ τὸν Δασοπότην θὰ τὸν κατήγγελλεν ὅτι ἀναμειγνύεται σκανδαλωδῶς εἰς ὑποθέσεις κοσμικὰς, ἐνῶ χρέος του εἶναι ἡ νηστεία καὶ ἡ προσευχὴ καὶ νὰ συνιστᾷ εἰς τὰ παιδιά ὑπακοὴν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ὅχι νὰ τοὺς ἐμπνέῃ στασιαστικὰς ἰδέας. Ἐλεγεν ὁμοῦ ταῦτα μακρόθεν, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, διότι δὲν θὰ ἐτόλμα ν' ἀντιρρῶσθαι τὸν παππᾶ-Δημήτρη.

VIII

Ὁ καιρὸς ἐν τούτοις προχωρεῖ καὶ καθ' ὅσον οὗτος προβαίνει, εἰς τὸν ὁρίζοντα φαίνονται ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κατὰ ὡσὺν μαῦρα, μικρὰ ἀκόμη, σύννεφα, προάγγελα σοφῶν, πιθανῶς, πραγμάτων. Ὁ Συνέσιος ἐξακολουθεῖ τρίτην ἤδη φορὰν

νὰ διευθύνῃ τὸ σκάφος τὸ ὅποιον τοῦ ἐνεπιστάθῃ ἡ δασποτικὴ εὐνοία, κατὰ τὸ δοκοῦν, χωρὶς οὐδέποτε νὰ συμβουλευέται οὔτε ναυκλήρους, οὔτε πλοηγούς, οὔτε κανένα. Συμβούλους ἔχει τὸν ἰδικὸν τοῦ νοῦν καὶ τὴν ἰδικὴν του καρδίαν καὶ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, τοὺς φίλους καὶ ὑποστηρικτάς του. Ἦ πολιτεία τοῦ ὁμοῦ αὕτη καὶ οἱ τρόποι τοῦ ἐγέννησαν τὴν ἀναπόφευκτον ἀντίδρασιν. Τὸ χωρίον σχεδὸν ὅλον, συγκινηθὲν ἐκ τῶν θαρραλέων ἐνεργειῶν καὶ τῶν ἀποκαλύψεων

τοῦ λατροῦ Νικίου, ἀποκαλύψαν αἵτινες ἔρριψαν πλείστορον φῶς εἰς τὴν σκοτεινὴν ὕψιν τοῦ Συνέσιου, ἔλαβεν ἐχθρικὴν σχεδὸν στάσιν κατ' αὐτοῦ, πρόθυμον τῶρα, ἐν ἥθει δειξίως υποκινηθῇ, νὰ προβῇ καὶ εἰς ἐπίθεσιν. Ὁ Συνέσιος ἐγνώριζε τὰς ἐνεργείας τῶν ἐχθρῶν του, προησθάνετο τὴν ὑποδόσκουσαν τρικυμίαν καὶ ἡτοιμάζετο νὰ τὴν ἀντιμετωπίσῃ προσποιοῦμενος ἀπάθειαν. Τὰ πράγματα εἶχον οὕτως, ὅτι ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων, ὠδήγησεν εἰς τὴν σκηνὴν νέα πρόσωπα.

Ἐπλησίαζεν ἡ ἐτησία πανήγυρις τῆς Μονῆς καὶ ὁ Συνέσιος ἡτοιμάζετο νὰ τὴν ἐορτάσῃ μεγαλοπρεπέστερον ἢ ἄλλοτε, καὶ διότι ὁ ἱεράρχης ὑπεσχέθη νὰ τιμῇ τὴν ἐορτὴν μὲ τὴν παρουσίαν του, καὶ διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν τὸν πτοοῦν αἱ ἐνεργεῖαι τῶν ἐχθρῶν του. Ἐχθρὸς καὶ περιφρονητής

πάσης ἀπλότητος, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν τὴν ἀπῆντα, θερμὸς δὲ ὁπαδὸς καὶ ἐραστὴς διάπυρος παντὸς εἶδους ψιμυθίου, ἡλιπίζιν — ὡς τοῦ συνένθι πολλὰκις — μὲ τὴν καινοουργίῃ του στολὴν, μὲ δλον τὸ θράσος τοῦ ὄγκου του καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ φίλου του ἱεράρχου, νὰ ἐπιβλήθῃ καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀπλουστέρους, τουτέστιν εἰς τὴν πλειονότητα.

Ἄλλ' ἐκτός τῆς θρησκευτικῆς, ἡτοιμάζετο, ὀλίγον ἀργότερα, καὶ ἄλλη πανήγυρις, κοσμικὴ αὕτη, πανήγυρις συγκινοῦσα καὶ συντράρσσουσα, πλειότερον πάσης ἄλλης, πόλεις καὶ χωρία, φέρουσα εἰς συνάφειαν τὰ κάτω μὲ τὰ ἄνω στρώματα, ἄλλα καὶ δημιουργοῦσα, διὰ τῆς δημοκρατίας, ἔχθρας καὶ μίση καὶ διαιρέσεις, φερούσας εἰς ἀναστάτῳσιν κοινωνίας δλοκλήρους. Εἶνε ἔν ἀπαίσιον, ἐν πολλοῖς, ἀνθρωποακανάκτουμα, ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν λείπει ἔστιν ὅτε καὶ ἡ καλὴ ὄψις. Ἐἵνε ἡ ἐλευθερία, ἀδελφωθεῖσα μὲ δημοκόπων τῶν τριάδων, κρατοῦντι ποιήριον θηνίτιον.

Οἱ δημαγωγοὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων μένουσιν οἱ αὐτοί, ἡ δὲ πολιτικὴ καλαίστρα εἶνε ἐκείνη, εἰς ἣν κατέρχονται δλων τῶν μέτρων καὶ δλων τῶν σταθμῶν αἱ δυνάμεις, ἡθικαὶ καὶ σωματικαί, καὶ δλων τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν αἱ συνειδήσεις. Κομικοτραχηλὸν πανδαιμόνιον, ὅπου οἱ δημαγωγοὶ παίζουσι τὸ σπουδαιότερον μέρος. Ρήτορες, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον εὐγλωττοί, σύρουσι κατόπιν αὐτῶν τὰ εὐαπάτητα πλήθη, τὸ πλείστον διὰ σοφισμάτων, συμβαίνει δὲ οὐγὶ σπανίως, ἐκεῖ ὅπου δὲν ἰσχύει ὁ λόγος, νὰ ἐμφανίζεται κλικουρος ἢ μαγκοῦρα, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιβλητικὴ εὐγλωττία δὲν κατορθώνει ὀλίγα.

Ταῦτα πανταχοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον θορυβῶδη, ἐκφραστικὰ καὶ ἐκτεταμένα, σχετικῶς μὲ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀγῶνος.

Μία τοιαύτη πανήγυρις ἐν μικρογραφίᾳ ἡτοιμάζετο εἰς τὴν χώραν. Ἀνεμένοντο δημοτικαὶ ἐκλογαὶ καὶ ὁ Συνέσιος ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις καὶ μὲ ὅλα του τὰ μέσα κατὰ τοῦ νέου ὑποψηφίου δημάρχου, ὅστις ἦτο ἐνθρὸς του ἀμειλικτος καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὁποίου θὰ ἔφερεν — ὡς ἐφοβεῖτο — τὴν πτώσιν του καὶ τὴν ἐκδίωξίν του ἐκ τῆς Μονῆς. Δὲν ἤθελεν ὅμως καὶ νὰ φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ καὶ ἔβαλεν εἰς χρῆσιν δλων τὴν ὑποκριτικὴν του τέχνην δια νὰ κρύπτεται. Οἱ ἀντίπαλοι ὅμως δὲν ἠπατώντο· τὸν ἤξευραν καὶ ἀπὸ ἄλλων φορᾶν καὶ δὲν ἐδυσκολεύθησαν καὶ τώρα νὰ μάθουν τί ἐνεργεῖ καὶ τί μηχανᾷται.

Ὁ ὑποψήφιος Πάνης, ὁ ἐκ τῶν δικατῶν τοῦ Συνέσιου, νέος ἀνὴρ, ἀρτίως μορφώσεως, εὐκατάστατος καὶ βέλτης, ἦν ὡς εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ προσόντα καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, ὅσαι φέρουσι μεθ' αὐτῶν ἐπιτυχίαν, ἐνθ' ὁ ἀντίπαλός του, ἀνὴρ συμπαιθῆς, ἀλλ' ὅχι τὸσον ἰσχυρός, δὲν ἐφάνετο ἔχων ἀρκούσας δυνάμεις ν' ἀντιμετρηθῇ πρὸς ἐκεῖνον. Ἐνῆργει οὐχ ἦττον μὲ δραστηριότητα καὶ ἡ πάλιν προειμηνύετο ζωηρά, ὅπως εἶνε ὅλοι οἱ τοιοῦτοι εἶδους ἀγῶνες, ὅπου τὰ διαμαχόμενα μέρη οὐδενὸς φριδονται μέσου, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον θειμιτοῦ, ἵνα ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ τῶν.

Ἐποστηρικτὴν θερμὸν, πλήρη σθένους καὶ μὲ ἀξίαν καὶ ἱκανότητα οὐχὶ συνήθη, εἶχεν ὁ ὑποψήφιος Πάνης τὸν νεομαβὴ Νέλλην, τὸν ἐπικληθέντα ὑπὸ τῶν εὐφρολόγων Σατανέλλην, ἐπιθετὸν τὸ ὅποιον καὶ ὁ ἴδιος παρεδέχετο. Προικισμένος μὲ πολλὰ ρουσικὰ καὶ ἐπίκτητα δῶρα καὶ, πῖθανῶς, μέλλουσα πολιτικὴ ἐπισημότης, ὁ Νέλλης, ὁ δικαίων σήμερον ἐν πολλοῖς τὸ ἐπιθετὸν του, ἦτο αἰσθηματίας ἄλλοτε, εἰς χρόνους περρωχημένους, καὶ εἶχε τότε μίαν συστολὴν καὶ μίαν ἀφείλειαν ὅπως παιδικήν, ἥτις προσέθετε πολὺ εἰς τὸ ἐλκυστικὸν ἐξωτερικόν του. Ἀλλὰ πλανηθεὶς ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ τὰς σχολικῆς ἀτραποῦς τῆς πολυδαίδαλου πολιτικῆς, ἐγένετο ψυχρός, τολμηρός, ἐν ἀνάγκῃ, μέχρις αὐθαδείας, συγχρόνως δὲ ἀπέκτησε μίαν εὐγλωττίαν πείθουσαν καὶ τοῦ πνεύματος τὸ ἀρχίστροπον καὶ τὴν ἀκαμψίαν ἐκείνην, ἥτις ἀπατᾷ πολλὰκις καὶ τὸν νουνεχέστερον. Καὶ βεβουλημένος

ὅμως καθὼς ἦτο μέχρι λαίμου εἰς τὰ γαργαλιστικὰ νάματα τῆς πολιτικῆς, ἐπανήρχετο, οὐχ ἦττον, κατὰ διαλείμματα, εἰς τὰ πρῶτα ἐτη καὶ εἰς τὰ πρῶτα αἰσθηματικά καὶ βλέπων, μετὰ πόνου, τί ἀπώλεσε καὶ εἰς στιγμὰς συγγνωστῆς ἀδυναμίας, ἠσθάνετο παρηγορίαν τινὰ, ζήτων νὰ συγκρατήσῃ τὴν αἰχρὸμένην νεότητά «*χερσί τε ποσί τε*», μὲ ὅλας δηλαδὴ τὰς σοφιστείας τῆς τέχνης, μὲ ὅλας τὰς μυραλοισφᾶς ἀποηρίας ὑλῆναι τῶν σοφῶν καὶ πολυωνύμων ἐφευρετῶν, τῶν κερδοσκοποῦντων εἰς βάρος πάσης ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας.

Ὁ Νέλλης λοιπὸν ἐτάχθη πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὑποψηφίου Πάνη, οὐδαμῶς ἀμφιβάλλων περὶ τῆς νίκης, ἣν ὅμως ἐνδοί νὰ προσιμίσῃ διὰ τῆς ἐξώσεως ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Συνέσιου, οὗ εἶχε χρηματίσῃ φίλος ἄλλοτε καὶ τοῦ ὁποίου ἐγνώριζε καλλίστα τὴν ἱστορίαν. Ὁ Συνέσιος ἔμαθεν ὅλα ταῦτα καὶ ἠσθάνετο κρύφιον τρόπον, ἂν καὶ ἐπετηδέυετο ἀπάθειαν καὶ τὸλμην.

Ἦνα πρὸς εὐρίσκαμεν τὸν Συνέσιον εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του δωμάτιον, καθήμενον ἐπὶ μαλακοῦ σοφᾶ, χωρὶς ῥάσον καὶ μὲ σωτὰς ἐμβάδας, ἔχοντα καθήμενος ἀπέναντί του δύο χωρικούς. Ἐπὶ μικρὰς τραπέζης, ἐνώπιόν του, εὐρίσκειται βιβλίον ἀνοικτὸν γεμῆτον ἀρίθμων.

— Ἔγω κ' ἐγὼ ἐξοῖζ, Νουγᾶνε, καὶ πρέπει νὰ πάρω τὸ μπαντίκι στὴ διορία, ἔλεγεν ὁ ἡγούμενος.

— Ἦλθα κ' ἐγὼ πολλὰ βάρητα, ἄγιε γούμμενε, καὶ νὰ μ' ἀπαντήσης ἀκόμα νὰ ἦς καλὴν ψυχρή! εἶπεν ὁ χωρικός. Κριθαρί σκεδὸ δὲν ἐκάμαμε καὶ φασούλια μόνι τριάντα νάπο ἐπῆρα· κάμε τὸ ψυχρὸ σου νὰ μὲ καρτερήσης.

— Ἦγὼ κάνω εὐκολίαις, ἀντέλεξεν ὁ ἡγούμενος, μὰ σεὶς δὲ μ' ἀκούτε μένα.

— Ὅσο γιὰ μένα, κάνω ὅ,τι περᾷ πὸ τὸ χέρι μου, ἀπῆντησεν ὁ χωρικός.

— Γιὰ τὸ κλεισμ', αὐτὸ μοῦ δίνουν ἐξήντα δραχμὲς κ' ἐγὼ στὸ 'γω γιὰ σαράντα· τὸ ξέρεις, Νουγᾶνε;

— Τὸ ξέρω καὶ σοῦ φημιστωῖ, καὶ ὅ,τι μπορῶ κ' ἐγώ...

— Δὲ μοῦ λές, Νουγᾶνε, ἡρώτησεν ὁ ἡγούμενος, τί δουλειὰς ἔχεις μὲ τὸ Νέλλην καὶ μιλοῦσαι τίς προσέλλας μὴ ὅρα μαζί του;

— Ὁ Νέλλης μοῦ ὑποσχεύεται νὰ μοῦ γλυτώσῃ τὸ γυῖό μου τὸ Μουγάλη ἀπ' τὰ στρατιωτικά· αὐτὸ εἶνε, ἄγιε γούμμενε.

— Καὶ τί σοῦ ζήτησεν; γιατί ἀφτός δὲ δουλεύει χάρισμα.

— Τίθεσ' ἄλλο, παρὲ νὰ ψηφίσω τὸν Πάνην.

— Καὶ σὺ τί τοῦ 'πες;

— Τοῦ 'πα πῶς δὲ μπορῶ νὰ μὴν τονε ψηφίσω, ἀφοῦ ὁ πατέρας του πάντα μ' ἐβόηθησε στὴν ἀνάγκη μου.

— Κι ἂν ἐγὼ σου χαρίσω ὅλο τὸ μπαντίκι, δὲ γυρίζεις μαζί μου;

— Δὲ μπορῶ, ἄγιε γούμμενε. Ἦκείνο ποῦ μπορῶ εἶνε νὰ ψηφίσω καὶ τὰ δύο μέρη γιὰ τὸ χατῆρι σου, πρᾶμα ποῦ δὲν τὸ 'καμα ποτέ μου.

Ὁ Συνέσιος καὶ τοῦτο τὸ θειώρησε κατόρθωμα καὶ ἐφύλαχθη, νὰ μὴ ὀργισθῇ.

— Νὰ σὲ πιστέψω, Νουγᾶνε;

— Δυὸ λόγια δὲν ἔχω ἄγιε γούμμενε. Μὰ γιὰ τὸ μπαντίκι νὰ μὲ περιμένης.

Καὶ ὁ χωρικός ἐσηκώθη.

— Καλὸ βράδυ, ἄγιε γούμμενε.

— Στὸ καλὸ, Νουγᾶνε, καὶ τὸ νοῦ σου.

Ὁ χωρικός ἐξῆλθε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ.

— Ἄν δὲ μὲς γέλασῃ ὁ Νουγᾶνης, Ἀθανᾶ, κέρδος εἶνε κ' αὐτὸ πέρνομ' ἕναν ψῆφο τοῦ Πάνη.

— Εἶνε σωτὸς ἄνθρωπος ὁ Νουγᾶνης, εἶπεν ὁ Ἀθανᾶς.

— Ἀμὲ στὴ γειτονιά σου τί γίνεται;

— Κατὰ πῶς ποῦ σοῦ 'πα, ὁ Φάβας λείει, ἂν τοῦ δώκῃς τὸ μεγάλο κλείσμα στὰ Λιθαδάκια, θὰ μαυρίσῃ τὸν Πάνην.

— Καλὰ· πέ του νᾶρῃ νὰ μιλήσωμε. Ἀμὲ δὲ μοῦ λές, οἱ Κασαροὶ ἐνεργοῦνε;

— Αἱ, αὐτοὶ εἶνε ξεσπαθωμένοι γιὰ τὸν Πάνην.

— Μὰ γι' αὐτὸ καὶ ὁ Μανᾶρας δὲν πρέπει ποτὶ νὰ δώκῃ τὴν κόρη του στὸ Μῆτρο.

— Ναι, μὰ τὰ δέδερρα του λένε πῶς θὰ τὴν πάρουνε καὶ χωρὶς τῆ θέλησιν τοῦ Μανᾶρα.

— Ἐλτί αἱ; θὰ τὸ δισῶμ' αὐτό. Ὡς τόσο ἐσὺ κάνε ὅ,τι μπορεῖς.

— Ὅσο γι' αὐτὸ, μένε ἥσυχος.

Καὶ ὁ Ἀθανᾶς ἐσηκώθη νὰ φύγῃ.

— Μὴν ξεχάσῃς, Ἀθανᾶ, τὰ πράματα ποῦ σοῦ παράγειλα. Ὁ Δεσπότης ἔρχεται τὴν Κυριακὴ καὶ τὰ θέλει.

Ὁ χωρικός ἐξῆλθε καὶ ὁ Συνέσιος, ἀφοῦ ἐξήτασε μερικὸς λογαριασμούς, ἐκάλεσε τὸν Ἀμβρόσιον.

— Κύτταξέ, Ἀμβρόσιε, τοῦ εἶπε, τὰ πιπίνια μὴν τύγῃ καὶ τὰ πειράξῃ κανεῖς.

— Ποιὸς θὰ τὰ πειράξῃ; εἶπεν ὁ Ἀμβρόσιος.

— Καὶ τὸ Σάββατο νὰ εἶν' ἑτοιμα ὅλα καθὼς καὶ τὰ κατόπουλα.

— Πολὺ καλὰ.

— Θὰ εἶνε καμμιὰ δωδεκαριά καὶ δὲν πρέπει νὰ λείψῃ τίποτα.

— Ἀλήθεια, ἐφῆς ὁ Νεκταρίος ἐξήτηξεν ἕνα πιπίνι, μὰ δὲν τοῦ ἴδωκα, εἶπε μειδιῶν ὁ Ἀμβρόσιος.

— Ὁ φαγᾶς! εἶπε μὲ θυμὸν ὁ Συνέσιος. Τίποτα νὰ μὴ δώκῃς· πρόσεξε.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη θόρυβος ἐξω καὶ ποδοβολητὸς ὥων καὶ ὁ Ἀμβρόσιος ἐκυψεν ἐκ τοῦ παραθύρου.

— Ποιὸς εἶνε; ἡρώτησεν ὁ Συνέσιος.

— Εἶνε ὁ Πάνης καὶ ὁ Νέλλης, εἶπεν ὁ Ἀμβρόσιος χαμηλοφώνως καὶ ὡσὰν φοβούμενος· ἔχουν καὶ συνοδία.

Ὁ Συνέσιος ἱκανοβώσασεν. Ἀπέλυσεν τὸν Ἀμβρόσιον καὶ ἔσπευσε νὰ κλεισθῇ εἰς τὸ γραφεῖον, διὰ νὰ μὴ συναντηθῇ μὲ τοὺς μισητούς ξένους, τοὺς ὁποίους δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἰδῇ μὲ ἀπάθειαν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως ν' ἀποφύγῃ τὴν συνάντησιν, ἥτις παρ' ὀλίγον ν' ἀποβῇ τραγικὴ.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας ὁ Συνέσιος ἐξῆλθεν εἰς τὸν συνήθη περίπατον παρὰ τὰ ἀλώνια, μᾶλλον γὰρ νὰ μυρισθῇ τίποτα, νὰ ἰδῇ, νὰ ὠτακουστήσῃ, ἂν εὕρῃ συνηγμένον κόσμον, καθὼς τὸ ἔκαμε συχνά, ὅτε ἀπροσδοκῆτως εἶδε τὸν Πάνην καὶ τὸν Νέλλην καθήμενους εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ καφενείου καὶ συνομιλοῦντας μὲ χωρικούς, ἑνας τῶν ὁποίων ἦτο φίλος τοῦ ἡγουμένου. Τὸν ἐπείραξεν αὐτὸ πολὺ, θέλων δὲ καὶ νὰ δεῖξῃ τὸ σύνθησι θράσος του, ἐπλησίασε κ' ἐκάλεσε τὸν γνώριμόν του χωρικὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ χωρικός ἐσυμβουλεύθη μὲ τὸ βλέμμα τὸν Πάνην, ὅστις τοῦ εἶπε μεγαλοφώνως νὰ καθίσῃ καὶ νὰ μὴ ἀκούσῃ κανένα. Ὁ Συνέσιος ἠρυθρίασε καὶ στραφέας πρὸς παρατυχόντα χωρικόν, εἶπε, δεικνύων τὸν Πάνην· — Μωρὲ μοῦτρα γιὰ δῆμαρχος!

Εἰς τὴν αὐθάδη, τὴν ὑβριστικὴν ἀποστροφὴν τοῦ Συνέσιου, ὁ Πάνης ἐγερεθὲς αὐτοστιγμῇ, ὤρμησε κατ' αὐτοῦ μὲ τὴν ῥάβδον ὑψωμένην. Τὸν εἶχε πᾶρῃ ὁ θυμὸς καὶ θὰ ἐπληττε σκληρὰ τὸν Συνέσιον, ἂν, ἐπειμῆς ὁ Νέλλης καὶ κάποιος τῶν χωρικῶν, δὲν τὸν ἀνεχαίτιζαν. Ὁ Συνέσιος, ὅστις δὲν ἐπερίμενε τὴν ἐπίβασιν, ἔφυγεν ἔντρομος καὶ ἔσπευσε νὰ κλεισθῇ ἐντὸς τῆς Μονῆς. Ἦτο αὐθάδης καὶ δεῖλός συγχρόνως καὶ ἐπὶ τινὰ ὥραν ἐνόμιζε πῶς τὸν κυνηγοῦν. Ἐν τῇ μεταξὺ ὁ θυμὸς τοῦ Πάνη κατέπεσε καὶ μετεμελήθη διὰ τὴν παραφορὰν του. — Δὲν ἔπρεπε νὰ καταδεχθῇ, εἶπεν, ἐνθ' οἷός τινος τῶν παρισταμένων δυσπαραστήθησαν διότι ἀδὲν τοῦ τὴν κατέφεραν.

Ὁ Συνέσιος, μετὰ τὴν σκηνὴν αὐτήν, ἐπροφυλάσσετο, ἐνθ' ὅτε κατὰ τοῦ Πάνη καὶ τῶν ὁμοφρόνων μίσος του ἔλαβεν ἔτι πλείονα ἔντασιν.

IX

Ὁ Μανᾶρας ἐν ταῦτοις ἐνήργει δραστηρίως καὶ μὲ ζῆλον ὑπέρμετρον ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου τοῦ Πάνη καὶ κατὰ τοῦ

τελευταίου, πρὸ πάντων διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν φίλον του Συνέσιον, μεθ' οὗ κοινὰ συμφύροντα τὸν συνόδουν. Ἠμέλησε καὶ αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις του καὶ περιήρχετο τὸ χωρίον, ἡμέραν καὶ νύκτα, κατηγῶν καὶ προσηλυτικῶν δσοὺς ἠδύναντο, διότι ἐφρόνει, ὡς τὸν ἐβεβαίωσεν ὁ Συνέσιος, ὅτι ἡ ἦττα τοῦ Πάνη, ὅχι μόνον θὰ ἦτο ἡθικὴ νίκη τοῦ Συνέσιου καὶ τῶν φίλων του, ἀλλὰ θὰ τὸν ἐκαμνεν ἰσχυρότερον καὶ θὰ τὸν ἐσπερέωνεν ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν θέσιν του, ἀγαθόν, τοῦ ὁποίου τὰ ὀφίλη θὰ συνεμερίζετο καὶ ὁ Μανᾶρας ἐκ τῶν πρώτων. Ὅθεν, ἀφωσιωμένος ὅλος εἰς τὸν ἀγῶνα, ἡμέλησε καὶ αὐτὰ τὰ οικιακά του, ἱσθάνετο λησμονήσας καὶ τὴν κόρην του αὐτὴν καὶ τὰς ἰδίας τῆς, εἰπὼν μόνον ἐπιτακτικῶς εἰς τὴν γυναῖκά του, ὅτι ἀφίει μὲν τὴν κόρην του ἐλευθέρην περιουσιῶν, ἀλλὰ νὰ προσέξουν καλὰ, νὰ μὴ κάμουν τίποτε παρὰ τὴν θέλησιν του, διότι θὰ ἐγίνετο θηρίον.

Ἀφ' ἐτέρου ἡ Ἀννουσὴ ἐτήκετο μὴ βλέπουσα τὸν Μῆτρον, ἀγωνιζόμενον καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν τὸν ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου Πάνη. Μίαν ἡμέραν μόνον, καθ' ἣν ὁ Μανᾶρας ἔλειπεν εἰς τὴν χώραν, συνητήθησαν οἱ δύο νέοι εἰς τὸ περιβόλι τοῦ τελευταίου. Ἐκεῖ ὠμίλησαν τὴν ἀφελῇ γλῶσσαν δύο καρδιῶν ἀδελφῶν, γεμᾶτων ἀπὸ ἕνα πάθος ἀγνόν, τὸ ὅποιον ὁ χρόνος καὶ αἱ περιπέτειαι ἐνισχύουν μᾶλλον ἀντὶ νὰ τὸ ἀλλοιώσουν. Τὸ αἰσθημ' αὐτὸ ἦτο χαραγμένον βαθύτατα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τοῦ βουνοῦ μὲ τὴν ἀφθαρτον σμίλην τοῦ δημιουργοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκείνην ἠσθάνοντο μέσα των καὶ ἦτις τοὺς ἐθέρμαινε καὶ τοὺς ἐνίσχυε.

Ἐνθ' ὅμως ὁ Μῆτρος ἦτο ὅλος χαρὰ ἀκούων τοὺς ὁρκους τῆς Ἀννουσῆς καὶ βλέπων ζωντανόν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ βαθύ αὐτῆς αἰσθημα, ἐκείνη ἦτο σκυθρωπή, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς ἐκείνον τὴν λύπην τῆς. Ἦτο δὲ σκυθρωπή ἡ πτωχὴ κόρη, διότι εἶχε τὸν πατέρα τῆς ἐναντίον εἰς τὴν ἐνοσίαν αὐτήν, ἐναντίον εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς καὶ διότι μὲ ὅλον τὸ βαθύ τῆς αἰσθημα πρὸς τὸν Μῆτρον, δὲν ἤθελεν, ἠσθάνετο ὅτι δὲν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ φανῇ παρήκοος εἰς τὸν γεννήτορά τῆς, τὸν ὅποιον ἀπὸ παιδὶ ἐσυνήθισε νὰ σέβεται, μὲ ὅλα τὰ ἄδικα τὰ ὅποια ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ, μ' ὅλας τὰς στρεβλάς του ἰδέας. Ἀνεκοίνας τὰς σκέψεις τῆς πρὸς τὸν Μῆτρον.

— Γιατί, Μῆτρο, νὰ μὴν εἶνε τὰ πράματα καθὼς τὰ θέμε;

— Ναι, Ἀννουσῶ, εἶπεν ὁ Μῆτρος· μὰ εἶνε πάλι σωστὸ νὰ δυστυχήσουνε δυὸ ποῦ ἀγαπᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, γιατί τὸ θέλει ἕνας;

— Αὐτὸς ὅμως ὁ ἕνας εἶνε γονιός.

— Γονιὸς ποῦ κρένει ἄδικα, εἶπεν ὁ Μῆτρος.

— Μὰ ἐκεῖνος θαρρεῖ πῶς ἔχει δίκην, εἶπεν ἡ Ἀννουσῶ.

Νὰ ἔρεας, καυμένε Μῆτρο, τί βάσανο ἔχω μέσα μου. . . Μαζὶ σου εἶμαι στὴν Παράδεισο, μὰ σὰ συλλοιστῶ, πῶς γιὰ νὰ 'μαὶ μαζί σου, πρέπει νὰ φύω ἀπ' τὸ σπῖτι μας, χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ γονιοῦ μου. . .

Καὶ ἡ Ἀννουσῶ ἐδάκρυσε.

Ὁ Μῆτρος, ἂν καὶ συνεκινήθη, ὑπείκων ὅμως εἰς ἕνα ἔμφυτον ἐγωισμόν, εἶπε μὲ πικρίαν:

— Δὲν πειράζει, Ἀννουσῶ, κάμε καθὼς ποῦ ξέρεις, ἐμένα μὴ μὲ συλλογᾷσαι.

— Αὐτὰ εἶνε σκληρὰ λόγια, Μῆτρο, κ' ἐγὼ δὲν τ' ἀξίζω, εἶπεν ἡ Ἀννουσῶ μ' ἕνα τόνον εὐκρινείας, ὅπου ὁ Μῆτρος δὲν ἐπαρατήθη.

— Νὰ, δὲν ξέρω κ' ἐγώ, Ἀννουσῶ, τί λέω καμμιὰ φορὰ· μὰ σὰ θυμηθῶ πῶς μπορεῖς νὰ πάρῃς τὸ Γιὰ. . .

Δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ τελειώσῃ καὶ τὸν ἐπλησίασε, ὡς διὰ νὰ προφυλαχθῇ κατ' ἀόρατον ἐχθροῦ.

— Δὲ σοῦ 'πα πῶς καλλίτερα σκοτώνομαι παρὰ νὰ πάρω αὐτὸν ποῦ λές;

— Ἀκουσε, Ἀννουσῶ, εἶπεν ὁ Μῆτρος ἀποφασιστικῶς. Θές νὰ μ' ἀκούσῃς;

— 'Ακούω, Μῆτρο.

— Εἴπες πῶς δὲ θὲς νὰ φύγῃς μοναχὴ σου ἀπὸ τὸ σπίτι;

— Δὲν τὸ θέλω, Μῆτρο.

— Νὰ τὸ λοιπὸ τί θὰ γένῃ. Θὰ ῥωτηθῇ ἄλλη μὰ φορὰ ὁ πατέρας σου, καὶ σὰ δὲ θελήσῃ νὰ παρθούμῃ, θὰ κάμω τρόπο μαζί με τὰ δέξερφα μου νὰ σὲ κλέψωμε.

— Καὶ δὲν εἶνε τὸ ἴδιον, σὰ νὰ 'φύγῃ μοναχὴ μου; εἶπεν ἡ 'Αννούσῃ, ἐνῷ ἡ καρδίᾳ της ἐπαλλεν ἀπὸ δύο ἀντίθετα αἰσθήματα, ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς πραγματοποιήσεως τόσον ποθητοῦ ὁνείρου καὶ ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν, ἣν συνεπάγεται ἕνα τοιοῦτο πραξικόπημα. Δὲ θὰ 'ναι σὰ νὰ τὰ συμφωνήσῃμας μαζί;

— Ὅχι, 'Αννούσῃ, γιατί ἐμεῖς θὰ σὲ πάρωμε μετὰ τὸ ζόρι. Ὑστερὰ, ἔχουσε νὰ σοῦ πῶ, εἶπεν ὁ Μῆτρος παραφόρως, καλλιτέρεά 'χω νὰ μὴ ζῶ, παρὰ νὰ πὲ χάσω καὶ... Ὁὲ κάμω ὅ,τι μπορῶ. Ἦγε γειά, δὲ θέλω ν' ἀκούσω, εἶπεν ἰδὼν τὴν 'Αννούσῃ ἐτοιμαζομένην κατὶ νὰ εἴπῃ. — Ἦγε γειά...

— Φ —

Τὸ ἱερατικὸν στοιχεῖον κατέχει ὅσον μεγάλη τάσον καὶ δικαιολογημένη συγκίνησις. Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ὄλον κροτοῦν, εἰς διαφόρους τόνους, ἀπαυστα, παράφωνα, σπασμωδικά, θὰ ἔλεγες φοβισμένα. Ἀναμένεται ὁ ἱεράρχης, ὁ Δασπότης, ὁ ποιμὴν, ἐρχόμενος νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ πνευματικόν του ποιμνιον, νὰ τὸ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν εὐθείαν, ἐν ἐξέκλειν, νὰ διορθώσῃ τὰ χεζόντα διορθώσεως, νὰ ἐπανορθώσῃ γενόμενα, τυχόν, ἀδικήματα, νὰ παρηγορήσῃ, νὰ ἐνισχύσῃ κλονιζομένους. Ἡ ἀποστολὴ του εἶνε μεγάλη, ἱερὰ καὶ τὴν ἐπιχειρεῖ βεβαίως μετὰ τὸν ἔρωτα ἐκείνου, τὸν ἔμφυτον εἰς τὰς χρηστάς συνειδήσεις. Πρὸ παντὸς τὸν ἐνδιαφέρει ἡ κατὰστασις τῆς Μονῆς καὶ ἡ τύχη τοῦ Συνεσίου, ἐν εὐνοίᾳ, παρ' ὅσας τὰς ἐναντίον του κατακραυγὰς, ἄς, ἄλλως, θεωρεῖ ὑπερβολικὰς καὶ ὡς ἐμπνεύσεις προσωπικῶν παθῶν μᾶλλον ἢ ἀληθείας. Αὐτὰ λέγει, αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει, ἐν καὶ πολλοὶ ἄλλοτε, ἰδίως δὲ ὁ ἱατρὸς Νικίας, τοῦ ἔδειξαν ἀπτὰ πράγματα, τοῦ ἔδωσαν ψηλαφητὰς ἀποδείξεις τῆς ἀνεπαρκείας, ὑφ' ὅσας τὰς ἐπώψεις, τοῦ Συνεσίου. Αὐτὴν τὴν φορὰν ἐν τούτοις εἶνε πολὺ πλέον ἀνήσυχος ἢ ἄλλοτε. Εἰς τὸν κατὰ τοῦ Συνεσίου ἀγῶνα προσετέθησαν δύο ἰσχυροὶ, ἀμαλκτικοὶ ἀντίπαλοι του, ὁ Πάνης καὶ ὁ Νέλλης, οἵτινες ἐκέρυξαν, ἔβροντοφώνησαν ὅτι θὰ πλῆξουν εἰς τὰ καίρια, μέχρις ὀριστικοῦ ἀποτελέσματος. Καὶ ἐκ τῶν πολιτικῶν ὅμως ἀντιπάλων τοῦ Πάνης, πολλοὶ δὲν ἠγάπων τὸν Συνέσιον. Ὁ Πάνης μάλιστα, ἀνὴρ εὐνοθερόστομος καὶ ὀρμητικὸς, πολλὰκις τὸν ἐστηλήτευσε δημοσίᾳ καὶ τὰρὰ θὰ ἐπεθύμει τὴν ἀπομάκρυνσίν του. Καὶ ὁ ἱεράρχης ἤκουσε τὰς διακηρύξεις καὶ τὰς φωνὰς αὐτὰς καὶ, ὡς ἐξυπνὸς ἄνθρωπος, δὲν ὑπετίμησε τὴν σημασίαν των, ὡς γνωρίζων ἐκ πείρας ὅτι προήρχοντο ἀπὸ στόματα ἀνθρώπων μὴ ὀπισθοχωρούντων εὐκολά. Καὶ διὰ τοῦτο ἦτο ἀνήσυχος. Τὸν Συνέσιον τὸν ἠγάπα, οὐχὶ βεβαίως ἀπὸ κακίαν, ἢ σκοπίμως διὰ νὰ βλάψῃ τὸν τόπον· ἀλλ' ἀπὸ μίαν ἐπιείκειαν ἔνοχον, τὴν ὅποιαν πολλοὶ δεικνύουν ἀπερίσκεπτα καὶ μετὰ ἑλαφρὰν τὴν συνείδησιν· τὸν ἠγάπα λαϊκόν, εἶχε δὲ καταρθώσῃ ἕως τῶρα νὰ τὸν ἐπιβάλλῃ καὶ εἰς τὴν Μονὴν καὶ εἰς τὸν τόπον· νὰ ἡττηθῇ δὲ τῶρα δὲν ἤθελε καὶ μάλιστα ἀπὸ ἀνθρώπων, οἵτινες ἦσαν καὶ πολιτικοὶ τοῦ ἀντίπαλου· διότι ὁ ἱεράρχης εἶχεν ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν εἰς τὴν πολιτικὴν, τὸν μέγαλον αὐτὸν κοινωνικὸν μοχλόν, ὅστις ἀποβαίνει λίαν χρήσιμος εἰς τὸν γνωρίζοντα νὰ τὸν χειρίζεται δεξιῶς καὶ ὅταν πρέπει.

Ὅθεν, ὅταν ἀπειθῆσθαι καὶ δίσχιαι τὴν πλῆττειν, ἥτις συνέχεται μετὰ τὴν ἀποβάθραν, ἐγκρίσθη ὅλην τὴν ψυχικὴν του δύναμιν διὰ νὰ φανῇ γαλήνιος, διὰ μὴ δεῖξῃ ὅ,τι ἐκρύπτετο μέσα του. Ὑψηλός, λευκογένειος, μετὰ τὸν ἐπὶ τοῦ εὐρείου στήθους του λάμποντα σταυρόν, ἐθαδίζε μεγαλοπρεπῶς,

μετὰ τὴν μὴν, μοιράζων ἰδῶν καὶ ἐκεῖ εὐλογίας εἰς τοὺς παρισταμένους, ἐνῷ τὰ χεῖλη του ἐκινουῦντο, προφέροντα προφανῶς εὐχὰς. Οἱ φίλοι του καὶ τινες ἐκ τοῦ πλήθους ἀπονήρευτο, προσερχόμενοι ἠσπάζοντο τὴν χεῖρά του, ἰσέθησαν δὲ καὶ δύο τρεῖς, οἵτινες τοῦ ἔστρεψαν ἀποτόμως τὰ νῶτα ἢ ἀπῆλθον ἵνα μὴ συναντήσουν τὸ βλέμμα του· ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον ἀφορμὰς νὰ μὴ πιστεύουν οὔτε εἰς τοὺς λόγους οὔτε εἰς τοὺς τρόπους του. Ὁ ἱεράρχης τὸ ἀντελήφθη, ἔδειξεν ὅμως ἀπάθειαν, καὶ μόνον τὰ χεῖλη του ὥσάν νὰ ἐκινήθησαν ταχύτερα. Κάποιος στραβισμός, ὁσάκις ἐκίνη τὰ χεῖλη, προσέδιδεν εἰς τὸ στόμα του κυνικὴν ἔκφρασιν, ἐνῷ τὸ ἐξωτερικόν του ὄλον ἐδείκνυν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου, πολιτισμένον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Ὅταν ἐπλησίασε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπιτρόπου, ἥτις ὠρίσθη ὡς κατάλυμά του, τὰ πολυάριθμα ῥάσα συνωθούντο δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, ἐμπρὸς ὀπίσω, ἵνα δεῖξωσι τὸν ζῆλόν των. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον αἰτήσεις νὰ κάμουν, ἐπιθυμίας νὰ προβάλλουν καὶ τὸν ἠτένιζον κατὰ πρόσωπον, ζητούντες νὰ προκαλέσωσι τὴν εὐμενὴ προσοχὴν του. Ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἱεράρχου δὲν ἐξέφραζε τίποτε ἰδιαίτερον καὶ τὸ βλέμμα του ἐπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ ὑπηκόου μετὰ μίαν ἔκφρασιν ἀπλῆς περιεργείας, ἐνῷ τὰ δάκτυλα τῆς δεξιᾶς χεῖρός δὲν ἔπαυσαν διασταυρούμενα εἰς σχῆμα εὐλογίας.

Μόλις εἰσελθὼν, ἰδὼν ὅτι θὰ ἔμενε παρὰ τῇ Ἐπιτρόπῃ καὶ τὴν ἐπιούσαν, μόνον δὲ τὴν μελεπομένην θὰ μετέβαινε εἰς τὴν Μονήν. Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἰδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸ ἱερατικὸν ὄλον, περιττὸν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐκ τῶν πρώτων ἦτο ὁ Συνέσιος, ὅστις ὅμως διετάχθη ν' ἀπέλθῃ εὐθὺς εἰς τὴν ἔδραν του, ἵνα παρασκευάσῃ τὰ τῆς ὑποδοχῆς.

Ἦν ἐπιούσαν, εὐθὺς μετὰ τὸν πρωῒνον καφὲν ἀνηγγέλθησαν εἰς τὸν ἱεράρχην οἱ κ. κ. Πάνης καὶ Νέλλης. Ἐφλέγοντο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐξηγηθῶσι μετ' αὐτοῦ μίαν ὥραν ἀρχήτερα. Ὁ ἱεράρχης προσηθέμενος τὴν ἐπισκεψίν, τὴν ὡσφραίνεται καὶ ὅσον τὴν ἀπεστρέφετο, τόσον καὶ ἐπιθυμῇ, καὶ διότι ἦτο μαχητὴς πολυμήχανος καὶ δὲν τὸν ἐπτόουν αἱ ἐπιθέσεις, καὶ διότι ἤθελε νὰ μάθῃ μέχρι τίνος σημείου ἦσαν σπρωγμένα τὰ πράγματα — σχετικῶς μετὰ τὸν Συνέσιον — καὶ τί εἶχε νὰ φοβῆται.

Ὅταν οἱ δύο ἐπισκίπται εἰσῆλθον, τὸ πρόσωπον τοῦ ἱεράρχου ἐγένετο ἱλαρόν, ἐφωτίσθη, θὰ ἔλεγες, ἀπὸ μίαν χαρὰν ἀπροσδόκητον, ἀπὸ μίαν ἀνυπόκριτον εὐχαρίστησιν... Ἠγέρθη εὐθὺς ἐκ τῆς ἔδρας του· οἱ ξένοι τὸν προσηγόρευσαν, ἀπασθέντες τὴν χεῖρά του καὶ ἐκάθισαν ἀμφοτέρω· εἰς τὰ ὑποδειχθέντα εἰς αὐτοὺς θρανία, ἐνῷ ὁ ἱεράρχης ἐβυθίζετο καὶ αὐτὸς ἐντὸς τῆς μαλακῆς του ἔδρας, ἐπιτήδεε παρασκευασθείσης.

— Καλὸ στους! καλὸ στους! σὰς ἐπερίμενα· ἤξευρα πῶς θὰ ἤρχεσθε, εἶπεν, ἐνῷ ἔπαιζε μετὰ τὸ μακρόν του κομποχοῖνιον.

— Τὸ χρέος μας, πανιερώτατε, εἶπεν ὁ Πάνης.

— Καὶ ὁ πόθος νὰ σὰς ἴδωμεν ἐκ τοῦ πλησίον, ἐπρόσθεσεν ὁ Νέλλης μετὰ τόνον εὐλαθείας, φαινομένης ἀπροσποίητος.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ. Καὶ τί νέα; νέα δηλαδὴ ὅπως οὐκ οὐδαμῶς, ἐνδιαφέροντα, διότι σεις δὲν εἰσθε δι' ἀργολογίας, αἵτινες, ἔχουν καὶ αὐταὶ τὴν ὥραν των, δὲν σὰς λέγω, ἀλλὰ... μὰ...

Καὶ ὁ ἱεράρχης δὲν εὗρισκε λέξεις νὰ συνεχίσῃ τὴν σκέψιν του.

— Ἀλλὰ σεις, πανιερώτατε, διέκοψεν ὁ Πάνης, θὰ ἔχετε νέα καὶ ἀπὸ σὰς πρέπει νὰ μάθωμεν.

— Μὰ ὅχι· τοῦλάχιστον ὁ κ. Νέλλης εἶνε πάντοτε ἐπίσης καλὰ πληροφορημένος, ὅπως καὶ οἱ ἐκ τῆς πρωτευούσης.

— Ἐννοεῖτε τὴν πολιτικὴν, πανιερώτατε, εἶπεν ὁ Νέλλης.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

Π. ΑΝΙΩΤΗΣ